ПОЛИТИКИН

Немачка 3.00 DEM. САД 1.25 USD. Швајцарска 2.50 CHF.
Шведска 13.00 SEK. Аустрија 20.00 ATS.
Грчка 230 GRD. Енглеска 1.00 GBP

ЗАБАВНИК

9 770032 339010

24. V 1991. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIII ● 30 ДИН. ● БРОЈ 2056

ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА АМЕРИКА 5. КОЛО

СТРИП: ПОРУЧНИК БЛУБЕРИ У ЕПИЗОДИ НЕУХВАТЉИВО ПЛЕМЕ

Ћирилов

Веровали или не!

РОБЕСПЈЕР
(1758-1794)

ЈЕДАН ОД НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ ВОЂА ФРАНЦУСКЕ БУРЖОАСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ, ОДБИО ЈЕ ДА СПАСЕ ГИЛОТИНЕ РОЂАКУ СВОГ ПРИЈАТЕЛОД САМО ЗАТО ШТО ЈЕ ТРЕБАЛО ДА СЕ ДИГНЕ У 9 ЧАСОВА.

УКРШТЕНЕ СТРЕЛЕ

КОД СЕВЕРНОАМЕРИЧКИХ ИНДИЈАНАЦА ЗНАЧИЛЕ СУ ПРИЈАТЕЉСТВО.

НОЈ

У ЈЕДНОМ СКОКУ ПРЕЂЕ ПО 7,5 МЕТАРА.

АУТОБУСЕ

КОЈИ СУ КРАЈЕМ ПРОШЛОГ ВЕКА САОБРАЋАЛИ У ЕДИМБУРГУ (ШКОТСКА), ВУКЛА ЈЕ ПАРНА МАШИНА СА ГУМЕНИМ ТОЧКОВИМА.

ФРАНЦ ПЕТЕР ШУБЕРТ
(1797-1828)

АУСТРИЈСКИ КОМПОЗИТОР, ЗА САМО ЈЕДАН ДАН КОМПОНОВАО ЈЕ 8 ПЕСАМА.

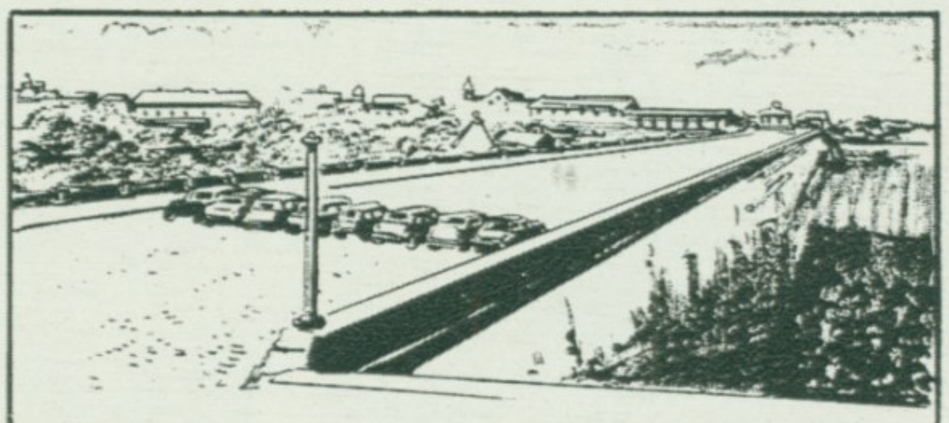

ЗИД КОЈИ ОПАСАВА КАРТАГЕНУ (КОЛОМБИЈА) ПОДИГНУТ ЈЕ У 16. ВЕКУ, И ТАКО ЈЕ ШИРОК ДА ЊИМ УПОРЕДО МОЖЕ ДА СЕ ВОЗИ 8 АУТОМОБИЛА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● почетком шездесетих година у свим америчким школама укинути су предмети грчки и латински. У међувремену је порасло занимање за ова два „мртва" језика, па се они однедавно поново изучавају у школама широм земље.

●●● палеонтолози из Мичигена открили су фосилне остатке кита с ногама! Животиња названа басилиосаурус била је крупно, змијолико биће које је пузало и гњурало пре неких четрдесетак милиона година, у доба еоцена. Базилиосаурус је прелазни облик између водене животиње (без ногу) и копнене која је морала имати те неопходне удове, па је утолико овај фосил занимљивији од свих осталих.

●●● Ренато Брото, италијански бициклиста из Падове, возио је бицикл пуна 24 часа без престанка и за то време прешао 504 километра. Да би постигао овај подвиг, четрдесетогодишњи Ренато, иначе болничар по занимању, сваког дана дизао се у четири ујутру и дневно тренирао од 8 до 16 часова.

●●● на свету има око милијарду неписмених (готово шестина становништва). Ову вест обелоданио је генерални директор Унеска Федерико Мајор. Он тврди да 100 милиона малишана уопште не похађа школу док се број оних који напуштају обавезно школовање пење на десетине милиона.

●●● Пол Макартни ушао је у Гинисову књигу рекорда. Он је певач који је досад успео да окупи највише публике: 20. априла прошле године у Рио де Жанеиру његовом концерту присуствовало је 180.000 људи.

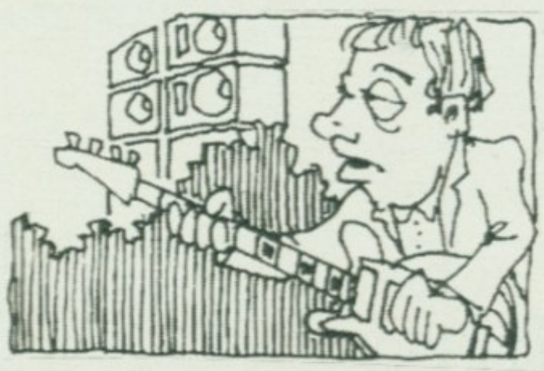

●●● изгледа да се китовима смеши боља будућност, не само зато што су стављени под заштиту већ захваљујући једној биљци из мексичке пустиње која се зове јојоба. Из њених семенки добија се уље које у потпуности замењује китово. Израчунато је да један хектар засејан јојобом може да спасе живот седамдесет китова.

●●● у кинеској провинцији Сечуан, у пећини на надморској висини од 2.850 метара, нађени су близанци панде. То су два здрава и живахна младунчета која су оповргла досадашње веровање да уколико женка панде на свет донесе двојке, једна беба сигурно угине.

Илустровао: Зоран Петканић – Петко

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

Српски научник на Месецу

МИЛУТИН ПОМЕРИО ЗЕ

Милутин Миланковић (1879–1958) спада у највећа имена светске науке

– Кад вас, овако углађеног, погледам, не бих поверовала да је у вама толика снага! – задивљено је изјавила једна госпођа у друштву које је 12. августа 1932. окруживало Милутина Миланковића на тераси бечког хотела и саслушало његову причу о тек објављеној теорији

Када је Армстронг, амерички космонаут, као први човек крочио на Месец, тамо је већ „био" Милутин Миланковић: његово име носи један кратер на оној страни нашег најближег небеског суседа који никада не видимо са Земље. А Месечеви су кратери, како је познато, названи по највећим научницима, па тако на његовој мапи имамо Питагору, Архимеда, Коперника... Од наших научника, уз Руђера Бошковића и Андрију Мохоровичића, ту је и Милутин Миланковић.

Нећемо много претерати ако кажемо да је Миланковић уз Теслу можда највеће име које се са нашег тла винуло у свет, а и међу звезде! Уз поменути Месечев кратер, Миланковићево име носи и један астероид нашег Сунчевог система.

Звучи сјајно, а можда је и то мало спрам величине и грандиозности „грађевине", како је сам називао своје дело, коју је овај српски математичар, физичар и астроном оставио потомству. Својим, математичким језиком, Миланковић је откривао прошлост Сунчевог система и добијеним формулама непогрешивом прецизношћу прорицао будућност. Тако је израчунао многе ћуди климе које ће тек наступити, а оно што је до сада могло да се провери – потврдило се са задивљујућом тачношћу.

Задивљени амерички научници

Амерички научник Џон Имбри који је са Џејмсом Хејсом и Николасом Шеклтоном истраживао 1976. године трагове ледених доба на дну Индијског океана, у оквиру крупног међународног пројекта „Climap", пронашао је, како је изјавио, невероватно слагање својих резултата и Миланковићеве теорије! При том треба нагласити да су на океанском дну трагови много боље очувани него на копну, па су и налази поузданији. Имбри је навео да се добијени резултати поклапају с прорачунима које је Миланковић обавио пре толико деценија „у по неколико децимала, а то не може бити случајност"!

Када само помислимо да у Миланковићево време није било електронских рачунара, памет стаје пред тим силним страницама, таблицама и децималима непогрешиве рачунице. Седећи за својим професорским столом на Београдском универзитету, Милутин Миланковић је сагледао природу у њеној укупности и то што је схватио преточио у теореме и цифре. Очито, био је геније.

Ако постоји неки почетни замајац надахнућа код оваквих људи, онда је то за Милутина Миланковића било његово родно место Даљ у Славонији, где је његова породица богатих земљопоседника живела већ два века – будући научник се родио 1879. године – после сеобе под Чарнојевићима. Ево одломка из Миланковићеве књиге „Успомене, доживљаји и сазнања", и то из лета 1913, када се, после Балканских ратова које је и сам прошао, вратио у Даљ:

„... Остадох сам у очинском дому. Били су лепи, али већ кратки, јесењи дани, а чим је пала ноћ, небо пуно звезда, какво се никада не виђа у вароши. Посматрано из наше баште на обали Дунава, небо се простире до самог хоризонта и виде се сви излази звезда и Месеца. Одатле сам их посматрао сатима и размишљао. Моју нарочиту пажњу привукао је тај верни пратилац Земље."

Патент за патентом...

Мало је недостајало па да се Милутин Миланковић уопште не школује за математичара и ко зна шта би било да се испунила жеља његових родитеља по којој је требало да студира пољопривреду како би што боље управљао великим имањем. Али, младића су толико привлачиле природне науке, па се нашло „помирујуће" решење и он се уписао на бечку Техничку школу. Не само што је бриљантно завршио студије, него је већ 1904. године одбранио и докторску дисертацију!

Већ тада се јасно видело да ни инжењерски позив није довољно крупан за главу каква је била Миланковићева. У тих неколико година он је као врстан статистичар учествовао у градњи великих здања и стигао да патентира више изума везаних за примену армираног бетона. Па ипак, осећао је да „то није то". Кад је године 1909. добио позив Јована Цвијића, Богдана Гавриловића и Михајла Петровића Аласа да прихвати место на Београдском универзитету, Миланковић је сав срећан пожурио да велелепни Беч замени за Београд:

„Ондашњи главни град Србије био је још мала и неугледна варош. Нисам ни помишљао да га поредим са главним градом Хабсбуршке монархије у којем сам до тада живео. Али сам ипак осетио да сам из отмене, но остареле вароши дошао у неугледну, но младалачку. Па као да сам се тиме и сам подмладио."

Миланковић је добио катедру Примењене математике, а његова су предавања обухватала рационалну механику, небеску механику и теоријску физику. Тако је отпочео живот научника и бављење научним радом, иако је Миланковић целог живота радио у својој првобитној струци, статици. Многи мостови, као и палате подигнуте широм Србије и Југославије између два рата стоје захваљујући његовим прорачунима. Статика му је, како је сам говорио, служила као предах и да одмори мозак да би, освежен, поново прионуо науци!

Измерио температуре планета

Теорија Милутина Миланковића не може, разумљиво, да стане у један новински напис. Рећи ћемо само веома сажето о чему је то он писао и рачунао у више од стотину дела. Задужио је науку пре свега тиме што је нашао начин да помоћу осунчаности израчуна средње годишње температуре прво Месеца, а онда, развивши теорију до општости, Марса и свих других планета,

ЗЕМЉИНЕ ПОЛОВЕ

укључивши и Земљу. Треба ли нагласити опет: све његове цифре слажу се са доцније измереним резултатима!

Затим, развијајући ову теорију Миланковић је пронашао и у каквој су зависности промене климе, па је тако израчунао шта се догађало на Земљи све до милион година унатраг, али добијене формуле пружају могућност да се, исто тако унедоглед, израчуна како ће се клима мењати и убудуће. У тесној вези с тим је и, да тако поједноставимо, померање поднебља по нашем глобусу што се догађа зато што масе копна и мора нису правилно распоређене по Земљи, него су неједнаке. Зато, а и због спљоштености Земље као и због нагиба њене осе, приликом окретања долази и до померања њених полова и њиховог „шетања" по географским ширинама и дужинама. Све је те зависности Миланковић уочио и претворио у формуле! Ево шта он каже:

„Геологија и остале описне науке могу да тврде само оно што је већ било, а астрономија може да нам каже оно што ће тек бити. Па као што је она у стању да претскаже помрачења Сунца која ће се десити у будућности, тако могу већ сада да, на темељу астрономских рачуна, прорекнем ово. У току идућих 26100 година у нашим крајевима и средњој Европи лета ће постајати све топлија. Године 20800. нашег календара 55. степен северне географске ширине добиваће за време летње полугодине исту ону количину Сунчеве топлоте што је данас добива 52, дакле три степена или 333 километра јужнији степен... винова лоза убудуће успеваће до самог мора и данске границе..."

Ремек-дело у пламену

Миланковићеве радове објављивали су најугледнији светски издавачи, а како му је немачки језик био једнако добро познат као и матерњи, то је углавном на њему и писао или би сам преводио са српског. Тако су се његови радови истовремено појављивали на оба језика, као да то за њега није била баш никаква тешкоћа! Сарађивао је с тадашњим великанима: немачким метеорологом Владимиром Кепеном и климатологом Алфредом Вегенером с којима је до краја живота остао близак пријатељ.

Заједно с Кепеном и Вегенером Миланковић је израдио „Приручник климатологије" који је у Немачкој објављен 1930. године, а преведен на руски изишао је и у СССР-у 1939. А у капиталној „Гутенберговој енциклопедији", делу у девет томова, Миланковић је до краја разрадио своје теорије ледених доба и померања Земљиних полова.

Та је енциклопедија излазила током десет година, а последњи том штампан је пред сам рат. Нешто слично догодило се и са Миланковићевим животним делом, како је сам назвао свој „Канон осунчавања Земље" – дело у којем је објединио и изнео целу своју теорију. Та гломазна књига садржи шест делова: Кретања планета око Сунца и узајамни поремећаји тих кретања, Обртања Земље, Секуларна померања полова Земљине ротације, Осунчавање Земље и његове секуларне промене, Веза између осунчавања Земље и температуре њене површине и атмосфере и Ледено доба, његов механизам, његово рашчлањење и његова хронологија.

Дело написано на немачком штампано је 1941. године да би још неповезано потпуно изгорело у бомбардовању 1944. године. Па ипак, оно мало примерака које је Миланковић као аутор добио из штампарије чим су изашли испод пресе нашло је, мало-помало, пут до научних кругова и, како смо већ видели, винуло његово име до звездане вечности.

Милутин Миланковић, члан САНУ и ЈАЗУ, уз још многе титуле на страним факултетима и академијама, умро је 12. децембра 1958. године. Није доживео, али је знао да су његови прорачуни и предвиђања тачни и да ће се само потврђивати у времену што предстоји. Игром случаја, какав само историја зна да изрежира, његова родна кућа у Даљу, толико заслужна за његово научно надахнуће, данас је милицијска станица која се „прочула" када су у том делу Славоније избили нереди марта и априла ове године.

Припремила
Мирјана Крстуловић

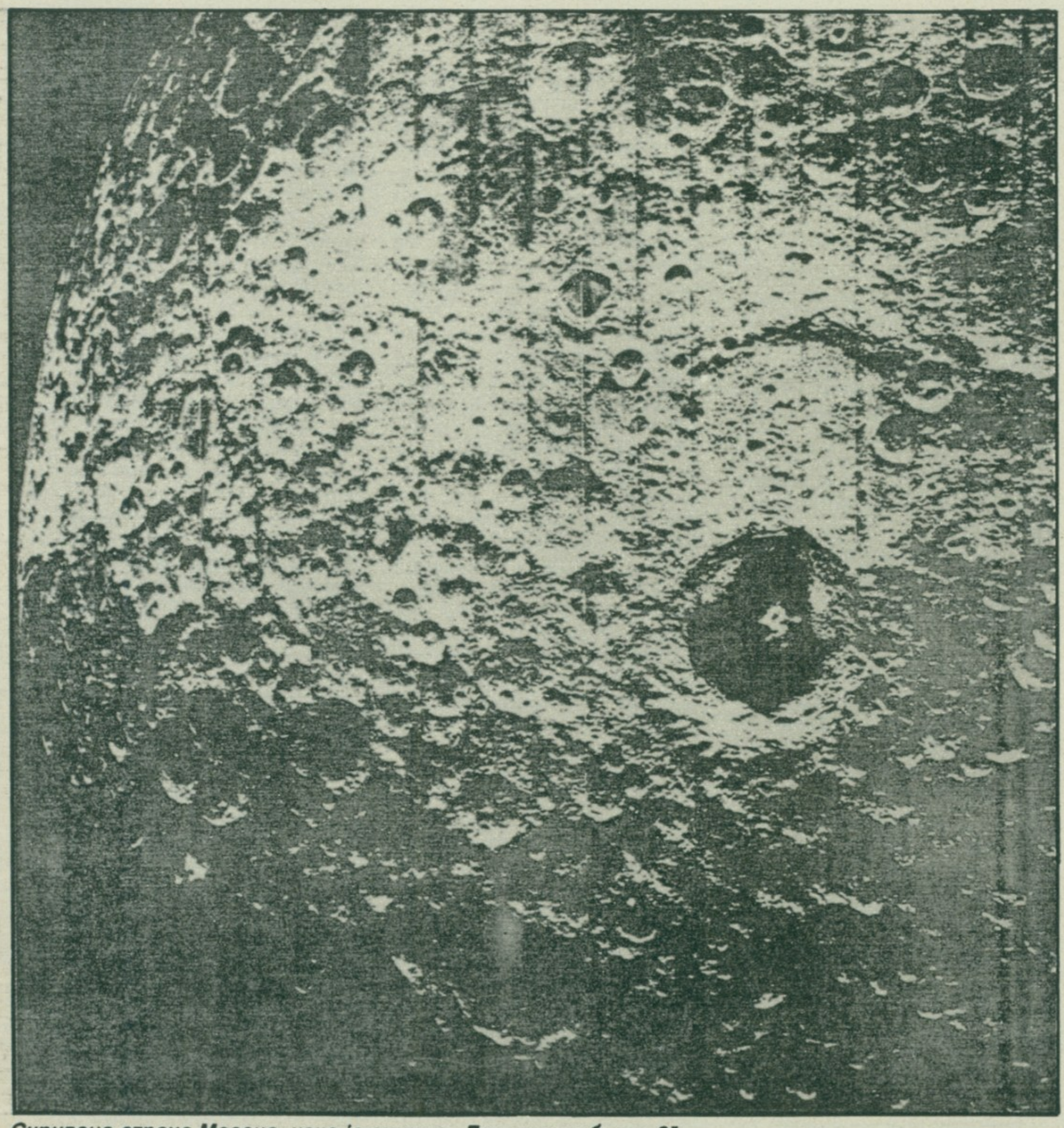

Скривена страна Месеца, како је снимио „Лунарни орбитар 3". Ту негде налази се и кратер Миланковић.

СТРАХ И ТРЕПЕТ КОЊСКИХ ТРКА

ШТА, ПОБОГУ, РАДИ ТАЈ ТОРНЕЗЕ!

Кад би ступио на стазу, нико није био сигуран да ли ће из његових копита севати муње или ће се вући као корњача. Било је сигурно само једно: то је најсвојеглавији коњ који је трчао хиподромима

Иако звучи невероватно, прича о Торнезеу, коњу који је почетком шездесетих низао победе на светским хиподромима и кога су стручњаци називали „машина за трчање", почео је своју славну каријеру на сточној пијаци у Модени, у северној Италији.

Било је прохладно новембарско јутро. Пијаца препуна пословних људи и стручњака за стоку који су се, како Италијанима и приличи, жестоко препирали око цене.

Гужва је била нарочито велика у оном делу пијаце где су се продавали коњи. Чак двоструко већа него што је то било уобичајено.

Велика група људи окупила се око трогодишњег коња светлосмеђе боје који је, на изглед, равнодушно пратио жестоку препирку и ценкање ко ће постати његов нови газда.

Торнезеова тајна

Коњ је, додуше, прво био понуђен кланици за ондашњих 120.000 лира, али је одбијен због превисоке цене.

Торнезе, како је власник окупљеним купцима рекао да се коњ зове, разликовао се од свих других на сточној пијаци који су изгледали утучено и жалосно ишчекујући своју неизвесну судбину.

Мада није био леп, већ по самом држању примећивало се да је Торнезе расан тркачки коњ. Копита су му била мекана и помало изобличена, што је познаваоцима коња био очигледан знак да никада нису газила друго земљиште осим тркачких стаза.

Имао је, додуше, ружан троугласти врат, али је зато главу држао поносито и високо.

Зашто се онда такав, расни, коњ продаје кланици? Вероватно има неку великуману коју власници не желе да саопште.

Бар тако је мислила већина купаца загледајући Торнезеа са свих страна и распитујући се о најситнијим детаљима који би им, можда, открили ту скривенуману.

Али, узалуд су загледали. Торнезе им својим поноситим држањем и, чак, љутито проширеним, танким ноздрвама, није открио више од онога што се видело.

Напротив, као да је с презрењем посматрао гомилу која га пипка и одмерава несвесна да пред собом има вредност којој никако није место овде, на сточној пијаци у Модени.

Његови власници ипак су крили Торнезеову тајну. Пуне три године покушавали су да од њега направе тркачког коња. Труд им је био узалудан. Торнезе није био способан чак ни за осредњег такмичара у коњским тркама. Резултати које је за то време постигао били су толико мршави да су власници једноставно дигли руке. Нису желели да на хиподрому црвене од стида кад Торнезе почне да трчи.

Цена коју су за њега тражили била је више због љубави према коњу и труда који су у њега уложили него што је, по њиховом мишљењу, вредео.

Ко би, уопште, купио Торнезеа када би јавно казали да је то коњ без „карактера", својеглав и сувише лењ да би се прилагодио напорном животу правих тркачких коња.

И таман када су решили да „оборе" цену свом бившем љубимцу и склопе посао са једним купцем, на пијаци се појавио Торнезеов спасилац, доктор Ацини, један од најугледнијих италијанских ветеринара.

Машина за трчање

Пошто се прогурао кроз гомилу, осамдесетогодишњи доктор пришао је коњу и почео пажљиво да га посматра. Замолио је власника да натера коња да начини неколико корака. Потом му се загледао у ноге, бокове и гриву и на крају помиловао коња по глави.

Окренуо се тада његовом власнику и рекао:

– Младићу, да сам ја на вашем месту, не бих се тако лако обесхрабрио, нити продао овог коња. Дајте му још мало времена. Тренирајте с њим бар неколико месеци. Уверен сам да овај коњ има скривене муње у копитама.

Речи таквог ауторитета, какав је био доктор Ацини, биле су довољне да убеде Торнезеове власнике. Коњ је истог часа утоварен у камион и враћен у своју шталу заувек остављајући сточну пијацу у Модени.

Од тада као да је у животу овога коња настао преокрет. Торнезе је, додуше, и даље био тром и непокретан што је његове власнике бацало у црно очајање, али би, с времена на време, сасвим неочекивано и заблистао.

Затим су, на опште чуђење, ти успешни дани постајали све чешћи. Некадашњи лењивац и „корњача од коња", како би га власници повремено називали, претворио се наједном у машину за трчање.

За следеће три године освојио је 130 победа на светским хиподромима!

Постао је звезда, љубимац, али и страшна мора љубитеља коњских трка. Јер, од свих шампиона Торнезе је био најћудљивији и најнеугоднији за све кладионице.

Када је његова победа изгледала немогућа, јер су му супарници били најбржи коњи света, Торнезе је побеђивао. И то лако. За целу дужину. А када је сматран за сигурног фаворита, убедљиво је стизао међу последњима.

– Шта, побогу, ради тај Торнезе! – зграњавала се публика.

На својој првој великој трци, у Милану, с лакоћом је

победио два најбоља коња Италије. А они малобројни гледаоци који су се кладили на њега зарадили су огромне паре.

Већ на следећој трци, међутим, где није имао никакву конкуренцију, трчао је тако споро као да су му ноге биле везане.

Стручњаци су одмах пожурили да о њему изнесу мишљење као о метеору који је тренутно заблистао, али о коме се више никада ништа неће чути.

Са штитом или на њему

Колико нису познавали Торнезеа! Разуверио би их већ на следећој трци а затим направио читав низ блиставих победа.

Али, као и сваки шампион, имао је своје ћуди. Када би му се хирови испуњавали, побеђивао је, када нису, губио је, рекло би се са задовољством. И увек је остајао доследан својим тврдоглавим захтевима.

Пре свега, мрзео је путовање возом, за разлику од већине тадашњих коња. Кад год би га утоварили у вагон, Торнезе је губио трке. Али, ако би ишао камионом или, чак, авионом, дизао је цео хиподром на ноге.

У његовом „боксу" увек је морао да свира радио. И то је био услов да Торнезе победи. А од свих мелодија најрадије је слушао сентименталне шлагере.

Већину својих победа Торнезе је постигао када му је на леђима седео џокеј Серђо Бригенти. Та љубав је букнула чим су се срели. Отада су Серђо и Торнезе били најдирљивији призор пријатељства између човека и коња.

Када га је једне јесени Серђо оставио прешавши да јаше за једну другу тркачку ергелу, Торнезе је престао да побеђује. Постао је мрзовољан и лењи него икада раније, мада је све учињено да се удовољи његовим осталим хировима.

Пуну годину дана Торнезе је само равнодушно излазио на тркачку стазу.

Није било друге, власници су морали поново да упосле џокеја Бригентија. И гле чуда! Чим га је угледао, Торнезе се потпуно променио. Опет је постао живахан и брз, из његових копита поново су севале муње а његово име усталило се на листама победника светских хиподрома.

Торнезе је својим власницима, сем славе, донео и грдно богатство. Само у току једне године, захваљујући Торнезеовим брзим ногама и коњском инату да се докаже свом пријатељу Серђу, зарадили су више од 70 милиона лира.

Овај ћудљиви шампион који је на циљ стизао „са штитом или на њему" с успехом је трчао још пуне две године. У једанаестој години, у пуној снази, власници су Торнезеа уклонили из јавног живота на један зелени пашњак где је у друштву многобројних кобила проводио мирне дане остављајући своје шампионско потомство.

J. A.

Верујте ако хоћете

ЈОХАНЕС НЕУНИШТИВИ

За време Шпанског грађанског рата, док се опорављао од задобијених повреда, енглески писац Џорџ Орвел био је веома изненађен понашањем људи око себе који су му честитали што је имао среће (метак му је само окрзнуо вратну артерију). За њега то уопште није била срећа.

Пречасни Јоханес Озијандер (1657-1724), црквени великодостојник из Тубинга у Немачкој, највероватније би и сам делио мишљење чувеног писца. Иако се не би могло рећи да није имао среће, њему се у животу догађало много тога необичног, између осталог и ово: напао га је рањени и разбеснели дивљи вепар с којим је морао да се бори, али му звер није нанела никакву повреду. После тога је за време једне велике поплаве његов коњ упао у воду и пригњечио га: извукао се без модрице и без иједне поломљене кошчице. На њега се срушила и лавина, али је успео да се избави, такође без повреда. Док се шетао обалом Рајне, наишло је невреме и снажан ветар га је подигао и бацио у ледену реку – прошао је као и у претходним случајевима. После тога на њега је пало поломљено стабло и ударило га таквом силином да би сваког другог човека буквално сплескало: њему није било ништа... И на мору га је несрећа или срећа (како хоћете) пратила као на копну: доживео је бродолом и успео да се спасе, а онда је на њега налетео чамац за спасавање. Кад су сви помислили да је бар повређен, испливао је на површину као да се ништа није догодило...

(Из књиге Џорџа Вудкока **„Кристални дух:** студија о Џорџу Орвелу")

ЧОВЕК ПЛУТА

Тринаестог августа 1931. у америчким новинама „Њујорк хералд трибјун" објављен је текст о Анђелу Фатиконију који је неколико дана раније завршио свој живот у Џексонвилу, у Флориди. Према тексту чији је наслов гласио: „Умро је човек-плута а да није открио своју тајну" Фатиконија су сврстали у природне феномене. Могао је да плута на води читавих 15 часова с теретом од десетак килограма привезаним за ноге. Ево шта је још писало у том напису:

„Фатикони је могао да спава на води – склупчан, испружен на леђима или окренут на страну, другим речима – у било ком положају. Лако је поднео све врсте провера које би сваког другог човека одвукле на дно.

Једном су га ставили у џак и спустили у воду с главом надоле и с топовским ђулетом привезаним за ноге. Глава му је убрзо испливала на површину и у том положају остао је пуних осам часова. Другом приликом препливао је реку Хадсон на столици с оловним теговима.

На Харварду се представио студентима и професорима, углавном медицинским стручњацима, који су га испитали и утврдили да није тачна претпоставка да он може да плута захваљујући грађи његових унутрашњих органа другачијих од органа осталих људи."

Фатикони је често обећавао да ће открити тајну због које су га прогласили за човека-плуту, али то ипак није учинио.

ОТКРОВЕЊЕ У СНУ

Године 1881. капетан Ник Кари кренуо је из Ливерпула за Сан Франциско једрењаком „Лара". С њим су били његова супруга и двоје деце. Путовање је текло мирно све док нису стигли на око 1.500 миља далеко од западне обале Мексика. На броду је избио пожар и капетан, његова породица и 32 члана посаде морали су да напусте брод...

Бродоломници су брзо почели да пате од жеђи и, мада је сунце несносно пржило, они најхрабрији и најиздржљивији упорно су веслали у правцу мексичке обале надајући се да ће убрзо пристићи помоћ. Међутим, бродова није било ниоткуд и никакав траг живота није реметио бескрајну усамљеност Тихог океана. У тренутку кризе седморо људи из чамца изгубило је свест... Капетан је касније причао и ово:

„Сањао сам како је море променило боју – од плаве у зелену... Узео сам посуду која ми је била при руци, с муком захватио мало воде и принео устима. Била је слатка..."

У том тренутку капетан се пробудио и схватио да је око њих све зелено. Чинило се као да се налазе на некој ливади усред бескрајног плаветнила. Захватио је шаком мало воде и лизнуо: била је заиста слатка! Они су, у ствари, нашли тајанствени извор слатке воде усред мора – непредвидиву и спасоносну оазу усред непрегледног океана.

Двадесет три дана пошто су напустили брод, капетан Кари, његова супруга, деца и сви чланови посаде искрцали су се на обалу здрави и читави.

(Чарлс Форт: **„Сунце".** Издато у Њујорку 9. октобра 1931)

ЖИВОТ ПОСЛЕ СМРТИ

Један хришћански монах из манастира Сан Мароне у Либану, по имену Шарбел Маклауф, умро је 1898. Око његовог гроба често су виђали неку необичну светлост. Људи су, нешто из радозналости, а још више из сујеверја, одлучили да га откопају...

Шарбел је био сахрањен, као што је налагао обичај за монахе његовог реда: без ковчега. У међувремену су пале многе кише и рака је пливала у води. Упркос томе, на телу покојника није примећен ни најмањи знак распадања. Зато су га опрали, пресвукли, ставили у дрвени сандук и пренели у манастирску капелу.

Убрзо је примећено да нека чудна материја налик на уље почиње да избија из читавог тела. Мирисала је на крв. Избијала је кроз кожу у толиким количинама да су одело умрлог мењали два пута недељно...

Двадесет година касније група лекара прегледала је Шарбелов леш и утврдила да није подложан распадању. Извештај лекара с печатом стављен је с телом покојника у поцинкован сандук обложен дрветом који су затим пренели у једно удубљење у зиду манастира и зазидали. Било је то 1927.

Године 1950. ходочасници су приметили да нека чудна течност цури низ зид у који је био зазидан ковчег. Све су поново разрушили, отворили ковчег и позвали групу лекара да још једном испитају тело умрлог.

Шарбел је изгледао као да се тек успавао, само што му је одећа била натопљена оном истом течношћу која се највећим делом наталожила на дну ковчега и претворила у пихтијасту масу.

После 1950. тело монаха медицински стручњаци су испитивали још три пута и дошли до истог закључка: неуништиво је! Маклауф је 1977. проглашен за свеца.

(„Необјашњиве тајне ума, простора и времена", том 4)

Припремила
Светлана Ивановић

ЖЕНА КОЈА ОБАРА С НОГУ

Студенти са свих страна света који студирају у Лозани, Швајцарска, писмено су анкетирани о изгледу и особинама које би требало да красе најлепши женски створ на свету. Пол Желис, председник гласачког комитета, објавио је резултате. Идеална лепотица морала би да има:

Енглески тен, ирски осмех, француске облине, шпански ход, италијанску косу, египатске очи, грчки нос, америчке зубе, бечки глас, јапански смех, аргентинска рамена, тајландски врат, швајцарске руке, скандинавске ноге, кинеска стопала и аустралијске груди.

Такође би требало да кува као Францускиња, води кућу као Немица, буде покорна као Оријенталка и одевена као Парижанка.

Што се тиче њеног понашања у љубави, студенти се нису изјаснили. У њихово име Пол Желис је дао изјаву: „Љубав је изнад националних особина а и сувише је сложена тема да би се о њој гласало". ■

МОЛИМ, ПОЈЕДИТЕ ТАЊИР!

Ако вам се догоди да путујете немачком железницом па свратите у вагон-ресторан да нешто презалогајите, немојте се изненадити кад вам келнер након обеда постави овакво питање: „Хоћете ли појести тањир или могу да га однесем?" Ево о чему се ради:

Управа немачке железнице одлучила је да да свој допринос чистој животној средини и из употребе потпуно избаци пластичне тањире и чаше. Зато стручњаци тренутно испитују посуђе направљено од теста за хлеб, бисквита и нарочито умешеног кукурузног брашна. Ако случајно путник није много гладан, па не жели да се заслади тањиром или чашом, они могу да се употребе као изврсна сточна храна, а ако и заврше на ђубришту брзо ће се распасти и нимало неће загадити околину. ■

И ВОЋАР И ГУШЧАР

Ко год прође крај огромне плантаже бресака, јабука, крушака и кивија италијанског воћара Луиђија Бијега из области Марке, застане и у чуду гледа јата белих гусака како слободно шеткају унаоколо и чепркају по земљи. Оне у воћњак никако нису случајно залутале. Бијего је заправо открио да ове домаће птице одлично могу да послуже за уништавање корова, али и за ђубрење и зато је у воћњак пуштено преко 2500 гусака које по цео дан пасу. Корист је вишеструка. Бијего се прочуо као воћар који је употребу хемијских средстава свео на најмању могућу меру, али и као одгајивач гусака изузетно квалитетног меса јер се хране искључиво природном храном. ■

МЕДВЕД ЗА ПОЛИЦИЈУ

Шведски полицајци добили су ново „оружје". То је дивни црно-бели плишани меда дугачак 25 центиметара. Полицајци су још давно закључили да им је поред палице и пиштоља неопходна и нека играчка, то јест, да је чак незамењива

у случају несреће или плачке када су полицајци приморани да смирују преплашене малишане. Јер, безброј пута до сада показало се да се уплакана и узнемирена деца најлакше смире кад им се у руке тутне нека мекана играчка коју могу да мазе. У једној фабрици играчака зато је недавно купљено 20.000 меца и од њих полицајци на дужности више не смеју да се раздвајају. ■

Илустровао: Зоран Петканић Петко

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

РАСПАЛИ!

ТАП! ТАП!

ЦАК!

©1991 by King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

ТРАС!

ТО ЈЕ ТРАЖИО, ЗАР НЕ?

CHRIS BROWNE 2-3

Децо,
стигли су ваши љубимци,
зидни кварцни сатови са популарним
ликовима. Могу да украсе и вашу собу.

МЕДВЕД ЂОКА 114012

МАЦА ЛИЛИ 114014

ПАС БРУНО 114013

ПАНДА ЛИ 114011

ЗЕЦ ПЈЕР 114015

цена 275,00

Родитељи,
обрадујте ваше најмилије укусним поклоном

НАРУЏБЕНИЦА

Неопозиво наручујем дечје кварцне сатове по цени од 275,00 динара:

1. **Панда Ли** 114011_____комада _____
2. **Медвед Џон** 114012_____комада _____
3. **Пас Бруно** 114013_____комада _____
4. **Маца Лили** 114014_____комада _____
5. **Зец Пјер** 114015_____комада _____

Име и презиме _____

Поштански број и место _____

Улица и број _____

Наруџбенице слати на адресу МИЛАПЛАСТ 32300 Горњи Милановац, Драгана Јевтића 15 или на телефон: 032/714-937. Плаћање поузећем. Трошкове поштарине плаћа купац.

ОНО ШТО ВЕРОВАТНО НЕ ЗНАТЕ О ДУШКУ ДУГОУШКУ

ЈЕДИНИ ЗЕЦ ПОЗНАТИЈИ ОД ПРЕДСЕДНИКА

Ко би рекао да је наш неуморни другар из цртаних филмова, весељак и спадало Душко Дугоушко превалио 50. годину живота! Ево неких података из његове биографије:

– Дугоушко се први пут као главни јунак појавио 1940. године у цртаном филму под називом „Дивљи зец".

– Свој оригинални глас несташко дугује Мелу Бланку који је умро претпрошле године. У том послу наследио га је Џеф Бергман који глас „позајмљује" и многим другим цртаним ликовима.

– Двадесетих година овог века реч „багс" (Душко Дугоушко се на енглеском зове Bugs Bunny) значила је у америчком сленгу „луд" и била је чест епитет за безочне гангстере.

– Плоча са именом Душка Дугоушка налази се на Холивудском булевару.

– Године 1985. градоначелник Лос Анђелеса званично је прогласио 21. децембар „Даном Душка Дугоушка".

– Било је озбиљних покушаја да се Душку промени јеловник – произвођачи целера су,

рецимо, понудили повластице запосленима у продуцентском студију „Ворнер Брос" ако Дугоушко почне да грицка целер. Слична понуда уследила је од узгајивача прокеља. Мало коме ће, међутим, пасти на памет, да је прави разлог што зека тамани толико шаргарепе тај да се направи дужа пауза између његових досетки.

– Поједине анкете показују да је међу Американцима Душко Дугоушко популарнији од неких ранијих председника САД, на пример од Линдона Џонсона.

– Творац симпатичног зекиног лика Чак Џонс, који је уз то аниматор, писац текстова и редитељ многих Душкових авантура, има сада 75 година.

– О згодама дугоухог несташка снимљено је више од 160 цртаних филмова, његов шоу на америчкој телевизији траје три деценије, а стрип с тим јунаком у главној улози почео је да излази још 1942. године. За време Другог светског рата цртани филмови о Дугоушку надмашили су популарност Дизнијевих и донели већу зараду америчким биоскопима.

– Разноразни сувенири са ликом Душка Дугоушка – постери, мајице, играчке – „обрћу" милионе долара годишње.

– Америчка телевизија ангажовала је досетљивог зеку у корисној акцији подучавања деце о мерама заштите од пожара.

В. О.

ВРЕМЕ ЈЕ ЗА БИЦИКЛ!

НА ДВА ТОЧКА

ПРОЛЕЋЕ

После хладних зимских и кишовитих пролећних дана ово је време када се бицикли износе из гаража, подрума и са тераса и када почињу своју трку по парковима и улицама. А да током вожње не бисмо доживели неко непријатно изненађење (квар) и да би нас наши „љубимци" на два точка верно служили до првих снегова, возило прво треба прегледати, очистити и заменити дотрајале делове. Ево, у слици и речи, шта треба чинити

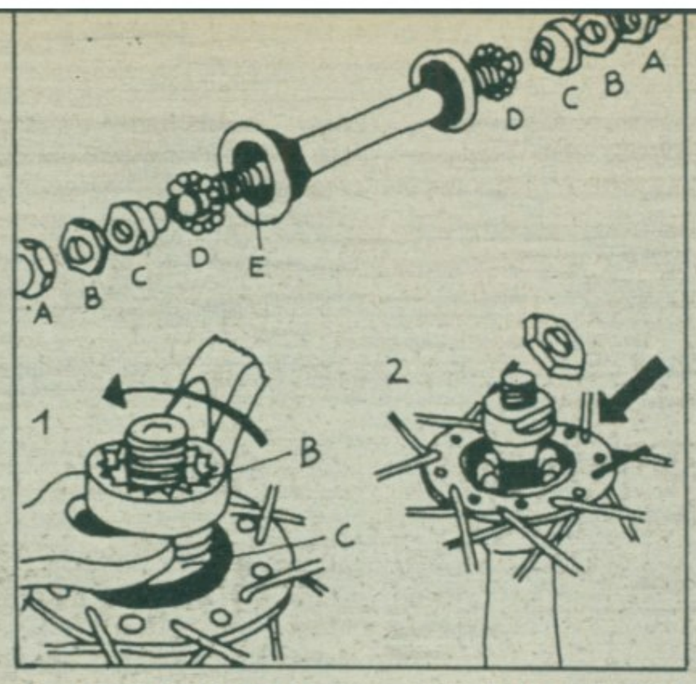

1. ДЕЛОВИ ГЛАВИНЕ ПРЕДЊЕГ ТОЧКА И ЊИХОВО ЧИШЋЕЊЕ. Прљавштина, недовољно подмазивање и лоше подешавање најважнији су разлози кварова на лежајевима точкова. А у лежајевима точка најважније су куглице које често треба заменити. Уколико се оне налазе у венцу а једна куглица није исправна, треба променити цео венац, а ако су само поређане у лежишту, треба заменити само дотрајале. Поступак је следећи: прво се ослободи точак из виљушке и док један крај осовине држимо стегнут са другог скидамо све матице (А и В) укључујући и конус (С). Све делове очистити петролејом а истрошене куглице заменити новим. Куглично лежиште премазати машћу и у њега спустити куглице. Матице враћати обрнутим редоследом.

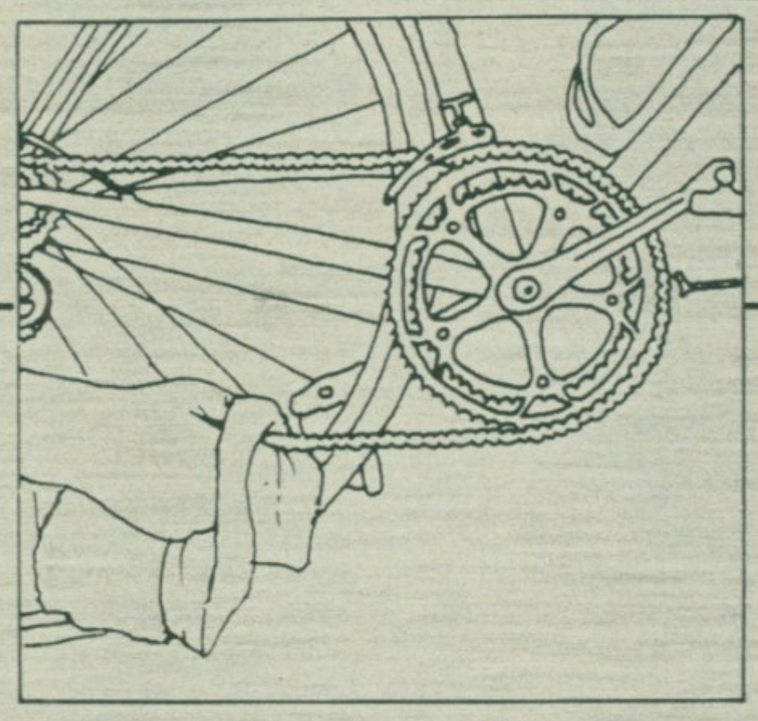

3. ЧИШЋЕЊЕ ЛАНЦА. Ланац се чисти окретањем педала и провлачењем кроз крпу. Уколико се на ланцу појави црни намаз (мешавина масти и прашине) може да се чисти бензином а неки сматрају да је најбоља мешавина једнаких делова бензина и петролеја са мало уља за подмазивање.

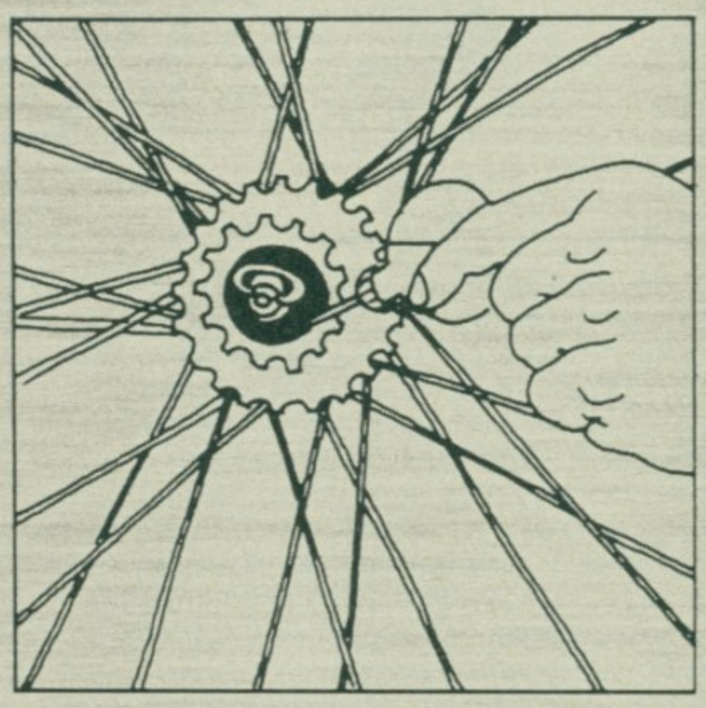

5. ПОДМАЗИВАЊЕ. Ако се уље сипа на ово место, покретањем ланчаника уназад оно ће доћи управо тамо где је и најпотребније.

6. ЗАМЕНА ПАПУЧИЦА. При кочењу гумице (папучице) кочница морају пријањати уз обруч точка целом површином. Уколико папучица струже по гуми точка, врло брзо се истроши или уништи. А кад се то догоди, треба их заменити. Папучице се састоје од малих гумених блокова учвршћених с полеђине на лимену плочицу која се шрафом и матицом држи за чељусти кочнице. Зато је потребно одврнути матицу и скинути папучице заједно с држачима. Папучице заменимо, вратимо држаче на место, једном руком затегнемо ручицу на управљачу тако да папучицу притиснемо уз наплатак, а другом чврсто затегнемо матицу држача. Никада не замењујте само једну папучицу – увек обе. На слици: чељусти кочнице (L), вођица (M) за вертикално подешавање папучица помоћу матице (O).

Важно: Размак гумица за кочење (папучица) од обруча точка треба да износи пс 3 mm са сваке стране

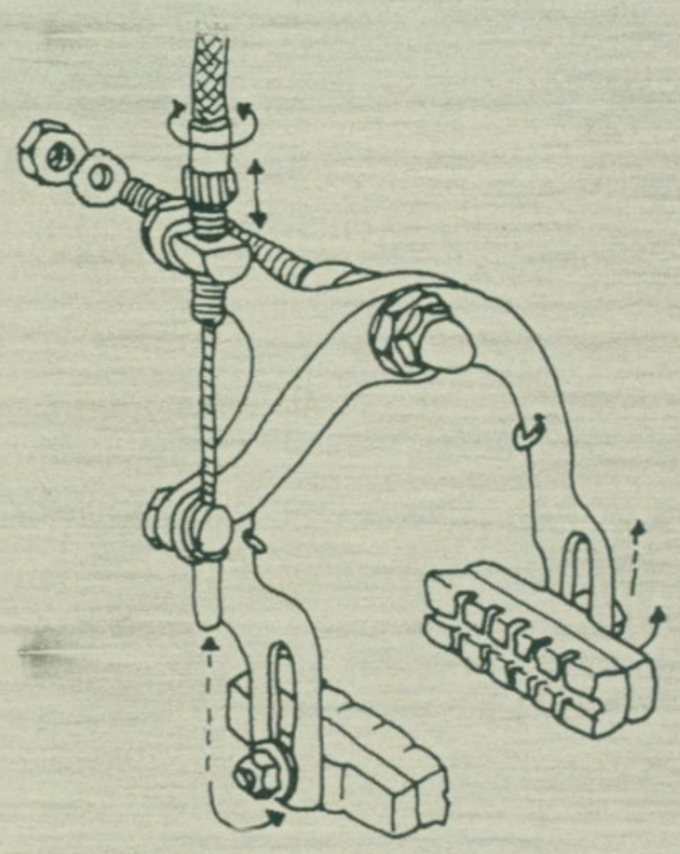

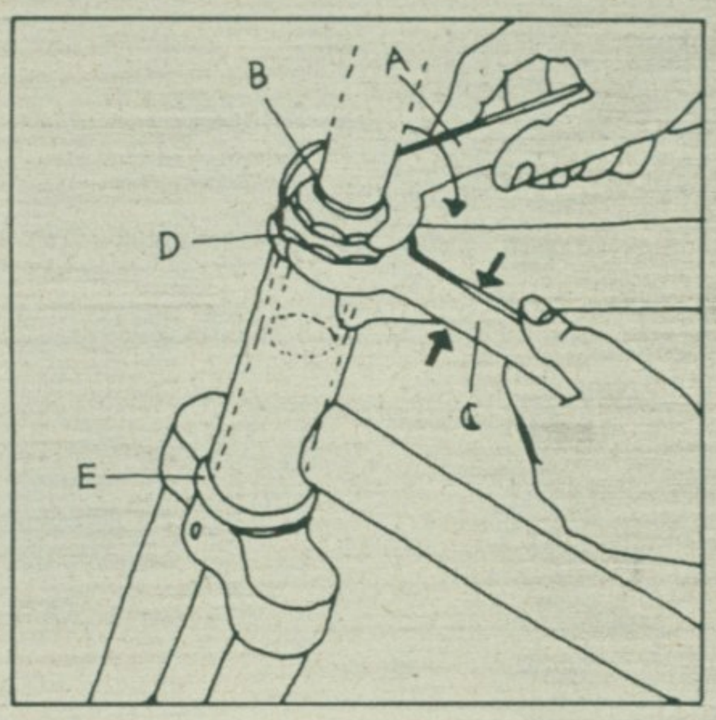

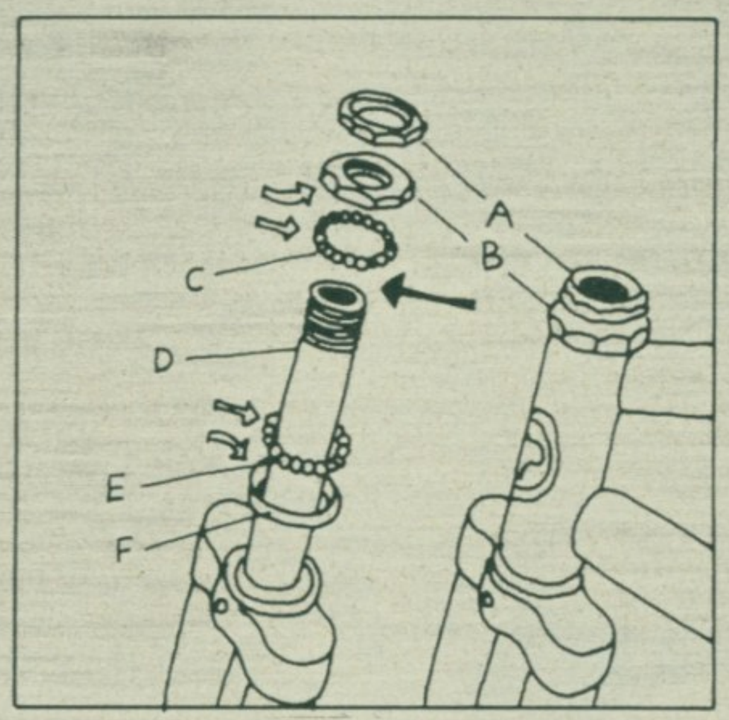

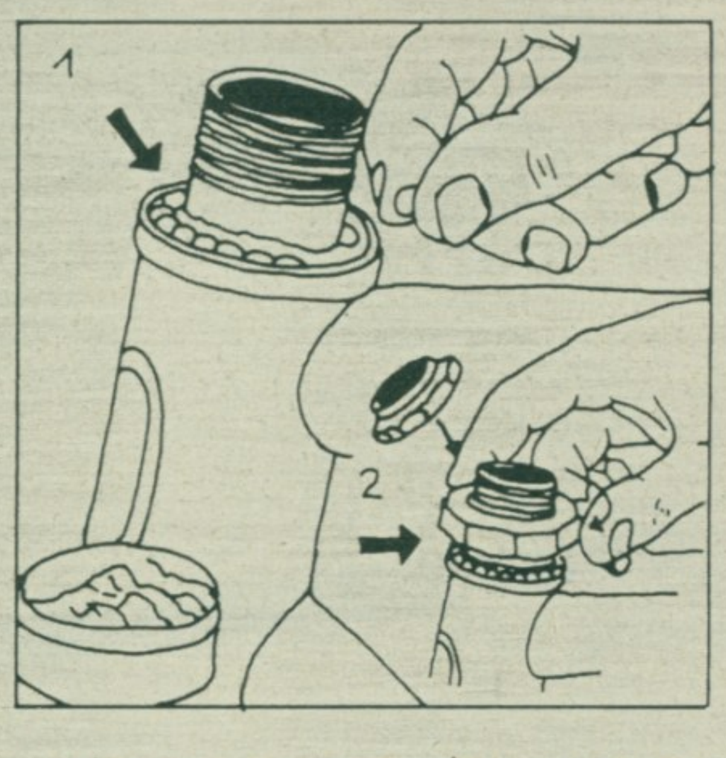

2. ЗАМЕНА КУГЛИЦА У ВОЛАНУ. Најпоузданији знак да су куглице у овом делу бицикла оштећене је сува метална шкрипа управљача – као да се окреће преко неких зубаца. Тада куглице треба заменити. Прво одврнемо контраматицу (А) и матицу (В). Уклонимо куглице из горњег лежаја (С) и ставимо их у једну посуду а подигавши оквир (D) извадимо и оне из доњег лежаја (Е) и ставимо их у другу посуду (да се не би мешале јер куглице могу бити различите величине). Затим се лежајеви очисте петролејом и када се осуше подмажу се танким слојем масти. Тада се ставе нове или старе подмазане куглице (ако је венац у питању видети под бр. 1). Оквир управљача враћати под правим углом.

4. ПОЛУГА ПЕДАЛА. Иако су полуге педала део који најчешће надживи и сам бицикл, понекад и у лежајевима осовина треба променити куглице. Да бисмо полуге скинули, одвијамо матицу (А) и вадимо клин (В) уз неколико удараца пробијачем (С) уколико је то потребно. Полегнемо бицикл на тло (друга слика) и Це-кључем скидамо контраматицу (D) која осигурава лежај. Затим се одврће и седиште лежаја (Е). На исти начин ради се и са друге стране а онда вади осовина (Е). Након чишћења (трећа слика) у лежај се ставља нова маст (1) а затим куглице. Седиште лежаја (3) затеже се све док не уклонимо слободан ход. На крају се притеже контраматица (4) и враћају полуге педала на осовину.

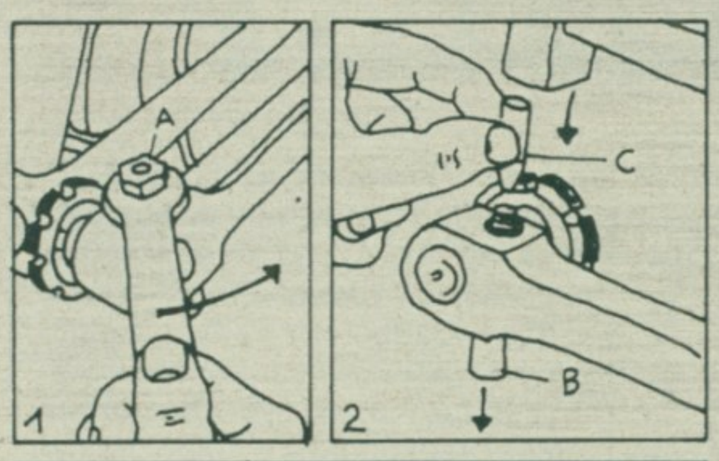

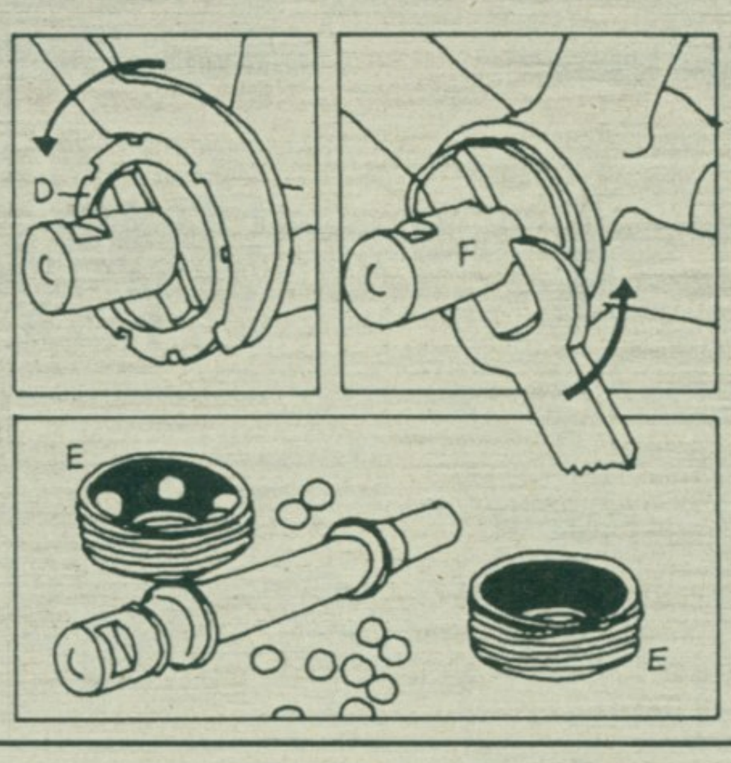

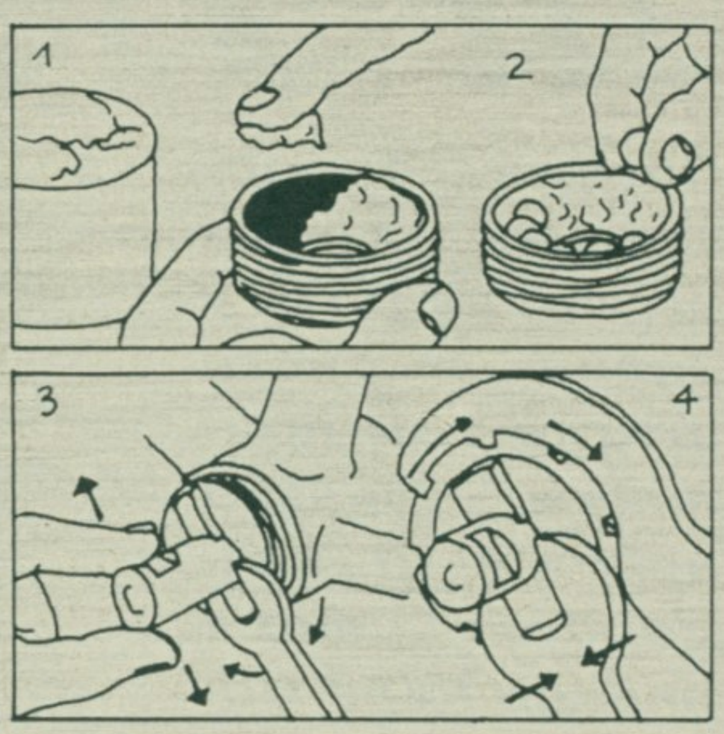

7. ДИНАМО. Код динама треба проверити да није попустио завртањ којим је причвршћен за бицикл. Треба га добро очистити и проверити да ли су обе жице које излазе из њега довољно учвршћене. Рђу, уколико се појави, чистити шмиргл-папиром.

С. Ј.

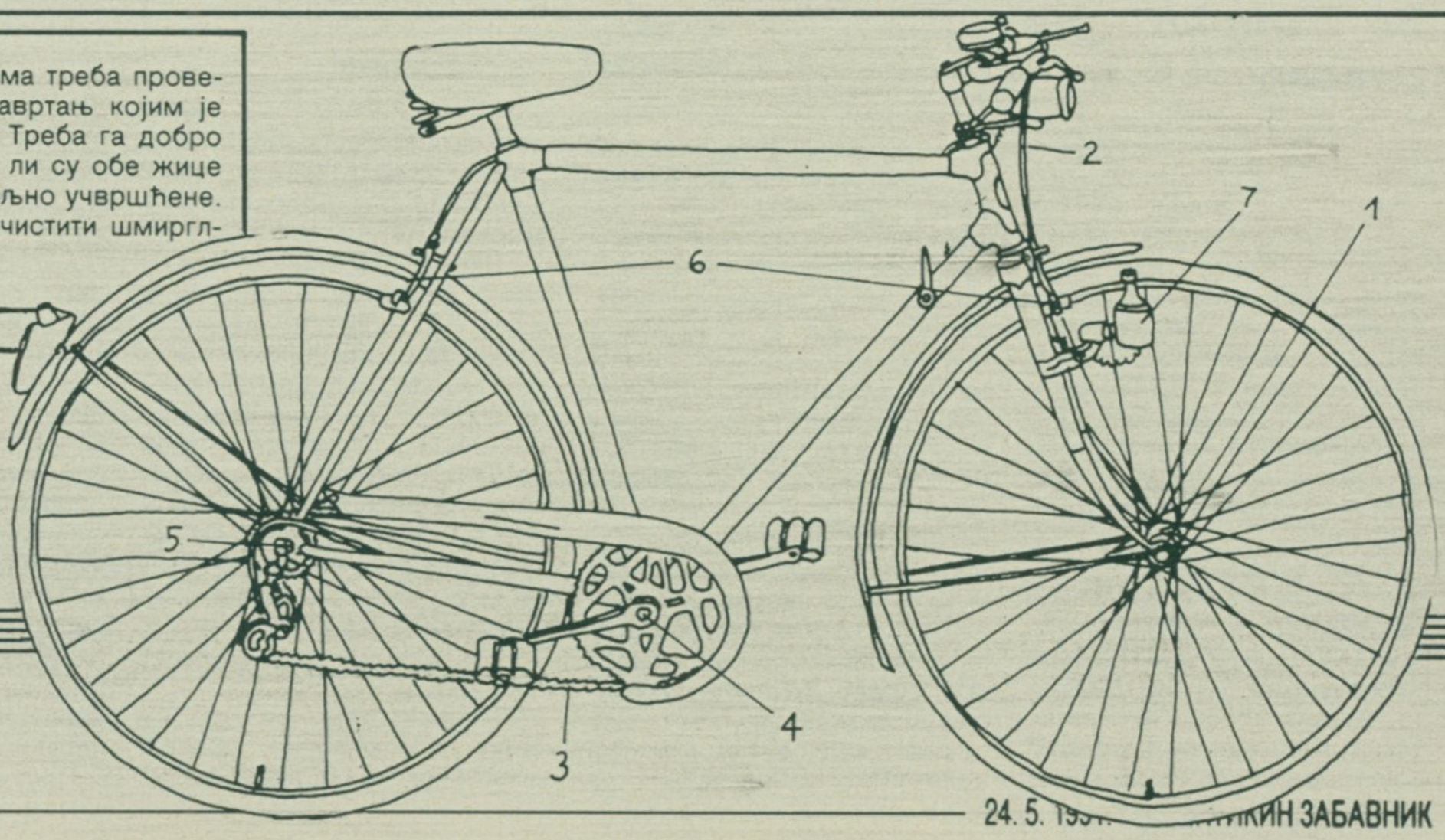

НАПАСТ ЗА ТЕНКОВЕ

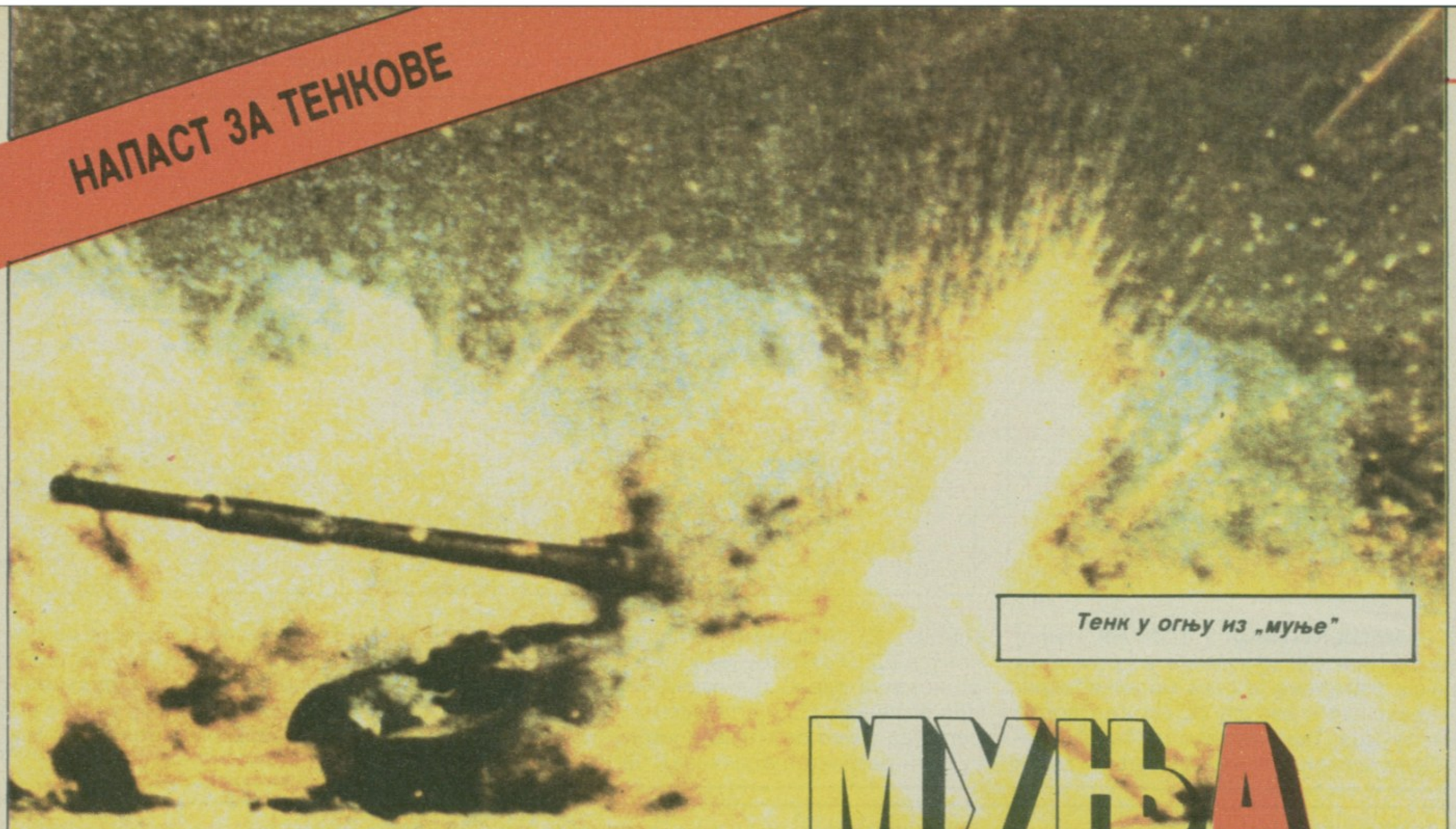

Тенк у огњу из „муње"

МУЊА ПРОТИВ ЧЕЛИКА

Посаде белосветских тенкова, после рата у Заливу и онога што је том приликом показао авион А-10 „тандерболт", више никада неће моћи мирно да спавају

Капетан Ерик Саломонсон и поручник Џон Маркс памтиће 25. фебруар 1991. године до краја живота. Обојица су пилоти у 76. тактичкој ескадрили америчког Ратног ваздухопловства USAF (енгл. USAF: United States Air Force) и обојица лете на необичном борбеном авиону под именом А-10 „муња" (енгл. Thunderbolt).

У цик зоре пошли су у напад на колону тенкова Ирачке републиканске гарде која се кретала једним од аутопутева у окупираном Кувајту. Била је то дугачка колона и задатак ескадриле којој су Саломонсон и Маркс припадали био је: уништити сва војна возила у елитној јединици Садама Хусеина. Другови који су у истим типовима авиона летели пре њих двојице применили су класичну тактику запречавања, толико пута виђену у нашим партизанским филмовима. Прецизним погоцима уништили су неколико првих и последњих оклопних возила у колони тако да се главнина нашла у клопци.

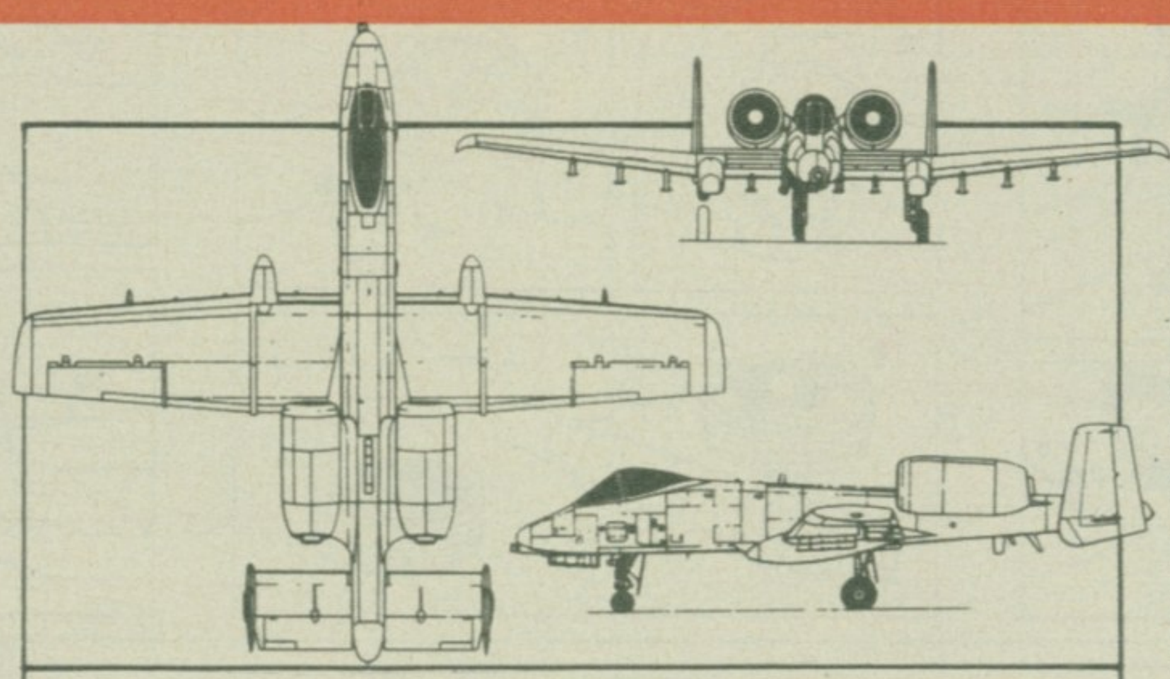

А-10 „тандерболт": три пројекције

Ирачани, збуњени изненадним нападом окретних авиона А-10, који су направљени баш за борбу против тенкова, размилели су се по пустињи са обе стране аутопута покушавајући да утеку другом таласу „муња" које су се, летећи врло ниско, приближавале са пустињског хоризонта. У том другом таласу били су, сваки у свом авиону, Саломонсон и Маркс.

„Нисмо сасвим поуздано знали шта ћемо затећи када долетимо на место где је била заустављена колона тенкова, тако смо сви били запањени општим хаосом у којем су се ирачка оклопна возила кретала тамо-амо... Испалио сам сво расположиво наоружање и само у том једном нападу уништио чак четири тенка Т-72", сећа се капетан Саломонсон.

Летећи убица

Отпора готово да није ни било јер оклопна возила, практично, и не могу да се бране када их нападну А-10. Била је то неравноправна битка пошто су посаде ирачких оклопних транспортера и тенкова једино могле беспомоћно да јурцају унаоколо и чекају када ће их сустићи рафал противоклопних зрна испаљен из топа „џенерал електрик" GAU-8/A или нека од ракета „ваздух-земља" смештених на укупно 11 тачака испод крила и трупа „тандерболта". У том нападу пилот Маркс је такође уништио четири ирачка тенка. Двојица летача вратила су се у базу и истог дана полетела на још два задатка у околини града Кувајта. И тај су посао тако добро обавили да су се њих двојица те вечери, сабравши своје поготке, ухватили за главу. Само у једном дану пилоти Саломонсон и Маркс уништили су чак 23 ирачка тенка!

У пустињи тенк никада није побегао авиону, поготову ако је летелицу направила америчка компанија „Fairchild Republic" и назвала је: А-10 „thunderbolt". Ту, за тенкове непремостиву, невољу направили су Американци само за своје потребе. Авион никоме нису продали, нити намеравају то да учине, тако да данас једино USAF располаже тим летећим убицом тенкова.

Проучавајући модерне ави-

оне у војскама света, који данас служе за подршку трупама на земљи, изненађује да постоји свега неколико апарата баш за ту намену. Разлог за то лежи у размишљању ваздухопловних стратега који сматрају да ту улогу могу да обаве и само мало преуређене летелице, које иначе служе за освајање премоћи у ваздуху. Тако није потребно трошити паре на авион који ће моћи само да пружа подршку пешадији и – ништа више.

Само неколико изузетака

Не треба зато да чуди што смо у кратком заливском рату видели, на пример, европски борбени авион „торнадо" у улози нападача циљева на земљи, али је његов „брат" са мало продуженим трупом испред пилотске кабине (ради смештања извиђачког и нишанског радара), наоружан ракетама „ваздух-ваздух", играо важну улогу и у ретким ваздушним борбама против ирачких „мигова" и „сухоја". Исто тако амерички F-16, F-15, F-4 и многи други ловци и ловци бомбардери, укључујући и совјетске, могу да играју обе улоге – и ловачку и јуришну на земаљске циљеве.

Наравно, не треба бити много мудар па закључити да је врло тешко направити авион који ће бити подједнако добар за оба посла јер се, заправо, истим авионом у ваздуху мора нападати и противнички авион који иде 2000 km на час, али и противнички тенк који се креће по земљи са 50 km на сат. Конструктори обично дају предност борбама у ваздуху, тако да борбене особине тих, природно брзих, авиона када треба да дају подршку пешадији, нису богзна какве, заправо – могле би бити и много боље.

Историја ваздухопловства познаје свега неколико изузетака када су се армије одлучиле да направе авион посебно за подршку трупама на земљи. Како су противничка оклопна возила највећи непријатељ сопственој пешадији, добар авион за подршку трупама на земљи мора да буде опремљен пре свега за борбу против тенкова.

Први такав авион направили су Британци још за време Другог светског рата и назвали га „харикен". Опремили су га топом великог калибра од 40 mm, којим је овај таманио немачке тенкове у пустињама северне Африке. Немци су одговорили производњом свог „хенкела HS 129" који је топом калибра чак 75 mm могао, само једним метком, да уништи практично сваки тадашњи совјетски тенк. После рата и Французи су се опробали у овом противтенковском послу покушавши да направе авион „потез 75", такође опремљен топом калибра 75 mm али се све завршило на прототипу. Дуго година после тога на светском тржишту противтенковских авиона није било ничег новог, а онда је дошла инвазија совјетских трупа на Чехословачку 1968. године.

Нападају у пару

Брз ноћни продор совјетских тенкова био је хладан туш за NATO који је знао за потпуну предност Варшавског пакта у оклопним возилима и тенковима. Требало је измислити нешто што није атомска бомба, а што исто тако успешно зауставља совјетску челичну армију. Тако се родила идеја о A-10, авиону који ће бити довољно брз да за кратко време стигне до тенка, али и довољно спор да може да маневрише и, како се то каже, „окреће око дрвета" како би што пре поново напао циљ.

Високо подигнути мотори „џенерал електрик" TF 34-100 и мала слетна брзина омогућавају „муњи" да полеће и слеће на неприпремљене терене јер нема опасности да ће мотор усисати понешто са земље. На подвесним тачкама A-10 може да носи преко седам тона наоружања састављеног од разних бомби и ракета. Највећа брзина му је свега 740 km/h, а креће се на 500 km око базе из које је кренуо, под условом да се у њу и враћа. Када је потпуно оптерећен, за полетање му је довољно 1.173 метра, а ако носи уобичајених шест бомби, поменути топ GAU-8/A и одговарајућу муницију, за полетање му је довољно и мање од 350 метара!

За напад на оклопне циљеве A-10 користи поменути топ калибра 30 mm GAU-8/A са седам ротирајућих цеви. То је најмоћнији авионски топ који је направила људска рука. Цео уређај дугачак је 6,4 m и смештен је са леве стране трупа, тако да „муња" има и мало ексцентрично померен носни точак улево. Борбени комплет овог брзометног топа износи 1350 граната, а типичан удар авиона A-10 на циљеве на земљи сличан је нападу птица грабљивица. Кажемо у множини „птица грабљивица" јер „муње" нападају у пару кружећи на висини од око 1200 метара изнад циља, на пример – тенка. Онда се брзо стуште ка земљи и из брзометног „Џенерал Електриковог" топа отварају ватру. Паљба траје само две секунде јер је топ GAU-8/A у стању да за то време испали невероватних 140 граната (по 10 у секунди из сваке цеви). Нема тог тенковског оклопа који може да издржи тај пљусак разорних експлозивних пројектила тешких по 350 грама. Они, једноставно, распрше тенк као да је од папира, а не од челика. „Муња" најбоље напада под углом од 45 степени када, са извученим ваздушним кочницама, још мало „прикочи" у ваздуху како би пилот имао времена да што прецизније нанишани. Док један „тандерболт" напада, други кружи и посматра шта се догађа те јавља другару резултате акције. Када заврши посао, први нападач се попне на 1200 m, а онда други креће у акцију и тако – 10 пута! Док не потроше сву муницију. Тенкови сами од оваквог начина напада не могу да се бране, а пилоти A-10 седе у буквално потпуно оклопљеним кабинама којима, уобичајено пешадијско наоружање, па чак и противавионски калибри 20 mm, не могу ништа. Једина озбиљна претња авионима A-10 су противничке противавионске ракете које се лансирају са рамена (нпр. совјетски САМ-7) и наводе на топлину мотора. Те ракете, према совјетској војној доктрини, носе посебно обучени војници на камионима равномерно распоређеним у оклопној колони која маршује. Није познато колико таква тактика даје резултате, али се зна да су у заливским борбама страдала свега три авиона A-10, што је симболично у односу на број борбених летова и хиљаде уништених ирачких тенкова. Први A-10 полетео је још 10. маја 1972. године, а тек је, ето, после 19 година, добио праву прилику да покаже да му на свету нема премца када је у питању лов на тенкове.

Александар Павић

„Муња" пуца из најмоћнијег авионског топа на свету

„Тандерболт" под нападачким углом и са извученим кочницама лансира ракету АГМ-65А „меверик"

Илустровао: Брана Јовановић

ПУСТИ ME, ДОБРО МОРЕ!

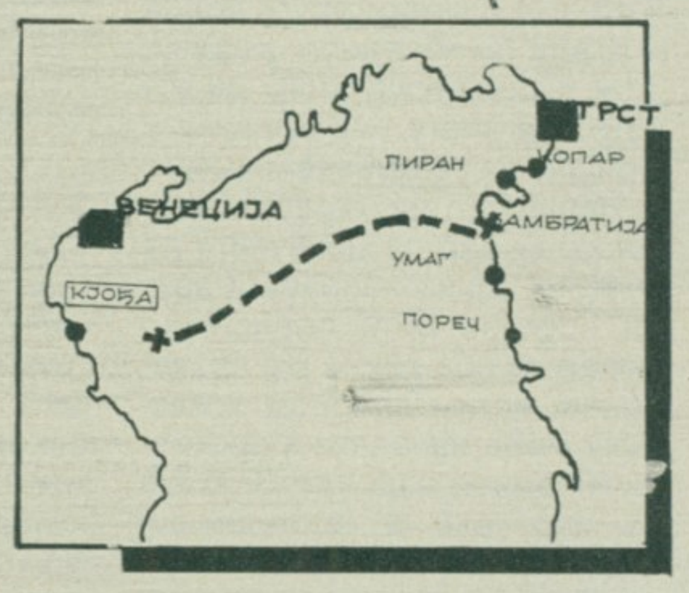

Испрекидана линија означава путању барке Ђулијана Маковца ношену буром и таласима од Замбратије до рибарског бродића „Либеђио"

Ледени и помахнитали ветар који га је немилосрдно бацао по барци не дајући му да предахне био му је ипак од помоћи у грчевитој борби да се не преда сну

Крај децембра и није баш неко време за рибарење, али Ђулијана Маковца, двадесетпетогодишњег конобара из Замбратије, приморског сеоцета на Савудрији, ништа није могло да одврати од намере да исплови.

У плићаку, такозваној Бујској секи, око пола километра од обале, убрзо је успео да извуче шест лигњи. Добро му је кренуло, али почео је да размишља о повратку. Иако је био добро обучен, од повремених удара ветра стресао би се од хладноће. Због ниских црних облака вече је почело да се спушта раније него обично. Појавили су се и први таласи. Добро је познавао море, одрастао је уз њега, и знао је да предстоји невреме. Повукао је конопац да упали мотор, али „Томосова" четворка само је кашљуцнула. И други покушај није успео. Ни следећи. Помислио је на овлажену свећицу и заменио је, али опет ништа.

Није ни приметио како га таласи одвлаче од обале Замбратије која је тонула у мрак. Удар већег таласа у страницу барке дугачке четири метра као да га је освестио да погледа према селу. Светла на обали у даљини померала су се горе-доле, јер је барка све више поскакивала на таласима. Дограбио је весла.

– У том тренутку више нисам био онај Ђулијано који је мислио да добро познаје море и не плаши га се. Иначе, не бих посегао за веслима јер смешно је и помислити да њима могу да се борим против таласа, ветра и струје који су ме већ вукли према Тршћанском заливу. Упалио сам батеријску лампу и опет почео да чачкам око мотора. Трзање конопа, десет, двадесет пута... ништа. Прозебле прсте завлачио сам испод пазуха. Од снажног удара буре пао сам на под чамца преплављен водом. Оквасила се и батеријска лампа коју сам промрзлим рукама брзо подигао, али опет ми је испала и потонула. Само је затреперила и угасила се. Тада још нисам био свестан да је с њом нестао и последњи трачак наде да ме неко примети у овом усковитланом мрачном гротлу...

Према светлима у даљини Ђулијано је покушавао да одреди где се налази. На тренутак је препознао светла Порторожа, лево Копра. Опет је изгубио равнотежу и пао. Под теретом воде барка је прилично утонула па је дограбио канту и почео да је избацује. Успех је био делимичан, али се бар мало загрејао. Морао је да настави јер је постојала опасност да барка, овако оптерећена, не издржи под налетима буре.

– Тада ме први пут ухватио очај – каже Ђулијано. – Зар да ме моје море чије сам ћуди, тако сам бар мислио, добро познавао, тако лукаво одвуче и превари?

Нико га није видео

У Замбратији забринутост, неизвесност и немир. И у души нона Марија, Ђули-

јановог деде. Унук му је испловио око три по подне, прошла су четири сата, нема га. Ни његове барке на помолу. Не зна више ни сам колико је пута изашао до гата у нади да ће нешто у помрчини назрети. Узалуд. А море бесни.

– Ђулијано је био вешт на мору и веровао сам да не може ништа да му се деси. Изгледа, ја сам веровао у њега а он превише у море.

Нона, који је век провео на мору, почела је да хвата паника. Сина Корада, Ђулијановог оца, већ два пута је слао да суседовом барком обиђе Бујску секу. Опасна и безуспешна потрага. Око седам увече, кад су се из села вратиле Ђулијанова мајка и вереница Ђурђица, покушао је да сакрије забринутост. Рекао им је да је обавестио Лучку полицију у Копру и Умагу. По ветру и пљуску опет је отишао до сидришта.

Протиче већ десети сат, бура не јењава, а из Лучке полиције и Капетаније никаквих вести. Бродићи, претежно рибарски, који су пристајали у околна места, Изолу, Пиран, Копар, јављају да нису приметили изгубљену барку. Непроспавана ноћ замиче и у дому породице Маковац. Једни од других скривају лице да не прочитају оно што покушавају да одагнају из мисли. Невреме се нимало није смирило. Ни мисли Ђулијанових најближих.

За Ђулијана је свитање било нада у спас, нада да ће га неки брод угледати у усковитланој води. Барка полупуна воде, морао је да призна, имала је мале изгледе да то дочека. Подигао је поклопац мотора и почео њиме да избацује воду, било је згодније него кантицом, али снага га је због неспавања и борбе да остане будан брзо издала. Да не подлегне сну, помагали су му ветар и таласи који су га немилосрдно бацали по барци док је, изубијан али будан, покушавао да је ослободи. Прсте готово да није осећао.

У леденом оклопу

Ма колико су га таласи бацали тамо-амо, некако је успевао да одреди где се налази. Знао је да је већ дубоко загазио у италијанске воде, али, вероватно због немирног мора, ни отуд никаквог брода. Они који су пролазили у току ноћи нису, наравно, могли да га примете. Покушао је да виче, али свој глас није чуо. Само је осетио бол, усне су му се напросто расцветале. Што од жеђи, што од ветра. Глад га није мучила колико жеђ. И сама помисао на кап воде грчила му је утробу.

Скоро двадесет сати је на мору. Тресао се од зиме, борио се својом снагом да га сан не савлада, а он би му се тако слатко предао. Знао је да би то био крај. Наставио је да избацује воду, да се нада и тако је утонуо у другу ноћ. Поново жеђ, избацивање воде, мокар као у леденом оклопу, на ивици издржљивости. Прошло је већ тридесет шест сати. Почео је нови, трећи дан. Чинило му се да се и ветар полако предаје, али таласи се и даље поигравају са барком. У једном тренутку, иако сав утрнуо и отупео од истог видокруга који га већ сатима окружује, угледао је рибарски бродић. Почео је да млатара рукама, да маше кантом која му је из промрзлих руку одмах пала у море. Викао је уз болне гримасе. Себе није чуо, а гласа вероватно и није било. Бродић се убрзо удаљио, а он очајан легао на дно барке. Тада му је заискрила и прва суза. Још једна кап у овом бескрају од воде.

– Пусти ме, добро море, почео сам да бунцам. Уплашио сам се да већ нисам померио памећу – сећа се Ђулијано.

Одмиче треће поподне, море као да се смиловало. Таласи су га ослободили мучног страха да ће потонути под теретом воде. И, гле, поново рибарски бродић, чинило му се надохват руке, али и он одмиче.

– Скинуо сам јакну и махао, махао... Да ли је могуће да ме не виде? И као да сањам, брод се нагло окреће, отприлике двеста метара од мене. Дају ми сигнал да су ме угледали. „Либећио", пише на њему.

Ђулијана су у ћебету пажљиво пренели у топлу кабину. Храну није могао, тражио је кока-колу. Рекли су му да су назвали Капетанију у Кјоџи, удаљену око 15 миља од брода. Знао је да ће његови у Замбратији бити брзо обавештени.

– Четрдесет сати ношен таласима и буром доспео сам готово до Кјоџе. Жедан, гладан, изубијан и промрзао борио сам се с морем од понедељка по подне до четвртка. Невероватно је да је издржала и барка коју је мој ноно Марио направио још пре двадесет година.

Вито Недељковић

РЕКЛИ СУ...

Моли се Богу, али настави да пливаш према другој обали.
Руска пословица

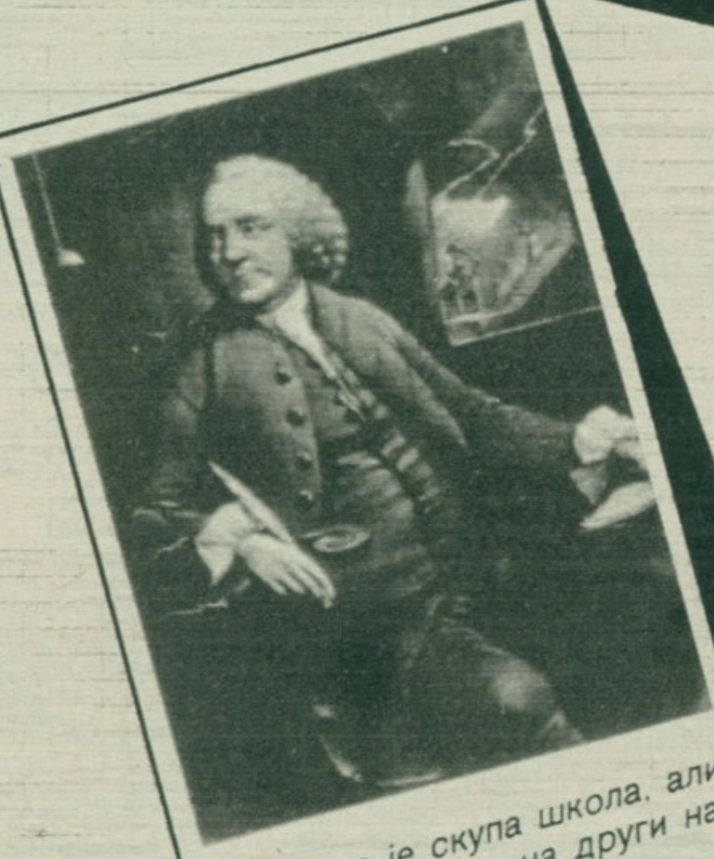

Искуство је скупа школа, али будале не желе на други начин да уче.
Бенџамин Франклин
амерички политичар и писац
(1706-1790)

● *Никада не сеци оно што можеш да одрешиш.*
Корејска изрека

● *Сиромаштво је врлина коју хвале они који је више не упражњавају.*
Барнаби Кини

Уместо да непрестано понављамо детету да ватра пече, пустимо га да се мало опече: искуство ће га поучити више од савета.
Андре Жид
француски писац
(1869-1951)

● *Родитељи задовољни својом децом најчешће имају децу која су задовољна својим родитељима.*
Џон Хенри

ПОРУЧНИК БЛУБЕРИ

НЕУХВАТЉИВО ПЛЕМЕ

ПИШЕ: ЖАН МИШЕЛ ШАРЛИЈЕ (JEAN MICHEL CHARLIER) ЦРТА: ЖАН ЖИРО (JEAN GIRAUD)

РЕЗЕРВАТ САН КАРЛОС НА ГРАНИЦИ АРИЗОНЕ И НОВОГ МЕКСИКА, ИЗОЛОВАН СА СВИХ СТРАНА ПУСТИЊОМ, ПАКЛЕН ЛЕТИ ЛЕДЕН ЗИМИ - ПАКАО И ГРОБНИЦА ИНДИЈАНАЦА...

ЈОШ ЈЕДНА СКВО И ЊЕНА БЕБА СУ НОЋАС УМРЛИ! НЕМАМО НИ ХРАНЕ НИ ОДЕЋЕ!

НИ МИ, КОЧИЗЕ! И ТО ГРЕШКОМ ТВОЈИХ ЉУДИ!

МЕСЕЦИМА ВЕЋ, КОЧИЗ, СКВО, ДЕЦА И СТАРИ ПЛЕМЕНА НАВАХО, ПОЛАКО УМИРУ ОД ГЛАДИ И ХЛАДНОЋЕ, ПОМНО НАДЗИРАНИ ОД КОЊИЧКОГ ЕСКАДРОНА АМЕРИЧКЕ ВОЈСКЕ...

ИНТЕНДАНТИ НЕ МОГУ ВИШЕ ДА НАС СНАБДЕВАЈУ! НА ПРАГУ СМО РАТА СА ТВОЈИМ ПРОКЛЕТИМ ВОЈНИЦИМА! РЕЋИ ИМ ДА СЕ ПРЕДАЈУ И СВЕ ЋЕ БИТИ У РЕДУ!

ИЛИ, РАДИТЕ ШТО И МИ - ЛОВИТЕ!

ОВА ЗИМА ЈЕ ЛОША... НЕМА ДИВЉАЧИ! ГЛАВЕ БЛУЗЕ ИМАЈУ ПУШКЕ, А МИ НЕМАМО!

ПОРЕД ТОГА, МОЈИ ЉУДИ СУ ИЛИ СУВИШЕ СТАРИ, ИЛИ СУВИШЕ МЛАДИ ДА БИ...

КОМАНДАНТЕ! ПОРУКА ИЗ ФОРТ - БОВИЈА! НАВАХОСИ СУ УМАКЛИ НАШИМ ТРУПАМА И НИКО НЕ ЗНА ГДЕ СУ!

ИСТОВРЕМЕНО, У ТУКСОН ЈЕ СТИГЛА ЧЕТА ПУКОВНИКА ДРЕЈКА...

ШТА? ПРЕШЛИ СУ НАШЕ ЛИНИЈЕ И ТО У ВОЗУ КОЈИ САМ ПРОПУСТИО?

НИЈЕ ТО ВАША ГРЕШКА, СИРЕ! КО БИ ПОМИСЛИО - НАВАХОСИ У ВОЗУ! САМО ЈЕ ОВАЈ ЂАВО, БЛУБЕРИ, МОГАО ДА СМИСЛИ ТАКО НЕШТО!

А ЛИЛИ И ЏУК СТЕНТОН?

ЈЕДНА ПАТРОЛА ИХ ЈЕ ПОКУПИЛА У ПУСТИЊИ, ГДЕ ИХ ЈЕ БЛУБЕРИ НАПУСТИО ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ НАСТАВИО СВОЈ ПУТ!

КОНВОЈ ЈЕ ПРОНАЂЕН НАПУШТЕН НЕДАЛЕКО ОД ФЕНИКСА! ГАРНИЗОН ИЗ ФЕНИКСА, НАРАВНО, НИЈЕ НИШТА ПРИМЕТИО!

ЧУДО ДА СУ ОТИШЛИ ТОЛИКО НА ЗАПАД!

ДА ВИ НАС ЗАВРНУЛИ, МИ СМО СВЕ ТРУПЕ ПРЕМЕСТИЛИ ОВАМО! ИМАЛИ СУ СЛОБОДАН ПУТ!

РЕЗЕРВАТ САН КАРЛОС

ФОРТ БОВИ

ФОРТ ЏУМА

ФЕНИКС

ЕЛ ПАЗО

ТУКСОН

ТОМБСТОН

ДОК СМО МИ ГАЛОПИРАЛИ КА ЈУГУ, ПРЕМА ГРАНИЦИ! ТИ ЦРВЕНИ КОЈОТИ СУ ВОЗОМ СТИГЛИ НА СЕВЕР!

И ТРЕБАЛО ВАМ ЈЕ НЕДЕЉУ ДАНА ДА ДАТЕ УЗБУНУ!

ОДМЕТНИЦИ СУ ИСЕКЛИ ТЕЛЕФОНСКЕ ЖИЦЕ, СЕР!

ЂАВО ЋЕ ЗНАТИ ГДЕ СЕ САД КРИЈУ!

ТАЈ БЛУБЕРИ ЈЕ ВРСТАН СТРАТЕГ! ШТА ЛИ САД СПРЕМА?

ПОСТОЈЕ ДВЕ МОГУЋНОСТИ: ИЛИ СУ СЕ ИНДИЈАНЦИ УПУТИЛИ КА МЕКСИКУ, У КОМ СЛУЧАЈУ СУ ВЕЋ ПРЕШЛИ ГРАНИЦУ ИЛИ...

"...ИЛИ, ПАК, ХОЋЕ ДА ПОКУПЕ СВОЈЕ СУНАРОДНИКЕ У САН КАРЛОСУ У КОМАНЧ!

ПРОКЛЕТСТВО! РЕЗЕРВАТ САН КАРЛОС! ЉУДИ СУ ТАМО У СМРТНОЈ ОПАСНОСТИ!

ФОРТ БОВИ ИМ ЈЕ ПОСЛАО ПОРУКУ! МАЈОР РУДЕНСКИ ЈЕ СИГУРНО ОБАВЕШТЕН!

У САН КАРЛОСУ...

НАПОЉЕ, БИТАНГЕ! НЕК' СЕ САМО И ЈЕДАН РАТНИК ПОЈАВИ БЛИЗУ РЕЗЕРВАТА, ЦЕЛО ПЛЕМЕ ЋУ ЗАТВОРИТИ УНУТАР УТВРЂЕЊА! ЈАСНО? ГУБИТЕ СЕ!

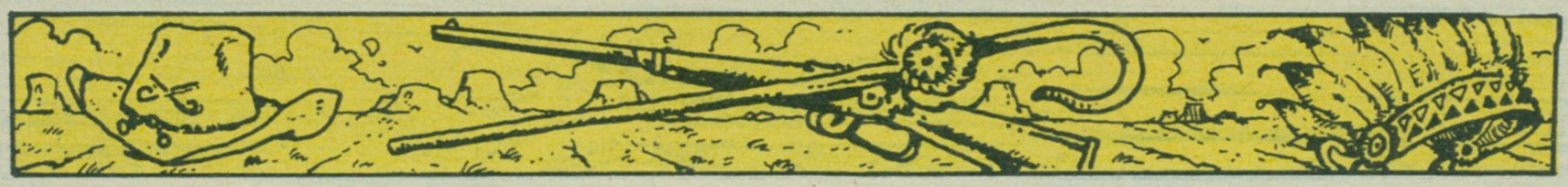

АКО ЦРВЕНИ, НА ЧЕЛУ С БЛУБЕРИЈЕМ НАПАДНУ, РУДЕНСКИ НЕГЕ ИЗДРЖАТИ!

НЕК' ИЗДРЖИ НЕКОЛИКО САТИ! СТИЖЕ ПОЈАЧАЊЕ!

ЗАИСТА, КОЛОНА ГЕНЕРАЛА МИЛЕРА ЈЕ НАЧИНИЛА ПОЛУКРУГ И ПОЧЕЛА ВРАЋАЊЕ НА СЕВЕР...

ВОДНИЧЕ, КАД ЋЕМО ДА СЕ ОДМОРИМО?

СТВАРНО, ОТПАЛЕ СУ МИ НОГЕ!

ЉУДИ И ЖИВОТИЊЕ СУ УМОРНИ!

НИСМО СЕ ЗАУСТАВИЛИ НИ У ФОРТ-БОВИЈУ!

ОПШТА УЗБУНА! ДУПЛИРАЈТЕ СТРАЖЕ И НЕКА ИЗВИЂАЧИ ПАТРОЛИРАЈУ ОКО УТВРЂЕЊА! ЗАБРАЊЕНО ЈЕ ИНДИЈАНЦИМА ДА, ДО ДАЉЕГ, НАПУСТЕ ЛОГОР!

ДА, СИР!

У ИСТО ВРЕМЕ, НА СТЕНАМА ОКО РЕЗЕРВАТА...

УТВРЂЕЊЕ ЈЕ ПОСТАЛО КАО МРАВИЊАК!

ОНАЈ КОЊАНИК ОД МАЛОПРЕ ЈЕ ДАО УЗБУНУ!

ЗНАЧИ, ТРЕБА ОДМАХ НАПАСТИ!

НЕ, ВИТОРИО! ТЕРЕН ЈЕ СУВИШЕ ОТВОРЕН И ВОЈНИЦИ БИ НАС СПАЗИЛИ ПРЕ НЕГО ШТО БИСМО ПРЕШЛИ И ПОЛОВИНУ ПУТА!

ОНДА, САЧЕКАЈМО ЗОРУ! НЕМА МЕСЕЧИНЕ, А У ОВО ДОБА ГОДИНЕ МАГЛА ЈЕ ГУСТА!

НЕВОЉА ЈЕ У ТОМЕ ШТО ЋЕ И ПРИ НАЈМАЊЕМ ШУМУ ВОЈНИЦИ НАПАСТИ КОЧИЗОВ ЛОГОР! МАСАКРИРАЋЕ ОНЕ КОЈЕ СМО ДОШЛИ ДА ОСЛОБОДИМО!

ШТА ПРЕДЛАЖЕШ?

НАШИ ОСМАТРАЧИ КАЖУ ДА СЕ ПРИБЛИЖАВА НА СТОТИНЕ ВОЈНИКА! КАД СТИГНУ, ЗА НАС ЋЕ БИТИ КАСНО!

ЗА ДВА ДАНА МОЖЕ СВАШТА ДА СЕ ДЕСИ!

ТРИ САТА КАСНИЈЕ...

ГЛЕДАЈТЕ ТАМО!

ЕЈ, ИНДИЈАНКО!

ЗАР НЕ ЗНАШ ДА ЈЕ ЗАБРАЊЕНО УДАЉАВАТИ СЕ ОД ЛОГОРА?

ЈА НЕ ЗНАТИ! СКУПЉАТИ ДРВА! ЗИМА!

СЛАТКА ЈЕ! КАКО ТО ДА ЈЕ ДО САДА НИСМО ПРИМЕТИЛИ?

!!! ОВО .....

ИМА ИХ СИГУРНО ДОСТА ТАКВИХ У ЛОГОРУ, АЛИ ОД ПРЉАВШТИНЕ И НЕ ВИДИШ ЛЕПОТУ! ИДЕМО!

БЛУБЕРИ ЈЕ БИО У ПРАВУ! ОВО ЈЕ БИО ЈЕДИНИ НАЧИН ДА НЕ ПОБУДИМ СУМЊУ! ЧАК МЕ НИ МОЈИ НЕ ПРИМЕЋУЈУ!

У КОНИЗОВОМ ВИГВАМУ ОДРЖАВАО СЕ САВЕТ ВРАЧЕВА...

БАР ЗНАМО ДА ЈЕ ВИТОРИО С РАТНИЦИМА УМАКАО ПЛАВИМ БЛУЗАМА!

АЛИ, НА ЖАЛОСТ, ЈОШ УВЕК СМО РАЗДВОЈЕНИ...

ОЧЕ, ЈА САМ ОВДЕ!

ТО САМ ЈА, ЧИНИ!

ЧИНИ!

ХА!

ТИ, КЋЕРИ! ОВДЕ! ВЕЛИКИ ДУХ МИ ЈЕ УСЛИШИО МОЛБУ!

ОЧЕ, БИБЕТЕ СЛОБОДНИ! ВИТОРИО, БЛУБЕРИ И ОСТАЛИ СУ НА ДВА САТА ХОДА ОДАВДЕ!

ЗАР ЧИНИ ЗАБОРАВЉОД ДА СУ ОВДЕ САМО СТАРЦИ, ЖЕНЕ И ДЕЦА?

БЛУБЕРИ И ВИТОРИО ЗАЈЕДНО! НАЈЗАД!

ИМАЈУ КОЊЕ И ХРАНУ!

МНОГИ СУ БОЛЕСНИ, ИСЦРПЉЕНИ...

ДОСТА!

ОД КАДА СМО ПОСТАЛИ КУКАВИЦЕ? КОЧИЗ ЋЕ БЕЖАТИ, МАКАР И НА КОЛЕНИМА, АЛИ УМРЕЋЕ СЛОБОДАН, БОРЕЋИ СЕ ДО ПОСЛЕДЊЕГ ДАХА!

ВОЗНИЦИ СУ НАРЕДИЛИ ДА НАМ ВАТРЕ ГОРЕ ДО ЗОРЕ!

ИБИ ЋЕМО У ГРУПАМА! ПРВО НАЈСЛАБИЈИ!

ВРАЧ ЋЕ ЗАТРАЖИТИ ПОМОЋ ВЕЛИКОГ ДУХА!

БЕЛЦИ НЕ СМЕЈУ ДА ПОСУМЊАЈУ! ОБАВЕСТИЋУ ЖЕНЕ ДА ПОНЕСУ САМО НАЈВАЖНИЈЕ СТВАРИ! ТРЕВА БРЗО ХОДАТИ!

ЈА И РАТНИЦИ ЋЕМО НА КОЊИМА ПРИЋИ ДОВОЉНО БЛИЗУ, А ДА НАС БЕЛЦИ НЕ ПРИМЕТЕ!

ЈА ЋУ С ГРУПОМ УЋИ У КАМП, ДА БИХ ПОВЕО БЕГУНЦЕ!

У ИСТО ВРЕМЕ, У ЛОГОРУ...

ЈАЕЕАА! ЈАЕЕАА!

"МАЛИ ЗРАК" НЕ МОЖЕ ВИШЕ ДА ХОДА! ПОТРЕБНА СУ НАМ КОЛА!
БИЛО БИ СУВИШЕ БУЧНО! НОСИЋЕМО ГА!
НЕ, КОЧИЗЕ!

МИ СТАРИ ЋЕМО ОСТАТИ ДА БРАНИМО ВАШУ ОДСТУПНИЦУ! ОСТАВИТЕ НАМ БАР ТОЛИКО ПОНОСА ДА БИЈЕМО СВОЈУ ПОСЛЕДЊУ БИТКУ!

ЈАЕАААЕЕЈАААЕЕАА!
ПРОКЛЕТИ БИЛИ! КОЛИКО ЋЕ ЈОШ ДУГО ДА УРЛАЈУ? ОВО ТРАЈЕ ВЕЋ ДВА САТА!
ОПЕТ НЕКА ЊИХОВА ВРАЖИНА! АЛИ, ТО НИЈЕ НАЈГОРЕ!
НИЈЕ, ХОЛ! ТО ЈЕ УОБИЧАЈЕНО У ОВО ДОБА ГОДИНЕ! МАГЛА СМЕТА И ИНДИЈАНЦИМА КАО И НАМА!

МАГЛА! СВЕ ЈЕ ГУШЋА! УСЛОВИ ЗА НАПАД СУ ОДЛИЧНИ! УСКОРО СЕ НЕЋЕ НИШТА ВИДЕТИ! ЧУДНО!
ЈАААЕЕЕАААЕЈААЕЕЕАААЈЕЕЕЕДЈЕА!
МАГИЈА ПОЧИЊЕ ДА ДЕЛУЈЕ! ВЕЛИКИ ДУХ ЈЕ СА НАМА!
ЈЕДВА ДА СЕ ВИДЕ ЛОГОРСКЕ ВАТРЕ! ШТА АКО БУБЕРИ И ОДМЕТНИЦИ ИСКОРИСТЕ ОВО ВРЕМЕ ДА СЕ УВУКУ У УТВРЂЕЊЕ?
НОЋ СЕ СПУСТИЛА...
ДО ЂАВОЛА! У ПРАВУ СИ!

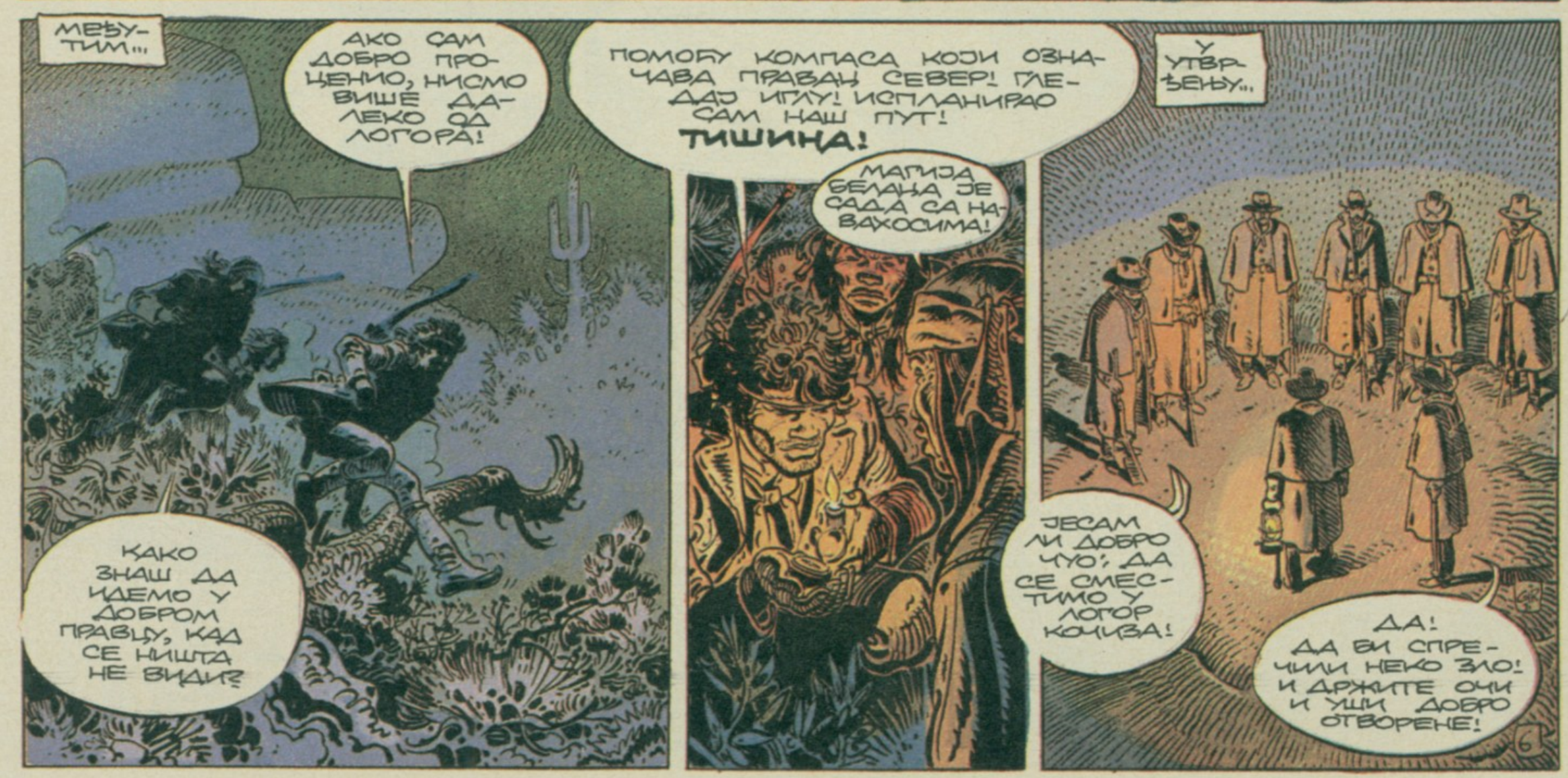
МЕЂУТИМ...
АКО САМ ДОБРО ПРОЦЕНИО, НИСМО ВИШЕ ДАЛЕКО ОД ЛОГОРА!
ПОМОЋУ КОМПАСА КОЈИ ОЗНАЧАВА ПРАВАЦ СЕВЕР! ГЛЕДАЈ ИГЛУ! ИСПЛАНИРАО САМ НАШ ПУТ!
ТИШИНА!
МАГИЈА БЕЛАЊА ЈЕ САДА СА НАВАХОСИМА!
У УТВРЂЕЊУ...
КАКО ЗНАШ ДА ИДЕМО У ДОБРОМ ПРАВЦУ, КАД СЕ НИШТА НЕ ВИДИ?
ЈЕСАМ ЛИ ДОБРО ЧУО; ДА СЕ СМЕСТИМО У ЛОГОР КОЧИВА!
ДА! ДА БИ СПРЕЧИЛИ НЕКО ЗЛО! И ДРЖИТЕ ОЧИ И УШИ ДОБРО ОТВОРЕНЕ!

ТАМО СУ САМО ЖЕНЕ И СТАРЦИ, И ТО БЕЗ ОРУЖЈА... А УДАЉЕНИ СМО ОД ЊИХ САМО ПЕТСТО МЕТАРА! НА СВАКИ СУМЊИВ ПОКРЕТ - ПУЦАЈТЕ, А МИ ОДМАХ СТИЖЕМО!

АКО СВЕ БУДЕ У РЕДУ, МЕК ГИР ЋЕ ТРУБИТИ СВАКИХ ПОЛА САТА!

ДЕСЕТ МИНУТА КАСНИЈЕ...

ЖЕНЕ И ДЕЦА СУ СПРЕМНИ ЗА ПОКРЕТ И... ОХ!?

ПЛАВЕ БЛУЗЕ! ШТА ХОЋЕТЕ?

УФ... НАЗАД! ОВАКО КРАТАК ПУТ, А ДВА ПУТА СМО ЗАЛУТАЛИ!

ДОШЛИ СМО ДА ВАМ ПРАВИМО ДРУШТВО ПРЕКО НОЋИ! ЗАТРУБИ, МЕК ГИРЕ!

ТРУ! ТРУ!

БЛУБЕРИ ЋЕ УПАСТИ У ЗАМКУ!

?

ТРУБА! УМЕСТО У ЛОГОР, СТИГЛИ СМО У УТВРЂЕЊЕ! ПОГРЕШИО САМ!

ОСИМ АКО НЕ ЧУВАЈУ ЛОГОР! У ТОМ СЛУЧАЈУ, ЗНАМ КАКО ЋУ РЕШИТИ ПРОБЛЕМ!

ЧУЈ! ГЛАСОВИ!

МАЛО КАСНИЈЕ...

ЈА САМ! ПСТ! ШЕСТ ВОЈНИКА ЈЕ ПОРЕД ВАТРЕ! ДОБРА СУ МЕТА! ОВУДА! ВОДИЋУ ВАС!

ЧИНИН СИГНАЛ! ЗНАЧИ, ДРУГА ПРЕТПОСТАВКА...

ФИ! ФИ!

ЧИ-НИ!?

ФИ! ФИ! ФИ!

ЗАТИМ...

БЕЗ ОБЗИРА НА ВОЈУ КОЖЕ, ТИ СИ САД КОЧИЗОВ СИН!

ПОНОСИМ СЕ ТИМЕ, АЛИ САД МОРАМО ДА ПОЖУРИМО! ОБУЋИ ЋЕМО УНИФОРМЕ!

СВЕ ЈЕ ИЗГУБЉЕНО!

ВОЈНИК, КОЈИ ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ТРУБИ, ЈЕ У НЕСВЕСТИ! У УТВРЂЕЊУ НЕ ДИЋИ УЗБУНУ!

МОЖДА НИСАМ ЗАБОРАВИО ОВИМ ДА СЕ СЛУЖИМ!

БИО САМ НЕКАД ШАМПИОН!

УСКОРО ЈЕ ОТПОЧЕО БЕГ...

ТРУ! ТРУ! ТРУ!

И...

СА ПЕТ МИНУТА ЗАКАШЊЕЊА!

НА СВАКИХ ПЕТ МИНУТА КРЕЋЕ НОВА ГРУПА! ВОДИЋЕМО ИХ ПОМОЋУ СИГНАЛА!

А ТИ?

У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, БОЉИ ЈЕ НЕГО ШТО ЈЕ БИО!

ОСТАЋУ ДО ЗОРЕ, ЗБОГ ОВОГ ПРОКЛЕТОГ ТРУБЉЕЊА! НЕКА МЕ ВИТОРИО НЕ ЧЕКА!

А САД, КРЕЋИ!

КАКО ТИ КАЖЕШ!

У НАЈВЕЋОЈ ТИШИНИ, БЕГУНЦИ СУ СЕ УПУТИЛИ КРОЗ МАГЛУ У НЕПОЗНАТО...

8

НА ДВА САТА ХОДА ОД УТВРЂЕЊА, ЧИНИ И ОСТАЛИ ПРИДРУЖИЛИ СУ СЕ ВИТОРИЈУ...

СВИ НА КОЊЕ! БРЗО! ПРЕ НЕГО ШТО СВАНЕ, МОРАМО БИТИ У СИЈЕРИ!

ВИТОРИО, НАЗАД!

У ЗОРУ...

НАЧО, ИДЕМО И МИ! ВЕТАР ЋЕ БРЗО РАСТЕРАТИ МАГЛУ!

ОВО ЈЕ МАГИЈА!

ОВА ПРАШИНА ЈЕ ГОРА ОД МАГЛЕ! НЕ МОЖЕ СЕ ГЛЕДАТИ!

НИКАД ОВАКВА ОЛУЈА НИЈЕ СЛЕДИЛА МАГЛУ! ОВО ЈЕ КАО ФАТАМОРГАНА!

ОВАКВО ВРЕМЕ БАР СПРЕЧАВА НАПАД! ХОЛ, ПОШАЉИТЕ ПАТРОЛУ И НОВОГ ТРУБАЧА У ЛОГОР!

У МЕЂУВРЕМЕНУ...

ГЛЕДАЈ, ВЕТАР ЈЕ ИЗБРИСАО НАШЕ ТРАГОВЕ!

ЈОШ БУ ПОВЕРОВАТИ У ВРАЧЕВЕ РЕЧИ!

У ИСТО ВРЕМЕ...

ОВА ОЛУЈА СПРЕЧИЋЕ ДУГЕ НОЖЕВЕ ДА НАС ПРАТЕ!

ЗАБРИНУТ САМ! ЗНАМ ДА НАМ ВОЈСКА ИДЕ У СУСРЕТ, ДА БИ НАМ ПРЕСЕКЛА ПУТ КА ГРАНИЦИ!

МЕЂУТИМ...

ДАГЕРТИ!?

ММММ...

НАКОН ДВА САТА...

НАЈЗАД! ЧУКА СА КОЊИМА!

ВЕЛИКИ ДУХ НАМ УВЕЛИКО ПОМАЖЕ!

У МЕЂУВРЕМЕНУ...

ТИ КОЈОТИ СУ НАС ГАЂАЛИ ИЗ БЛИЗИНЕ, АЛИ ИХ НИСМО ПРИМЕТИЛИ!

НАПАД ЈЕ ВОДИО ОНАЈ ТИП...

ДА НИЈЕ БИЛО ЊЕГА, ВИЋИ БИСМО СКАЛПИРАНИ!

СЈАЈАН ТРУБАЧ!

БЛУБЕРИ! ОН! СТО МУ ГРОМОВА!

КОЊИЦА НЕКА БУДЕ СПРЕМНА! КРЕНУЋЕМО У ПОТЕРУ! ЧИМ ВЕТАР СТАНЕ!

НА КОЈУ СТРАНУ? НЕМА ТРАГОВА!

ВАЛЂДА ОВИ СТАРЦИ ЗНАЈУ КУДА СУ КРЕНУЛИ ЊИХОВИ СУНАРОДНИЦИ!

НЕЋЕ ОНИ НИШТА РЕЋИ, ЧАК ИАКО НАСТАВИТЕ ДА ИХ ДРЖИТЕ ТУ БЕЗ ХРАНЕ И ВОДЕ!

МЕЂУТИМ...

МОЖЕМО У ГАЛОП! У СТЕНАМА НЕМА ПРАШИНЕ!

ПРЕ ТОГА МОРАМО СЕ АНГАЖОВАТИ ОКО ПОТЕРЕ!

?

СА СТЕНЕ ЋЕМО НАДЗИРАТИ УТВРЂЕЊЕ! СИГУРНО ЋЕ КОНТАКТИРАТИ ВОЈСКУ КОЈА НАМ ИДЕ У СУСРЕТ!

КАСНИЈЕ, У САН КАРЛОСУ...

СИРЕ, ВЕТАР СТАЈЕ!

НАЈЗАД, ДАГЕРТИ, УЗМИТЕ КОЊА И ОДНЕСИТЕ ПОРУКУ! МОРАТЕ ДА СТИГНЕТЕ У ГЛОБ ПРЕ НОЋИ!

ЗАШТО У ГЛОБ, СИРЕ? МИЛЕР СТИЖЕ ИЗ СУПРОТНОГ ПРАВЦА! ТРЕБАЛО БИ ДА ВЕЧЕРАС СТИГНЕ У ПИМУ!

ТИ ТРЕБА ДА СТИГНЕШ НА ТЕЛЕГРАФ У ГЛОБ И ПОШАЉЕШ ДЕПЕШУ У ПИМУ, ДА ЈЕ МИЛЕР ПРИМИ ДО ВЕЧЕРАС!

ОДЛИЧНО! БЛУВЕРИ ЋЕ БИТИ ИЗНЕНАЂЕН!

ХОЛ, НЕКА ЧЕТИРИ ПАТРОЛЕ ОБИЛАЗЕ ОКОЛИНУ! ВАЉДА ЋЕ НЕКА ПРОНАЋИ НЕКИ ТРАГ!

НЕШТО КАСНИЈЕ...

ХА! ХА! ТЕЛЕГРАФ ЈЕ НАШЕ ТАЈНО ОРУЖЈЕ!

СИРЕ, ДВОЈИЦА, ОД ТРОЈИЦЕ ИНДИЈАНАЦА, СУ ИСПУСТИЛИ ДУШУ!

ТО САМ И МИСЛИО! КУРИР! АЛИ, ЗАШТО ЈУРИ КА ЗАПАДУ?

НА КОЊЕ! ПРЕСРЕЋЕМО ОВОГ ЈАХАЧА! АЛИ, ПАЗИТЕ ДА НАС ПАТРОЛА НЕ ПРИМЕТИ!

КРЕНУЛИ СУ ПРЕКО СТЕНА...

НЕ СМЕМО СИЋИ НА ОТВОРЕНО! ОБИЋИ ЋЕМО ПУСТИЊУ, ИДУЋИ ДУЖ СТЕНА, И СТИЋИ ЋЕМО ГА ИСПРЕД ГЛОБА!

МЕЂУТИМ...

ГЕНЕРАЛЕ, ЈОШ САТ ВРЕМЕНА ДО ПИМЕ!

АЛИ, ЉУДИ СУ ИСЦРПЉЕНИ... НА КРАЈУ СНАГА!

ТАМО ЋЕМО СЕ ОДМОРИТИ! ПИМА ЈЕ КЉУЧ СВЕГА! КРОЗ ЊУ ПРОЛАЗИ ПУТ ОД ИСТОКА КА ЈУГУ!

ЧАК НИ НАВАХОСИ НЕ МОГУ ДРУГИМ ПУТЕМ СТИЋИ ДО СИЈЕРЕ!

У ОКОЛИНИ САН КАРЛОСА, УЗАЛУД СЕ ПАТРОЛИРАЛО...

НИШТА! НИКАКАВ ТРАГ!

НИЈЕ НИ ЧУДО, ПОСЛЕ ОВАКВЕ ОЛУЈЕ!

ЧАК НЕ ЗНАМО У КОМ ПРАВЦУ СУ КРЕНУЛЕ ТЕ ЦРВЕНЕ ВАШКЕ!

У ИСТО ВРЕМЕ...

КУРИР НАМ ЈЕ ИЗМАКАО ЗА ПОЛА МИЛЕ! НЕ МОЖЕМО ГА СТИБИ!

ОСИМ, АКО..

НАЧО, ЈАШИ ЗАЈЕДНО С ШУКОМ, **А ДАЈ МИ ТВОГ КОЊА!** СЛЕДИТЕ МЕ ШТО БРЖЕ МОЖЕТЕ!

УСКОРО...

ЈАШУЋИ ЈЕДНОГ ПА ДРУГОГ КОЊА, БЛУБЕРИ ЈЕ ШТЕДЕО ЊИХОВУ СНАГУ...

ПРАВА ЦИРКУСКА ТАЧКА!

СКРШИЋУ СЕ!

ТАМАН НА ВРЕМЕ! БОЖЕ, КАКВА СТРМИНА!

УФ! ЈОШ ПЕТ МИЉА ДО ГЛОБА! БЕТСИ, ИЗДРЖИ ЈОШ МАЛО!

ЕЈ! ОДАКЛЕ ИСПАДЕ ОВАЈ ВОЈНИК! ПА ТО ЈЕ БЛУБЕРИ! ПРАВИ ЂАВО!

БЛУБЕРИ ЈЕ ИШАО НА СВЕ ИЛИ НИШТА...

БАЦИ ПУШКУ! НЕ ТЕРАЈ МЕ ДА ТЕ УБИЈЕМ!

ЈА ЋУ ТЕБЕ УБИТИ, ГАДЕ!

ИПАК НЕ МОГУ ДА УБИЈЕМ ТОГ ГАДА!

БУУМ!

ИЗАЂИ, КУКАВИЧЕ!

БУМ!

ТИ СИ... ?!

КРРРР!

ДАГЕРТИ НИЈЕ ПРИМЕТИО УЗДУ КОЈОМ СУ БИЛА ПОВЕЗАНА ДВА КОЊА...

И...

У НЕСВЕСТИ ЈЕ! ОПОРАВИЋЕ СЕ!

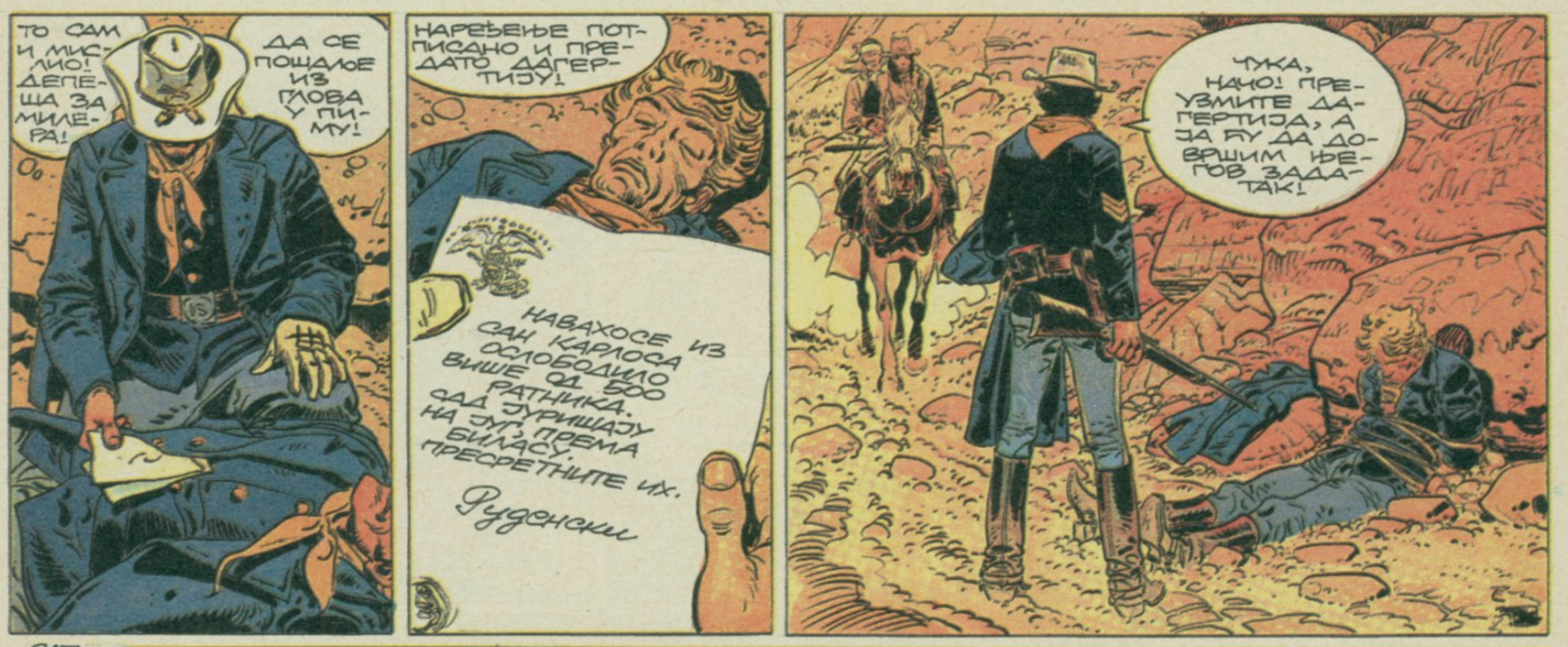
ТО САМ И МИСЛИО! ДЕПЕША ЗА МИЛЕРА!
ДА СЕ ПОШАЉЕ ИЗ ГЛОВА У ПИМУ!
НАРЕЂЕЊЕ ПОТПИСАНО И ПРЕДАТО ДАГЕРТИЈУ!
НАВАХОСЕ ИЗ САН КАРЛОСА ОСЛОБОДИЛО ВИШЕ ОД 500 РАТНИКА. САД ЈУРИШАЈУ НА ЈУГ, ПРЕМА БИЛАСУ. ПРЕСРЕТНИТЕ ИХ. Рудонски
ЧУКА, НАЧО! ПРЕУЗМИТЕ ДАГЕРТИЈА, А ЈА ЋУ ДА ДОВРШИМ ЊЕГОВ ЗАДАТАК!

САТ КАСНИЈЕ, У ГЛОБУ...
ТЕЛЕГРАФ! НАДАМ СЕ ДА НЕ ПОЗНАЈУ ДАГЕРТИЈА!

ДА ВИДИМО „НАВАХОСЕ ИЗ САН КАРЛОСА ОСЛОБОДИЛО ВИШЕ ОД 500 РАТНИКА! САД ЈУРИШАЈУ НА ЈУГ, ПРЕМА БИЛАСУ!" ПРЕСРЕТНИТЕ ИХ! РУДЕНСКИ!" ОВО ЈЕ СТВАРНО ХИТНО!

ВЕЋ ШЕСТ САТИ ПАТРОЛИРАМО И НИШТА! ВРЕМЕ ЈЕ ДА СЕ ВРАТИМО, МОМЦИ!

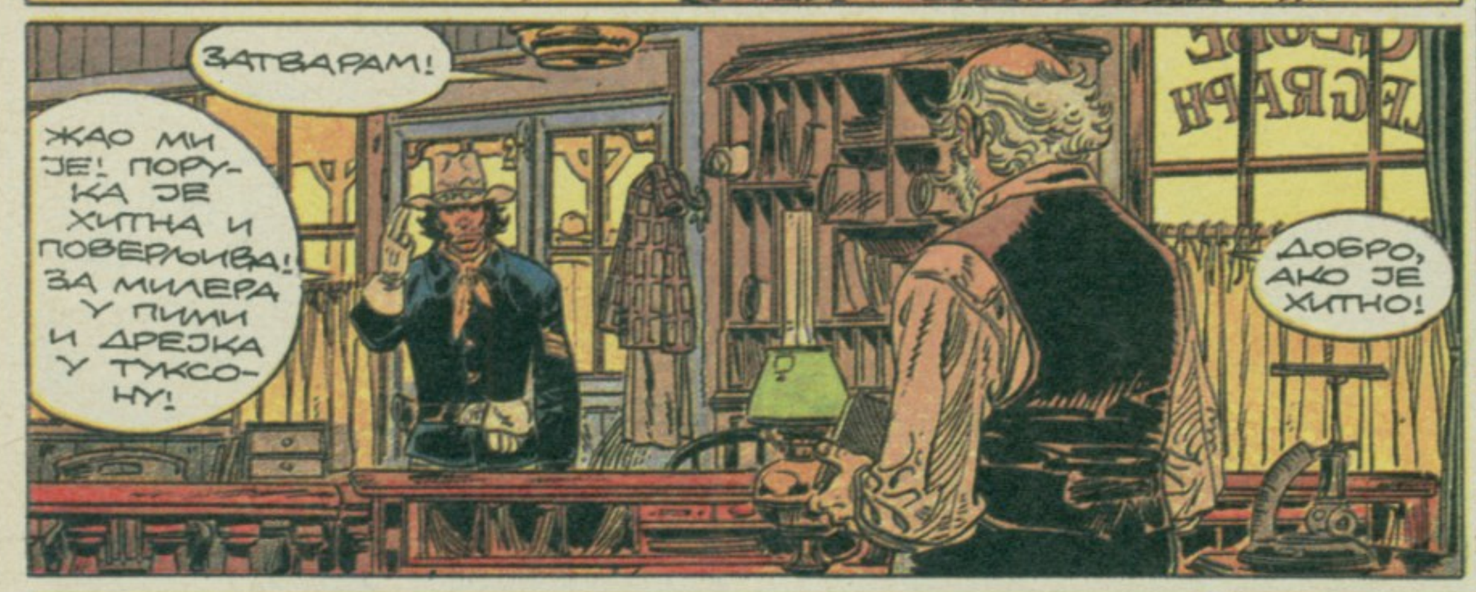
ЗАТВАРАМ!
ЖАО МИ ЈЕ! ПОРУКА ЈЕ ХИТНА И ПОВЕРЉИВА! ЗА МИЛЕРА У ПИМИ И ДРЕЈКА У ТУКСОНУ!
ДОБРО, АКО ЈЕ ХИТНО!

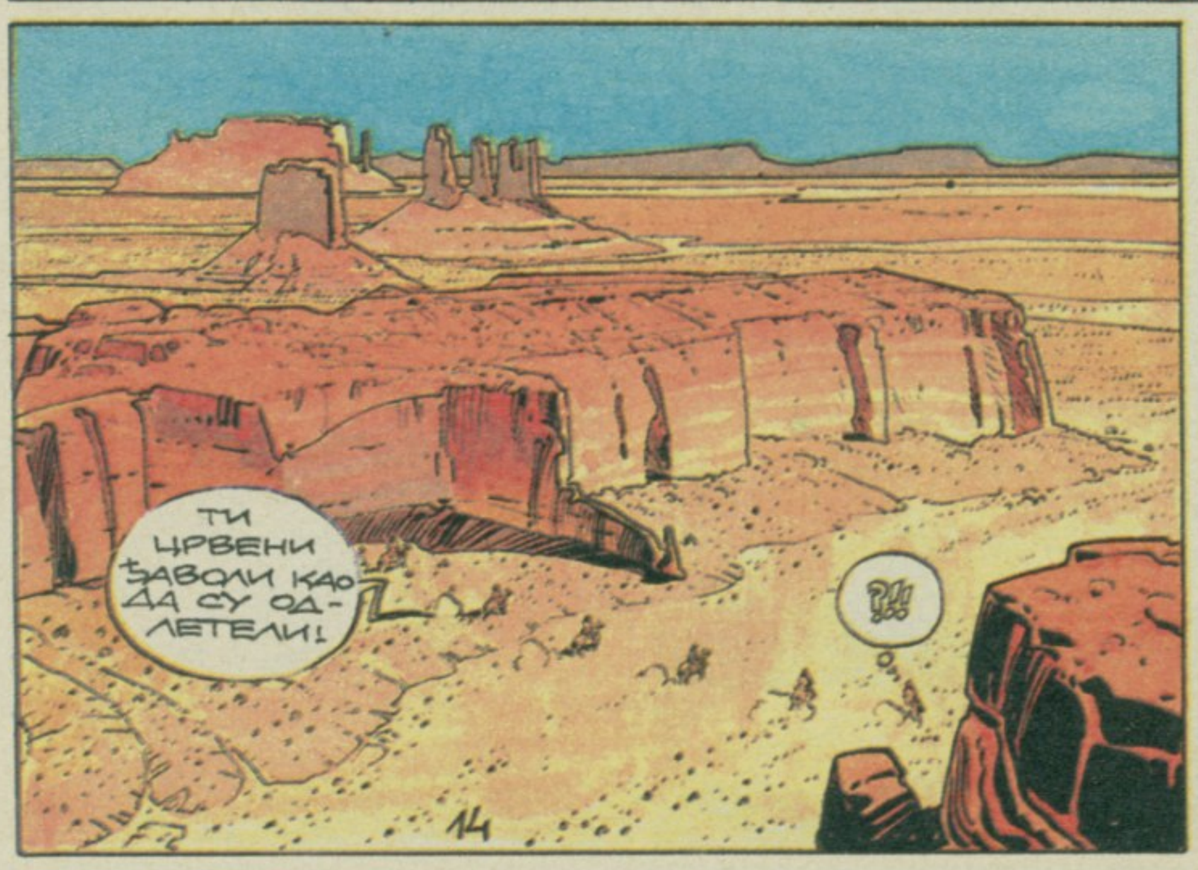
ТИ ЦРВЕНИ ЂАВОЛИ КАО ДА СУ ОДЛЕТЕЛИ!
!!!
14

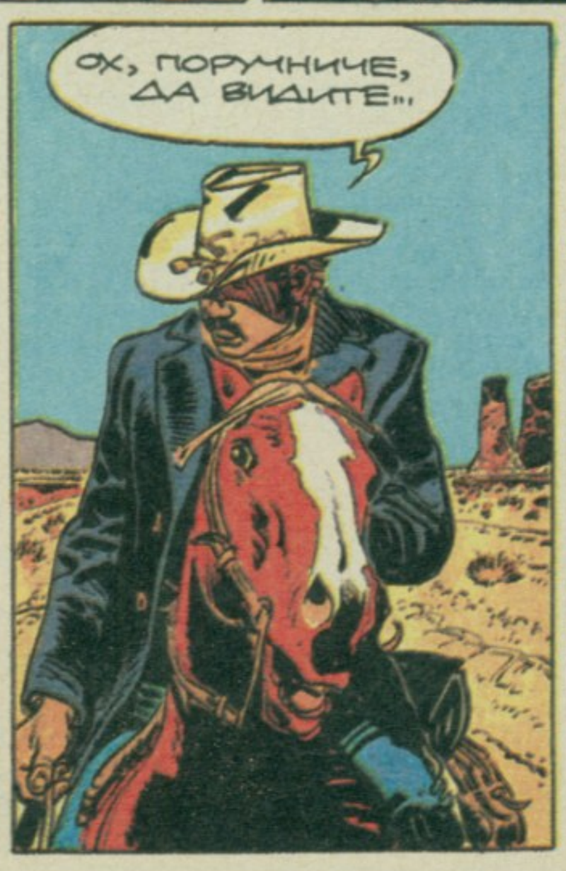
ОХ, ПОРУЧНИЧЕ, ДА ВИДИТЕ"..

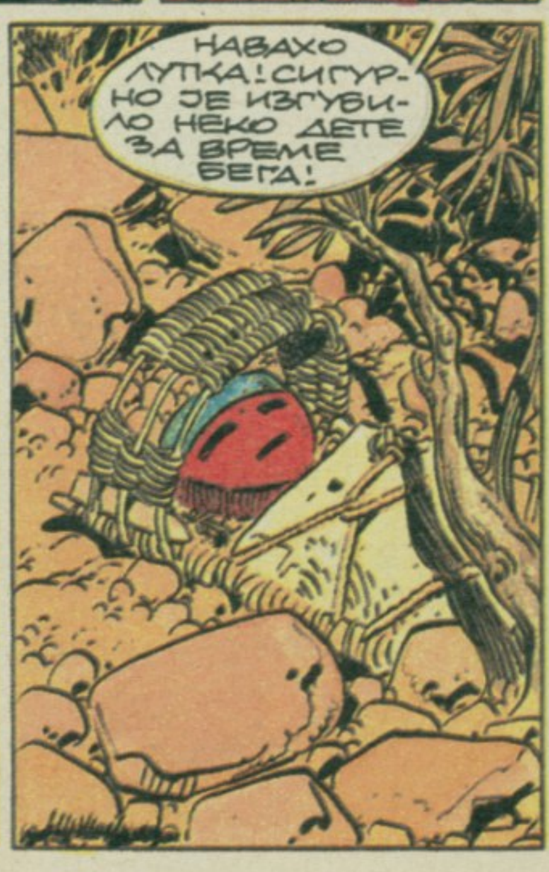
НАВАХО ЛУПКА! СИГУРНО ЈЕ ИЗГУБИЛО НЕКО ДЕТЕ ЗА ВРЕМЕ БЕГА!

ИСТО ВЕЧЕ, У СИЈЕРУ, НЕДАЛЕКО ОД ПИМЕ...

СПОРО НАПРЕДУЈЕМО! ПЛАВЕ БЛУЗЕ СУ НАС ПРЕТЕКЛЕ! У ПИМИ СУ И СЕКУ НАМ ПУТ!

СВИ ПУТЕВИ СУ ПОД КОНТРОЛОМ!

НЕ МОЖЕМО ДАЉЕ! ДУГИ НОЖЕВИ СУ ЗАУЗЕЛИ ДОЛИНУ!

МО-ЖЕМО ЛИ ДРУ-ГИМ ПУ-ТЕМ?

НЕ НА ПОНИЈИМА! И ПОД УСЛОВОМ ДА ОСТАВИМО ЖЕНЕ И ДЕЦУ!

НИ ГОВОРА, О ТОМЕ!

СТРПИОЕЊА... БЛУБЕРИ ЋЕ НАЋИ РЕШЕЊЕ!

МЕЂУТИМ...

ПИМА ЈЕ ПОТВРДИЛА ПРИЈЕМ ДЕПЕШЕ! ПОТРАЈАЛО ЈЕ, ЈЕР НЕМАМО ДИРЕКТНУ ВЕЗУ!

ЈЕСИ ЛИ НОВ У САН КАРЛОСУ? ЗНАМ ИХ СВЕ! ЧУДНО... ТИ КАО ДА СИ МИ ПОЗНАТ, АЛИ НЕ ОДАВДЕ!

МОЖДА СА ОВЕ СЛИКЕ!

СА СЛ... ОХ! ПРОКЛЕТСТВО!

ТРАЖИ СЕ 000$

ОТИС БРУК

ТРАЖИ СЕ 000$

БЛУБЕРИ

ЖАО МИ ЈЕ, СТАРИ, АЛИ МИСЛИМ ДА ЋЕШ ПРОВЕСТИ НЕУДОБНО НОЋ!

У ПИМИ...

ОВА ДЕПЕША ЈЕ СТИГЛА ИЗ ТУКСОНА!

ГОСПОДЕ! ДА НИЈЕ ШИФРЕ НА ДЕПЕШИ, ПОМИСЛИО БИХ ДА ЈЕ НЕСЛАНА ШАЛА!

ОВИ НАВАХОЋИ НЕ САМО ДА СУ ОСЛОБОДИЛИ СВОЈЕ У САН КАРЛОСУ, ВЕЋ СУ И КРЕНУЛИ НА ЈУГ, ПРЕМА БЕНСОНУ!

ШТА?!

ШТА?!

НЕМОГУЋЕ!

У МЕЂУВРЕМЕНУ...

КАКВА ШТЕТА! НОВА ОПРЕМА!

ММ...

СТИГАО ЈЕ И ТЕЛЕГРАМ ИЗ ТУКСОНА, ОД ДРЕЈКА! ПОШАО ЈЕ КА БЕНСОНУ И МОЛИ НАС ДА КРЕНЕМО СА ИСТОКА НА ЧРВЕНОЈУШЦЕ!

ОТКУД САД 500 РАТНИКА КОЈЕ ПОМИЊЕ РУДЕНСКИ?

ВИТОРИЈЕВ УСПЕХ! ПРИВУКАО ЈЕ И ДРУГА ПЛЕМЕНА И ТО ЈЕ САД ОПШТИ РАТ!

КРЕЋЕМО У ЗОРУ!

ЉУДИ ЋЕ БИТИ ОГОРЧЕНИ! ОВО ЈЕ ТРЕЋИ ПУТ ДА ИДУ ИСТИМ ПОВОДОМ!

ГЛОБ ТЕЛЕГРАФ

СА МАЛО СРЕЋЕ, ТЕЛЕГРАФИСТУ НЕЋЕ НАЋИ ДО СУТРА УВЕЧЕ, А ДО ТАДА ЋЕМО ИМАТИ ТРИ ДАНА ПРЕДНОСТИ!

ЗАТВОРЕНО ТЕЛЕГРАФ

У САН КАРЛОСУ...

НЕМА СУМЊЕ, ИДУ НАЈКРАЋИМ ПУТЕМ КА МЕКСИКУ!

ТО СМО НАШЛИ НЕДАЛЕКО ОД ЛОГОРА, НА ЈУЖНОМ ПУТУ!

МИЛЕР ДОЛАЗИ ОВАМО! ХОЋУ, ВИ ОСТАНИТЕ У САН КАРЛОСУ И КАЖИТЕ МИЛЕРУ ДА ПОЂЕ ЗА НАМА!

У МЕЂУВРЕМЕНУ...

ПОСЛЕ МОЈИХ ТЕЛЕГРАМА ДРЕЈКУ И МИЛЕРУ...

КАО ШТО ЈЕ ДОГОВОРЕНО, ЧИНИ ЈЕ ОСТАВИЛА ЛАЖНИ ТРАГ БАЦИВШИ ИНДИЈАНСКУ ЛУТКУ...

СУТРА ЋЕ СВЕ ТРУПЕ ИЋИ ПРЕМА ЈУГУ, ДОК ЋЕМО МИ ВЕЋ БИТИ НА ЗАПАДУ!

ПОЛА САТА КАСНИЈЕ...

У СЕДЛО! ДА СЕ ПРИДРУЖИМО ВИТОРИЈУ!

ПРВО ЊЕГА ДА УБИЈЕМО! СУВИШЕ ЗНА!

БЕНСОН!

16

БИЋЕМО У МЕКСИКУ ПРЕ НЕГО ШТО ГЛАВЕ БЛУЗЕ БУДУ ОБАВЕШТЕНИ! СТАНИ, ШУКА!

НЕ!

РЕКАО САМ

НИСИ У ПРАВУ! ДОСТА СМО ВРЕМЕНА ИЗГУБИЛИ!

ТИ СЕ, ДАГЕРТИ, ВРАТИ У БАЗУ, ЈЕР АКО ВИДЕ ДА ТЕ НЕМА, ПОШАЉЕ ПАТРОЛУ!

НЕ РАЗУМЕМ! ОН ЋЕ СВЕ РЕЋИ! И ЗАШТО ИДЕМО У БЕНСОН КАД ЈЕ ВИТОРИО У ПИМИ?

ЗАТО ШТО ЋЕМО ИХ ТАКО УТУТИТИ У ПОГРЕШНОМ ПРАВЦУ!

ХИ! ХИ! ПАМЕТАН СИ!

ГЛУПАК! ОН МИСЛИ ДА ЈА НЕЋУ НИШТА РЕЋИ!

У ЗОРУ, У САН КАРЛОСУ...

МОЖДА ЈЕ ТРЕБАЛО ДА САЧЕКАМО МИЛЕРА! ОСТАЛА ЈЕ САМО ШАЧИЦА ЉУДИ У САН КАРЛОСУ!

МА, НЕМА ВЕЗЕ! НЕМА ОПАСНОСТИ ДА ЋЕ СЕ НАВАЖНО ВРАТИТИ!

ДАЛЕКО ОДАТЛЕ, У СИЈЕРИ, НА БРДИМА ИЗНАД ПИМЕ...

ЦРНО ПЕРО ЈЕ УМРО ОД ЗИМЕ! НЕЋЕМО МОЋИ ДА ПРОВЕДЕМО ЈОШ ЈЕДНУ НОЋ БЕЗ ВАТРЕ И ЗАКЛОНА!

ДИМ БИ НАС ОДАО, А НАЗАД НЕ МОЖЕМО! УНИШТИЛИ БИ НАС!

ВИТОРИО! ВИТОРИО!

ЗАШТО СМО ИШЛИ КА ИСТОКУ, А НЕ НА ЈУГ, ГДЕ ЈЕ БЛИЖА ГРАНИЦА МЕКСИКА!

ЗАТО ШТО БИ НАС ДУГИ НОЖЕВИ ТАМО ТРАЖИЛИ! КОЧИЗ ИМА ПОВЕРЕЊА У БЛУБЕРИЈЕВ ПЛАН!

МЕЂУТИМ...

НА КРАЈУ САМ СНАГЕ! УМРЕЋУ ОД ЖЕЂИ! ОХ!

УФ... КОЊАНИК!

ВИТОРИО, ПЛАВЕ БЛУЗЕ НАГУШТАЈУ ПИМУ! ИДУ НА ЈУГ! ПУТ ЈЕ СЛОБОДАН!

ПРАВО ПРИВИ-ЂЕ-ЊЕ!

БЛУБЕРИ ЈЕ ПРАВИ ВРАЧ!

И ИЗВИД-НИЦЕ СУ СЕ ПОВУК-ЛЕ!

И ЗАИСТА...

ЛИНИЈЕ СУ ПРЕКИНУТЕ ИЗМЕЂУ ГЛОВА И ТУКСО-НА! СИГУРНО НАВАХО-СИ!

ЗНАЧИ, ТАМО СУ!

МЕЂУ-ТИМ...

ПРАВО ЧУДО! СА-ТИМА ПУТУ-ЈЕМ! БЕЗ ВАС И БЕЗ БЛУБЕ-РИЈА БИО БИХ ИЗГУБ-ЉЕН!

БЛУБЕРИ!?

ДА, ОН МЕ ЈЕ ЗА-РОБИО, АЛИ ЈЕ СПРЕ-ЧИО ОНЕ ДИВЉАКЕ ДА МЕ ЗАДАВЕ! КО СТЕ ВИ? ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ БЛУБЕРИЈА?

ИМАМ С ЊИМ НЕ-РАШЧИШЋЕ-НЕ РАЧУ-НЕ!

ЗОВУ МЕ СЛОМЉЕНИ НОС! ИДЕМ У САН КАРЛОС, ГДЕ ЋЕ НА-ВАХОСИ ДОЋИ ДА ОСЛО-БОДЕ СВОЈЕ СУНА-РОДНИКЕ!

ЛЕПО, АЛИ МАЛО СТЕ ЗАКАСНИ-ЛИ! ТО ЈЕ ВЕЋ УЧИЊЕНО!

ИДУ У БЕНСОН... ЧУО САМ ОД БЛУ-БЕРИЈА! ДАЈТЕ МИ КОЊА ДА ОБА-ВЕСТИМ ОНЕ У САН КАРЛО-СУ!

БЕН-СОН!? ХМ...

БЛУБЕРИ ЈЕ ПРЕ ПЕТ САТИ КРЕНУО НА ЈУГ!

ТРАГ ЈЕ СВЕЖ! ОЊУШИ ОВО И ВОДИ МЕ ДО ОНОГ ГАДА БЛУ-БЕРИЈА!

ХЕЈ! НЕЋЕТЕ МЕ ВАЉДА ОСТАВИТИ ОВДЕ?

НАЂИ КОЊА У ГЛОБУ И ПОВЕДИ ВОЈС-КУ! БЕЗ МУКЕ ЋЕТЕ МЕ ПРА-ТИТИ! ОСТАВИЋУ ТРАГОВЕ!

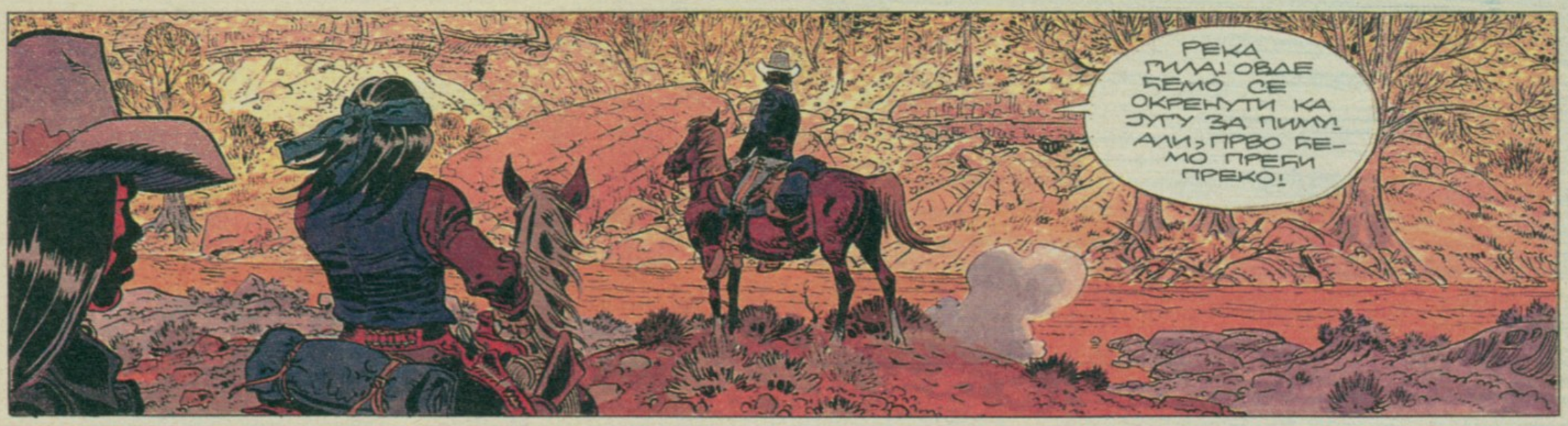
РЕКА ГИЛА! ОВДЕ БЕМО СЕ ОКРЕНУТИ КА ЈУГУ ЗА ПИЋА! АЛИ, ПРВО БЕМО ПРЕЋИ ПРЕКО!

ОСТАЋЕ ТРАГОВИ ОД МУЛА ПО СТЕНАМА!
ИМАМ РЕШЕЊЕ И ЗА ТО!

УЋИ ЋЕМО ПОНОВО У РЕКУ ДА НЕ ОСТАВЉАМО ТРАГОВЕ!

МАЛО КАСНИЈЕ...
ВОДА ЈЕ ЛЕДЕНА, АЛИ ТРЕБА НАМ КУПКА!
ЈААХ!

ОВО БИ ЗАВРШИЛО БЛЕДОЛИКЕ, АЛИ НЕ ЦРВЕНОКОШЦЕ!
НЕМА ВЕЗЕ! ЗА НАМА ЋЕ ТРАГАТИ САМО ТРУПЕ ИЗ САН КАРЛОСА! АЛИ ОНЕ НЕМАЈУ ИНДИЈАНСКЕ ИЗВИЂАЧЕ!

ГИЛА, ТРАГ ВОДИ ПРАВО ТАМО! ПРОКЛЕТСТВО, НИСУ СЕ ТРУДИЛИ ДА САКРИЈУ ТРАГОВЕ! ШТА СЕ КРИЈЕ ИЗА ТОГА?

У СИЈЕРА ГИЛИ, НАВАХОСИ СУ НАСТАВИЛИ СВОЈ ПУТ...
ПУТОВАЊЕ ДОЛИНОМ БИ БИЛО ЛАКШЕ!
УСКОРО ЋЕ НАМ НЕСТАТИ ХРАНА, А ПИЋА ЈЕ ТАКО БЛИЗУ... И ТО БЕЗ ОДБРАНЕ!
ГУБИТЕ РАЗУМ! ГЛАВЕ БЛУЗЕ ВЕРУЈУ ДА ИДЕМО НА ЈУГ! ТРЕБА ДА НЕСТАНЕМО КАО УТВАРЕ!

СЛОМЉЕНИ НОС ЈЕ ПРЕШАО НА ДРУГУ СТРАНУ РЕКЕ...

ГДЕ ME ТИ ВУЧЕШ? ВОДА ТИ ЈЕ ПОРЕМЕТИЛА ЊУХ! ВРАТИ СЕ, ИДЕМО ПРАВО!

WAF WAF

У МЕЂУВРЕМЕНУ...

ОВДЕ СЕ ГИЛА УМИВА У ЈЕЗЕРО САН КАРЛОС!

САД МОЖЕМО НА ОБАЛУ, И ПРАВО У ПИМУ!

ПАС ЈЕ ИЗГУБИО ТРАГ, А НИ ЈА ВЕЋ ДУЖЕ ВРЕМЕ НИСАМ ПРИМЕТИО НИШТА! БЛУБЕРИ МЕ ОПЕТ ПРЕШ'О!

ВРАТИЋУ СЕ ДО РЕКЕ!

УСКОРО...

БРАВО, БОЛ! МАЛОПРЕ СИ БИО У ПРАВУ!

СЛОМЉЕНИ НОС И ЊЕГОВ ПАС СИШЛИ СУ ДО РЕКЕ...

НИЈЕ БЛУБЕРИ ЧАБЕ ГОВОРИО...

...О ЈУГУ ПРЕД ОНИМ ГЛУПИМ ВОДНИКОМ!

МУДАР ЈЕ!

КАСНИЈЕ...

ДА НИСАМ ПОГРЕШИО?

ЕВО, ВЕЋ САТ ВРЕМЕНА...

ГЛЕ! ГЛЕ!

ИЗМЕЂУ ОВЕ ДВЕ СТЕНЕ... РЕКАО ВИХ... НА ДОБРОМ САМ ПУТУ!

ПОСЛЕ САТ ВРЕМЕНА...

ЈЕСИ ЛИ НЕШТО ОЊУШИО? ТРАЖИ!

ЊУШ!

20

ПОНИЈЕВ РЕП! БЛУБЕРИ И НАВАХОСИ СУ ПРОШЛИ ОВУДА!

ТРАГАЊЕ ЈЕ НАСТАВЉЕНО...

ЗАШТО ИДУ НА ИСТОК? ДА НЕ СПРЕМАЈУ НЕКУ ДИВЕРЗИЈУ? УФ! ДО ЂАВОЛА! ДА НИСУ ПОШЛИ ТАМО, ДОК СТАЛИ МИСЛЕ ДА СУ НА ЈУГУ?

НАШАО САМ ТРАГОВЕ КОЈЕ СУ ОСТАВИЛИ КОЧИЗ И ВИТОРИО! ЈОШ УВЕК ИДУ КА ЈУГУ!

НЕМА ПЛАВИХ БЛУЗА У ПИМИ! ЛАЖНИ ТЕЛЕГРАМ ЈЕ УЧИНИО ЧУДО!

НАШАО САМ НА ИЗВОРУ ПРОБУШЕНУ ЧУТУРУ!

ХМ... ТО ЈЕ ДОГОВОРЕНИ ЗНАК!

ЗАПАЛИЋЕМО ВЕЛИКУ ВАТРУ ПРЕ НЕГО ШТО НОЋАС КРЕНЕМО ДАЉЕ!

?!

ТЕ НОЋИ...

ЦЕЛА ПИМА ЋЕ ВИДЕТИ ВАТРУ И БЛЕДОЛИКИ ЋЕ ДОЋИ!

МИ ЋЕМО БИТИ ДАЛЕКО! НИСМО ОСТАВИЛИ ТРАГОВЕ, А ИЗБРИСАЋЕМО И ОНЕ ИВА НАС! НА ЈУГ!

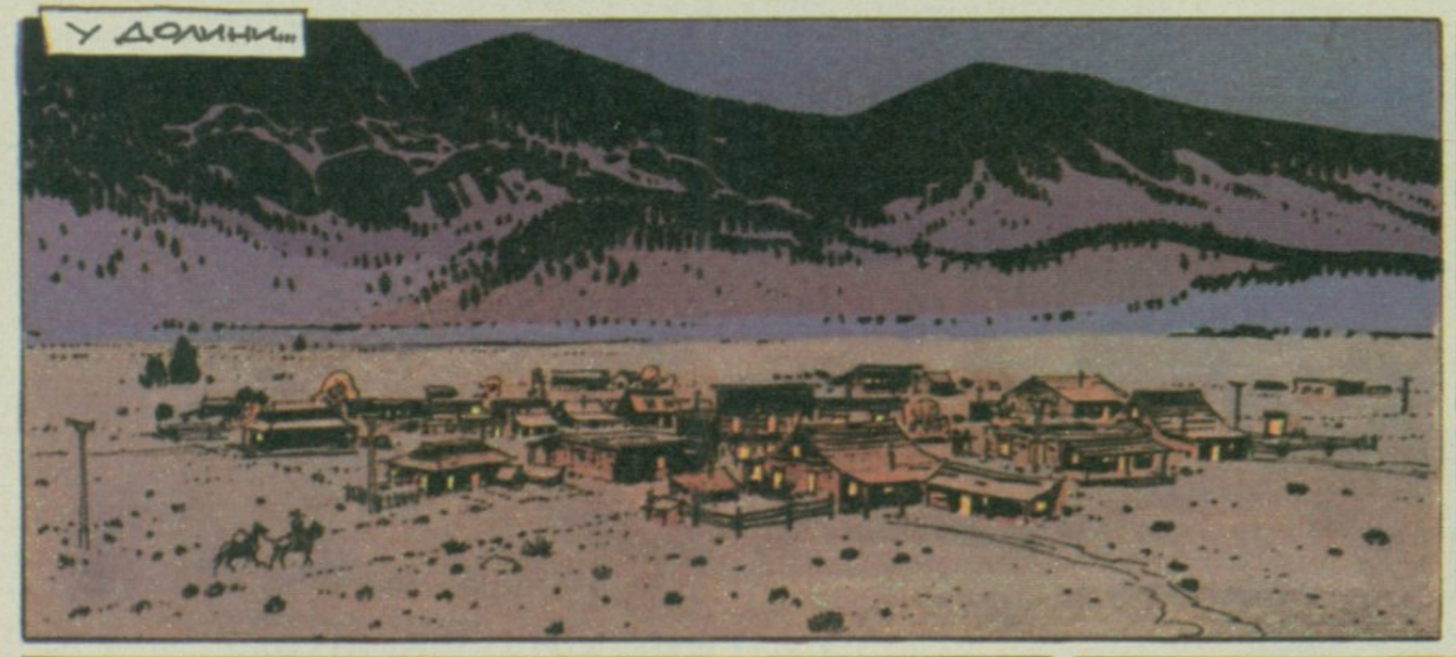

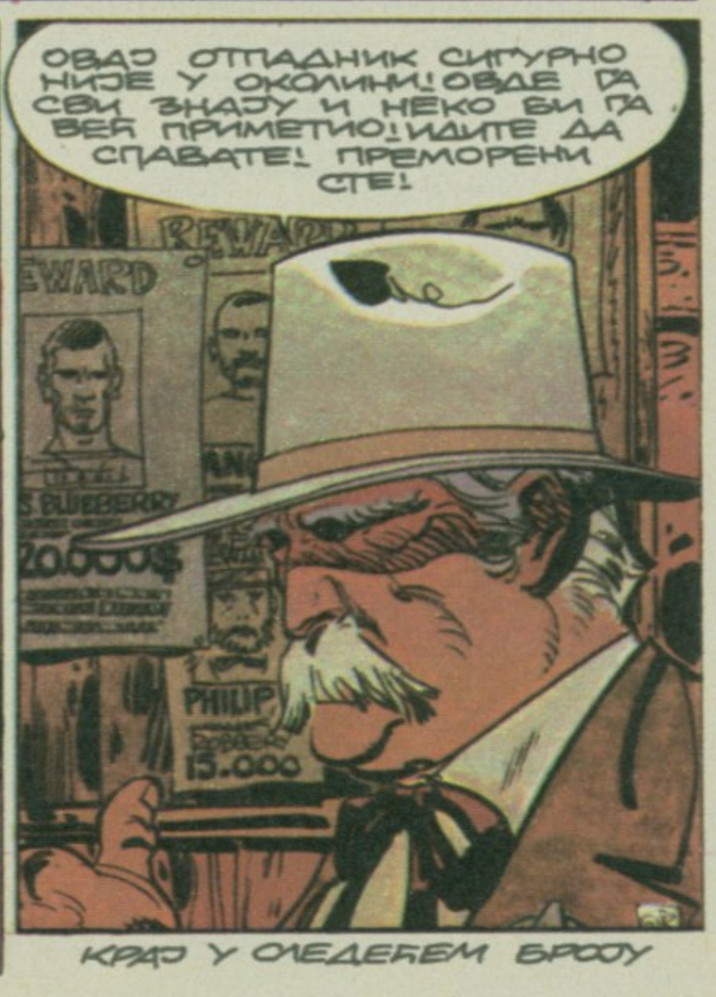

КРАЈ У ОЛЕЂЕЊЕМ БРОДУ

„Од тренутка када смо постали популарни једини притисак под којим се налазимо огледа се у томе што нас људи стално питају да ли смо под великим притиском."

Гери Кристијан (Christians)

ДЕЧАЧКЕ ТЕМЕ

Када се састав „Bangles" распао, певачица Сузана Хофс радила је на свом соло албуму који је најзад објављен. Плоча се зове „When You're a Boy" а наслов је узет из једног стиха Боувијеве песме „Boys Keep Swinging". Наиме, Сузана је на својој плочи обрадила ову песму и дала јој је, како сама каже, нови ритам. На плочи је и Џон Ентвистл, басиста чувеног састава „Who".

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

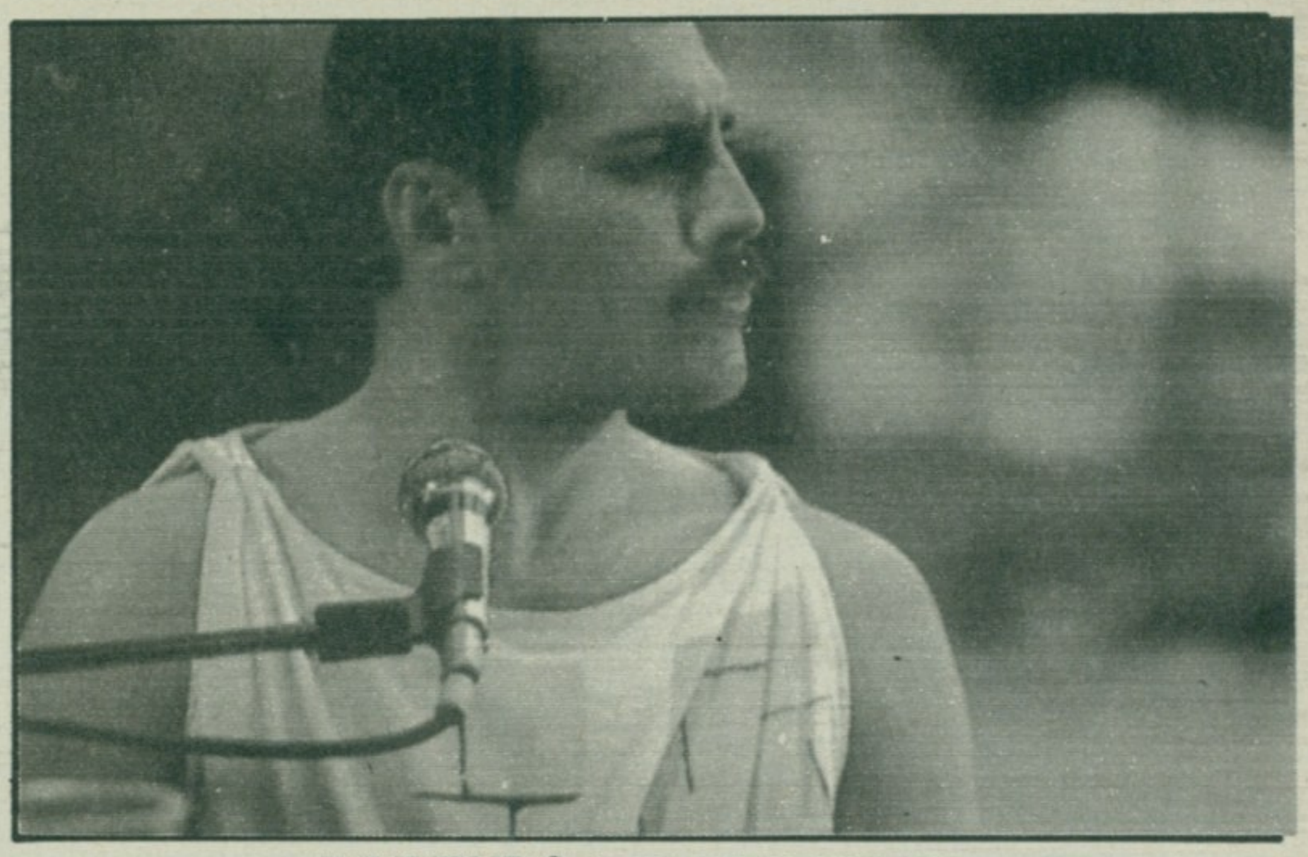

INNUENDO

While the sun hangs in the sky and the desert has sand
While the waves crash in the sea and meet the land
While there's wind and the stars and the rainbow
Till the mountains crumble into the plain
Oh yes we'll keep on tryin'
Tread that fine line
Oh we'll keep on tryin
Just passing our time
While we live acoording to race, colour or creed
While we rule by blind madness and pure greed
Our lives dictated by tradition, superstition, false religion
Throught the eons, and on and on
Oh yes we'll keep on tryin'
We'll tread that fine line
On oh we'll keep on tryin'
Till the end of time

Through the sorrow all through our splendour
Don't take offence at my innuendo

•

You can be anything you want to be
Just turn yourself into anything you thint that you could ever be
Be free with your tempo, be free be free
Surrender your ego – be free, be free to yourself
If there's a God or any kind of justice under the sky
If there's a point, if there's a reason to live or die
If there's an answer to the questions we feel bound to ask
Show yourself – destroy our fears – release your mask
On yes we'll keep on trying
Tread that fine line
We'll keep on smiling
And whatever will be – will be
We'll just keep on trying

Текст и музика: Queen
Изводе: Queen

НАГОВЕШТАЈ

Све док сунце сија са неба и док у пустињи има песка
Све док се таласи разбијају о обалу и сусрећу копно
Све док буде ветра и звезда и дуге
Док се планине претварају у равницу
Ох да, ми ћемо покушавати
Да пратимо ту танку линију
Ох да, ми ћемо покушавати
Само да нам прође време
Док живимо по правилима расе, боје или вере
Док се равнамо слепим лудилом и чистом похлепом
Наши животи диктирани традицијом, празноверјем, лажном религијом
Кроз вечност и даље, и даље
Ох да, ми ћемо покушавати
Да пратимо ту танку линију
Ох да, ми ћемо покушавати
До краја
Кроз бол, кроз нашу изузетност
Не буди повређен мојим наговештајем
Можеш бити шта год зажелиш
Само се претвори у било шта што мислиш да си икада могао бити
Буди слободан у свом ритму, буди слободан, буди слободан
Ослободи се свог ега – буди слободан према себи
Ако има бога или било какве правде под капом небеском
Ако има смисла, ако има разлога да се живи и умире
Ако има одговора на питања која нас плаше
Покажи се, распрши наше страхове – скини своју маску
Ох да, ми ћемо покушавати
Да пратимо ту танку линију
Ми ћемо се смејати
И шта год да буде, биће
А ми ћемо и даље покушавати
Све до краја.

МУЗИЧКА ПОШТА

Драги Забавниче,
Занима ме дискографија група „Kiss", „AC/DC" и датум рођења свих чланова групе „Led Zeppelin".

Лидија из Београда

Певач групе „Led Zeppelin" Роберт Плант рођен је 20. августа 1948, бубњар Џон Бонзо Бонам 31. маја 1949, гитариста Џими Пеџ 9. јануара 1944. а басиста и клавијатуриста Џон Пол Џонс 3. јануара 1946. Дискографија групе „Kiss" (на слици овако изгледа: „Kiss", „Dressed To Kill", „Hotter Than Hell", „Alive 1" (дупли живи), „Rock an roll over", „Love Gun", „Destoroyer", „Alive 2" (живи), „Double Platinum", „Umnasked", „Dynasty", „Best of the solo albums", "The Elder" (музика из филма), „The killers", „Creatures Of The Night" (са две варијанте омота), „Lick kIt Up", „Animalize", „Asylum", „Crazy Crazy Nights", „Smashes", „Thrashes Hits" (компилација на којој су две раније необјављене песме) и „Hot in The Shade".

„AC/DC до сада су објавили ове плоче: „TNT" (1975), „Hight Voltage" (1976), „Dirty Deeds Done Dirty Cheap" (1976), „Let There Be Rock" (1977), „Powerage" (1978), „If You Want Blood" (1978), „Highway To Hell" (1979), „Back In Black" (1980), „For Those About To Rock" (1981), „Flick Of The Witch" (1983), „Fly On The Wall" (1985), „Who Made Who" (1986) и „Rasor's Edge" (1990).

Ћао Забавниче!
Молим те, напиши нешто о групи „Metallica".

Марија из Лесковца

Сматрају их првим представницима thrash метал звука. Група је основана у Калифорнији 1982. године, а следеће су објавили деби албум „Kill'em All". Са другим албумом „Ride The Lighting" који је објављен 1984. постижу велики успех – продато је 500.000 примерака. Трећом плочом „Master Of puppets" најзад постају суперзвезде. На европској турнеји њихов басиста Клиф Бартон погинуо је у саобраћајној несрећи 26. јула 1986. На његово место долази Џејсон Њустед који је пре тога предводио састав „Flotsam And Jetsam". Са њим су снимали мини ЛП „The 5.98$ Garage Days Re-Revisted" на коме су обраде песама састава „Diamond Head", „Misfits" и други. Последњу плочу објавили су августа 1988. под називом „And... Justice For All". „Metallica" се на видео тржишту појавила са две касете: „Kliff'em All" је компилација пиратских видео снимака и посвећена је њиховом преминулом басисти, а „Two For One" доноси две верзије песме „One" са последњег албума. Групу чине певач и гитариста Џејмс Хетфилд, гитариста Кирк Хемет, бубњар Ларс Улрих и басиста Џејсон Њустед.

ОКРУЖЕН ГИТАРАМА

Дејвид Ли Рот је објавио нови, трећи по реду сло албум под називом „A Little Ain' Enough". Доста дугу паузу између две плоче овако је објаснио: „Пробао сам да радим различите ствари и онда схватио да моје срце припада рокенролу". За представљање плоче основао је групу коју чине гитариста Стив Хантер (раније радио са Лу Ридом и Елисом Купером), затим гитариста Џејсон Бекер, док ће им се различити музичари прикључивати на светској турнеји. Ротова идеја о представљању нових песама на концерту врло је једноставна: „На тим наступима треба сагорети јер боље је бити у првој линији заштићен само својим ликом и гитаристима са стране, па ако треба и да попадамо од умора, него да се запетљавамо са неким мирнијим решењем."

И нови видео спотови снимљени су у старом стилу, уобичајеном за Дејвида. Он стоји испред огромног зида направљеног од „Маршалових" појачала а око њега је много лепих девојака са гитарама које би могле да попуне десет видео спотова Роберта Палмера.

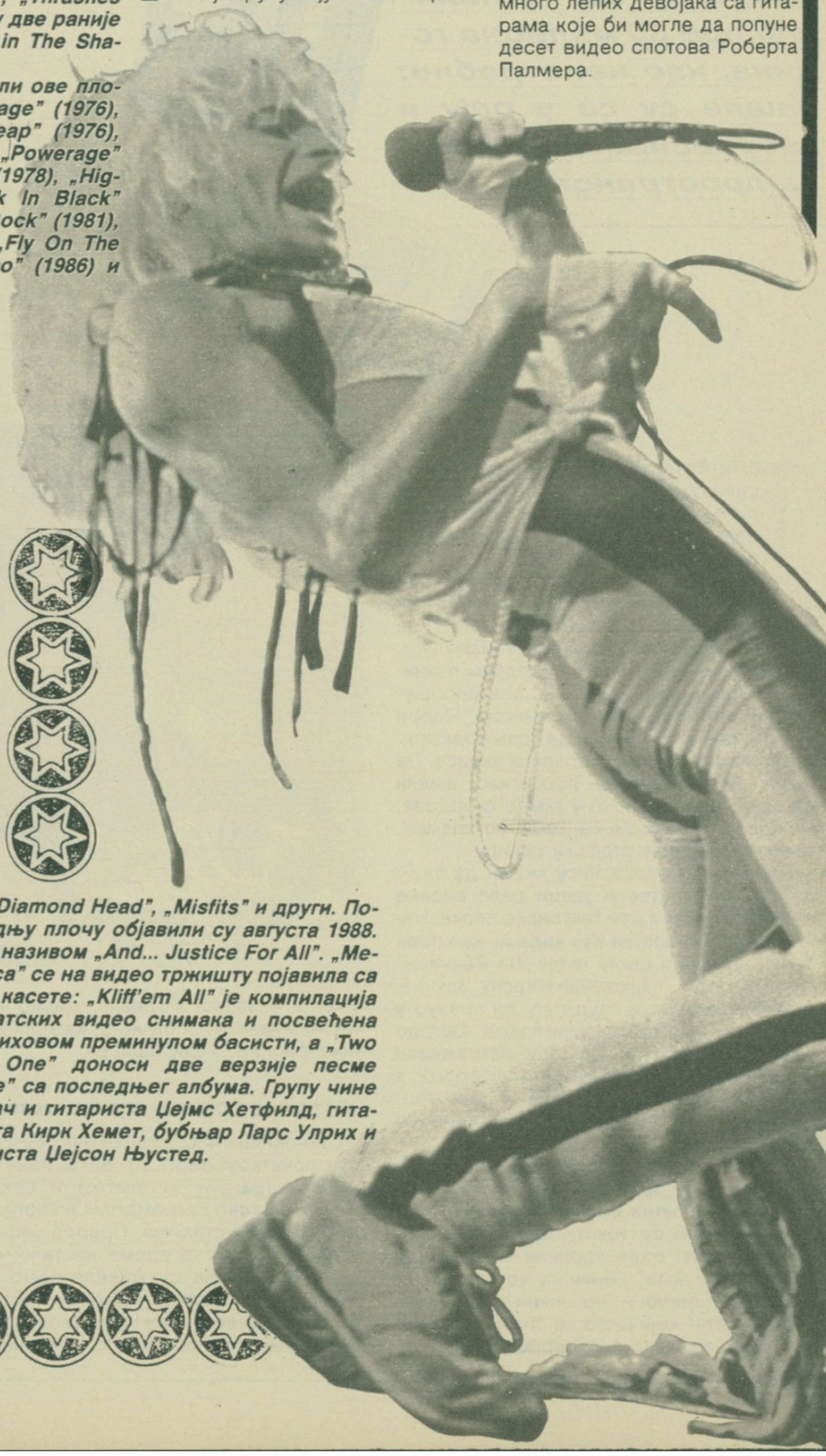

ТУ ПТИЦЕ НЕ ЛЕТЕ

Крила су им „отпала" још пре 80 милиона година, као непотребна: нашле су се у рају и заборавиле на небеска пространства

Ово је нестор, папагај без крила као и све птице овог поднебља

Похутакава процвета у пролеће чудесним црвеним цветовима

Ту-Те-Ракивхауна, бог мора, узео је секиру и у живим стенама које се дижу у небо уклесао многе усеке које је потом заузело море. Настали су... фјордови!

Зашто знак узвика? Зато што је реч фјорд скандинавска, али ова легенда потиче са крајњег југа наше планете: она припада Маорима, ратничком народу с Новог Зеланда. Ту, у земљу стрмих планина, литица и црних бездана, влажних шума и врлети под вечитим снегом, Маори су од давнина долазили да траже такинај, врсту жада од кога су правили украсе. Па чак ни ти неустрашиви ловци нису смели да се упуштају дубоко у тамне фјордове, можда из страха да се Ту-Те не разјари, те употреби своју страшну секиру.

Разуме се, Маори нису могли да знају да су величанствени усеци дело ледене ерозије и судара две тектонске плоче. Није то знао ни капетан Кук када је, као први белац, усидрио своју лађу „Ла Реинион" баш на овом, најјужнијем копну Земље, добро је сакрио и заштитио, па кренуо у свој чувени истраживачки поход. Острво где је пристао овај храбри истраживач данас се зове по имену његовог брода, а те, 1773. године, настала је и прва географска карта овог рељефа, исцртана Куковом руком.

И, чим је Кук открио овај део света, на његове обале први су навалили неустрашиви, али окрутни ловци на фоке и китове, а са њима су, током последње деценије 18. века, овде крочили и – пацови, мачке, пси, козе... Били су то чудновати дошљаци, погубни по живи свет овог „краја света" који је дотле, пуних 80 милиона година откако се одвојио од прапратинента названог Годвана, мирно живео неузнемираван ни од кога, камоли насилника, баш као неки мали рај.

Остали су само – мушки папагаји!

Становници Фјордланда најгоре су прошли почетком овог, 20. века, када су га открили трагачи за златом и похрлили овамо, заједно са домаћим животињама, па и читавим стадима. Природњаци мисле да је баш у то време нестало чак 45 врста птица које су живеле само овде. Пре доласка белаца на Јужно острво – веће од два која чине Нови Зеланд ако се не рачунају бројна мала острва – чији најјужнији део заузима Фјордланд – овде није уопште било сисара, па самим тим ни природних, најљућих непријатеља птица. И оне су, кљуцкајући и певајући у свом рају, током 80 милиона година „заборавиле" да лете! Зато још једино овде постоје аптероси, како се заједничким именом називају – птице без крила.

Још пре више од стотину година, 1890, Ричард Хенри, чувар новозеландских паркова, извео је прави подвиг спасавајући овдашњу природу. Током петнаест година он је преносио различите врсте аптероса на једно мало острво на пучини како би се одржале! Њему захваљујући и данас постоје, истина на рубу истребље-

А овако изгледа смеђи киви, маскота Фјордланда

Од многих врста папрати које бујају у Фјордланду најнеобичнија је дрвенаста!

ња, папагај нестор, мајушна ксенија, ноторнис који се храни једино цветним латицама, па ноћни папагај какапос, плава патка и исто такав голуб, затим горфу, патуљасти пингвин, као и киви, најчувенији пернати створ који је и маскота Фјордланда.

Тужно је што су и некима од набројаних врста птица без крила дани одбројани, као ноћном папагају какапосу, јер остало је још само десет примерака – сви до једног мушког рода!

Тестера са воћкама

Ипак, сав живи свет Фјордланда последње четири деценије одахнуо је и живи у миру, пошто је овај део Новог Зеланда проглашен 1952. године за национални парк.

Велик 125.238 квадратних километара – што је као половина Југославије – Фјордланд је и земља воде. Воде има свуда, почев од океана са фјордовима на њеном западном и јужном делу, до горских језера на истоку. Језера се пуне и пуне обилним кишама које лију на планинске врхове. Највиши, Тутоко, који има 2.756 метара, добија годишње чак осам метара падавина. У сезони киша тада се и најмањи поток претвара у бујицу која се руши у слаповима високим стотинама метара и слива се у црне дубине фјордова. Али, има дана када је ветар толико снажан да ни те моћне бујице нису у стању да се пробију до мора, већ их он скрене с пута и распрши.

Зими се сва та планинска вода претвара у глечере који онда дубе у стени нове кањоне и стварају нове долине.

Када се снегови отопе и дође лето, овде се расцвета и разлиста растиње које по необичности и јединствености нимало не заостаје за птицама без крила. То су биљке које су некада давно, у доба кад су сва копна на Земљи била једно, назване годвана према покрајини у Индији, расле и цветале баш у пределу Хималаја. Па када су се у снажним тектонским потресима континенти одвојили, Аустралија и Нови Зеланд откинули су се баш од Индијског потконтинента, биљке су овде, неометане и без „туђих" утицаја наставиле да расту, ваљда онакве какве су биле тада.

Тако у Фјордланду може да се види око 700 врста папрати, четинара, и цветница од којих су 25 ендемске, што значи да расту само ту и нигде више. Цар међу четинарима Фјордланда зове се подокарпус, а у његовом подножју расте „перната" папрат која носи име – галски принц. Ту је, затим, необична лијана паулинија чије је лишће налик на тестеру, али она доноси крупне воћке које овдашње птице сматрају врхунском посластицом. У сенци подокарпуса ниче још једна необична и раскошна биљка, метросидерос, дивних, као крв црвених цветова.

По тлу прекривеном тепихом од маховине и лишаја расту боровнице, фуксије и питоспоре, а на висинама од 1.000 метара где престаје „царство" горостасних храстова црвеног или сребрног лишћа, међу разним алпским (!) жбуњем све се бели и жути од белих рада. Ту је још дигиталис, позната лековита биљка, па кринови љутићи и остало пољско цвеће.

Тако, ето, изгледа ова необична земља на крају света!

М. К.

НАУЧНА ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

Роберт Шекли

Прилог проучавању неких имагинарних предрасуда

1

Ханс и Пјер су у затвору. Пјер је Француз. Ханс је Немац. Пјер је онизак и дебељушкаст, црне косе. Ханс је висок и мршав, плавокос. Пјер има жућкасту кожу и црне бркове. Ханс има светао тен и плаве бркове. Пјер је дванаест палаца нижи од Ханса који је једну стопу виши од Пјера.

2

Ханс и Пјер управо су чули да је објављена амнестија. Према одредбама амнестије Пјер ће одмах бити пуштен. Немци нису били поменути, тако да ће Ханс морати да остане у затвору. То обојицу растужује. И они размишљају: када би само Ханс могао да изиђе уместо Пјера...

(Ханс, немачки затвореник, изврстан је бравар. Кад би се нашао напољу, он би могао да спасе свог пријатеља из затвора. Француз је астрофизичар, неспособан да иком помогне, чак ни себи. Он је бескористан човек, али пријатан. Немац га сматра најфинијим људским бићем које је икад срео. Ханс је одлучио да буде пуштен из затвора да би помогао свом пријатељу да побегне).

Постоји начин да се то изведе. Ако би успели да наведу стражара да верује да је Ханс Пјер, онда ће Ханс бити ослобођен. Ханс ће онда моћи да се врати у затвор и помогне Пјеру да побегне. Због тога су сковали план.

Ево, чују се одјеци корака у ходнику. То је стражар! Они приступају извршењу прве фазе свог плана: међусобно замењују бркове.

3

Стражар улази у ћелију и каже:

– Ханс, иступи.

Оба човека иступају.

Стражар каже:

– Који је од вас Ханс?

Оба затвореника одговарају:

– Ја!

Стражар их добро загледа. Види једног високог, мршавог, плавокосог човека црних бркова и светлог тена како стоји поред онижег, дебељушкастог, црнокосог човека плавих бркова и жућкастог тена. Неколико секунди буљи у њих, онда одлучује да је високи човек Немац и наређује другом, Французу, да пође с њим. Затвореници су на то били спремни и брзо замичу иза стражара и размењују косе. Стражар их загледа, цери се, још спокојан, и проверава списак за идентификацију затвореника. И одлучује да је високи, црнокоси мршавко светлог тена Немац.

Затвореници се шапатом договарају. Трче иза стражара.

Ханс клечи а Пјер се пропиње на прсте. Стражар, који је веома глуп, полако се окреће да би их погледао. Овога пута није лако. Види два човека исте висине. Један има светлу косу, светле бркове, жућкаст тен, дебељушкаст је. Други има црну косу, црне бркове, светао тен, мршав је. Обојица имају плаве очи – чиста случајност.

После краћег размишљања стражар одлучује да је први човек, плавокоси, плавих бркова, дебељушкаст и тамнијег тена, Француз.

Двојица затвореника поново замичу стражару иза леђа и на брзину се договарају.

(Стражар има тешкоћа с видом, водену болест, спуштене табане; његове реакције су успорене због шарлаха који је прележао у детињству. Окреће се полако, трепћући.)

Затвореници поново измењују бркове. Човек жућкастог тена утапкава у кожу прашину, док човек светлог тена премазује кожу чађу. Дебељушкасти се пропиње на прсте, а мршавко се, већ на коленима, још повија.

Стражар види дебељушкастог човека раста мало изнад просечног, црних бркова, плаве косе и светле коже. Лево од њега је човек тамна тена, висине мало испод просечне, плавих бркова и црне косе. Стражар буљи упорно у њих, мршти се, пући усне, вади из џепа добијена упутства и поново их чита. Онда одабира човека светле коже висине мало изнад просечне и црних бркова као Француза.

Затвореници се поново скривају и виши чврсто стеже свој каиш око струка, док нижи опушта свој каиш и трпа неке крпе испод њега.

Одлучују да, за сваки случај, поново размене косе и бркове.

Стражар одмах примећује да је фактор дебљина – мршавост изгубио нешто од своје важности. Одлучује да упореди плаво-тамне карактеристике, али онда примећује да тамнокоси

човек има плаве бркове. Плавокоси је нешто испод просечне висине, а његова кожа може се сматрати тамном. Човек с његове леве стране има тамну косу и плаве бркове (мало су укриво) и беличаст тен, а по висини је нешто изнад просека.
Стражар у правилима не налази ништа што би се са овим подударало.
Грозничаво извлачи из џепа старо издање „Процедуре за идентификовање затвореника" и тражи нешто што би одговарало. Најзад налази познати Пропис И2 ЦЦ из 1878. „Француски затвореник увек ће стајати на левој, немачки затвореник на десној страни".
– Ти – каже стражар – показујући на затвореника на левој страни. – Пођи са мном. А ти, Швабо, ти остајеш овде у ћелији.

4

Стражар изводи свог затвореника, испуњава разне формуларе и пушта га на слободу.
Касно те ноћи затвореник који је остао бежи из затвора.
(То је лако: стражар је незамисливо глуп. И не само глуп, он се сваке вечери налива све док се не умртви, а уз то узме и пилуле за спавање. Он је никакав као стражар, али се све то лако може објаснити – син је једног чувеног адвоката и члана Партије. Да би угодили његовом оцу, власти су дале посао неспособном и физички хендикепираном сину. Такође су одлучиле да он тај посао може да обавља сам. Због тога није било другог стражара да га замени, ни претпостављеног да га надгледа. Он је сам, пијан, накљукан пилулама за спавање и нема живе душе на Земљи која би га пробудила док се бекство одвијало и то је последње што имам да кажем о стражару).

5

Два бивша затвореника седе на клупи у парку неколико километара далеко од затвора. Још изгледају као што су изгледали кад смо их видели последњи пут.
Један каже:
– Рекао сам ти да ће упалити! Чим си ти напољу...
– Јасно да је упалило – рече други. – Знао сам да ће све бити у реду кад је стражар изабрао мене јер ти си у сваком случају могао да изиђеш из затвора...
– Чекај мало – рече први.
– Хоћеш ли ти то да кажеш да је стражар, упркос нашим варкама, ослободио Француза уместо Немца?
– Тако је – рече други.
– Уопште није било важно кога ће стражар пустити јер ако би бравар био ослобођен он би могао да се врати и помогне професору. С друге стране, да је професор ослобођен, бравар би могао сам себе да извуче. Видиш, уопште није било потребе да мењамо улоге, па их у ствари нисмо ни променили. Први човек га је прострелио погледом.
– Мислим да покушаваш да ми украдеш мој француски идентитет!
– Зашто бих ја то чинио? – упита други.
– Зато што желиш да будеш Француз, као ја. То је сасвим природно пошто је ту у близини Париз где је предност бити Француз, али никако не ваља бити Немац.
– Јасно да желим да будем Француз – рече други – али то је стога што ја и јесам Француз. А тај град је Лимож, а не Париз.
Први човек је мало изнад просечне висине, тамнокос, плавих бркова, светлог тена, мршав. Други је нешто испод просечне висине, има плаву косу, црне бркове, жућкаст тен, дебељушкаст.
Гледају се у очи. Не виде тамо никакву изопаченост или ругобу. Гледају се и откривају поштење у очима оног другог. Ако ниједан од њих не лаже, онда један мора да је у заблуди.
– Ако ниједан од нас не лаже – каже први – онда један од нас мора да је у заблуди.
– Слажем се – каже други. – А пошто смо обојица поштени људи, треба само да се у мислима вратимо уназад у нашем прерушавању. Ако то учинимо, вратићемо се у стање кад је један од нас био низак, плав Немац, а други висок црномањаст Француз.
– Да, али... зар није Француз имао плаву косу, зар Немац није био висок?
– У мом сећању то није тако – рече други. – Мислим, међутим, да је суровост затворског живота извитоперила моје памћење до те мере да не могу да се сетим које су немачке, а које француске одлике. Али, спреман сам да о свему с тобом поразговарам и да се сложим са свиме што је разумно.
– Онда, да све размотримо и размрсимо ову смешну збрку. Зар Немац не би требало да има плаву косу?
– Што се мене тиче, то је у реду. Дај му и плаве бркове. слаже се.
– А тен?
– Жућкаст, очигледно. Немци имају влажну климу.
– А боја очију?
– Плава.
– Дебељушкаст или мршав?
– Према томе, Немац је висок, плав, жућкастог тена и дебељушкаст, плавих очију.
– Па, можда су једна или две појединости нетачне, али нека остане тако. А сад, вратимо се уназад и утврдимо који је од нас у почетку тако изгледао.

6

На први поглед, два човека изгледају исто или бар могу да се замене. То је погрешан утисак, треба се увек сетити да су разлике између њих стварне, без обзира који од њих има које одлике. Разлике су савршено тачне и поред тога што су замишљене. Постоје имагинарне одлике које свако може савршено да уочи и које од једног човека чине Немца, а од другог Француза.

7

Начин да се уоче имагинарне разлике је у следећем: фиксирате у поимању оригиналне одлике сваког човека, а онда кренете од једне међуфазе промена до друге. Најзад стижете на почетак и онда знате који је имагинарни Немац, а који имагинарни Француз.
У основи то је просто. Шта ћете урадити са тим сазнањем већ је, разуме се, друга ствар.
К. В.

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

Морска коприва и више од тога

АЈКУЛЕ С ПИПЦИМА

Избачене на обалу, „главице купуса" изгледају безопасне, али купачи са Флориде знају да оне и даље жаре.

Причвршћена медуза – припија се за морско растиње у затонима и заливима где нема јачих таласа

Фантастични облици и боје снимљени у великим дубинама

Медузе које живе у водама Аустралије за само неколико минута могу да усмрте свако живо биће, па и човека

Уз обале Флориде често могу да се виде бела или пурпурна морска бића, медузе, која својим обликом и величином подсећају на топовско ђуле. Покрети су им чудни, налик на грчење, а правац у којем се крећу – за све је исти. Ту се окупи толико много медуза да се океан претвара у шарену узаврелу масу воде и желатина.

Ове такозване „главице купуса", врсте Stomalophus meleagris, спадају међу најнеобичније медузе за које наука зна. Особене су по томе што немају једна велика уста, као остале медузе, већ безброј малих отвора у такозваним усненим режњевима. Хране се претежно сићушним организмима, у ствари филтрирају их из воде чије струјање изазива стално померање трепљи распоређених дуж ових режњева. Израчунато је да дневно могу да поједу и до 65.000 различитих ларви микроскопске величине. Иначе, рибарска мрежа која се напуни овим медузама зачас пукне, па амерички рибари остају на обали кад се оне појаве.

Научници још не знају прави разлог окупљања ових дупљара у оволика јата. Рон Ларсон, из океанографског института у Форт Пирсу, на Флориди, више година је проучавао ове врсте и тврди да њихов сићушни „мозак" у виду неурона није довољан да овим животињама омогући међусобно општење, па је нејасно како оне успевају да се одрже на окупу.

Исте од памтивека

Већ 650 милиона година медузе лутају морима и океанима и за све то време готово да се нису нимало промениле. Има их, дакле, у свим морима, али и у слатким водама иако се некада мислило да је то немогуће. Слатководна медуза откривена је 1880. у ботаничкој башти крај Лондона.

Медуза је добила ово име због сличности са Медузом Горгоном, митолошким бићем које је уместо косе имало смртоносне змије. Претварала је у камен сваког ко би се усудио да је погледа. Утврђено је да се и многи становници мора буквално скамене кад им се медуза приближи и заспе их „артиљеријском ватром" својих жарних ћелија...

Медузе се деле на пет врста, а у прву спадају оне које не пливају већ живе причвршћене за подлогу. То су такозване **причвршћене медузе.** Постоје још и **четвртасте медузе** или **морске осе, крунасте, котурасте** и **медузе са више уста,** које смо споменули на почетку. Све се оне састоје од само два процента протеина, два процента минерала и 96 процената воде! Ако томе додамо читав арсенал опасног оружја, пипке са жаокама, при-

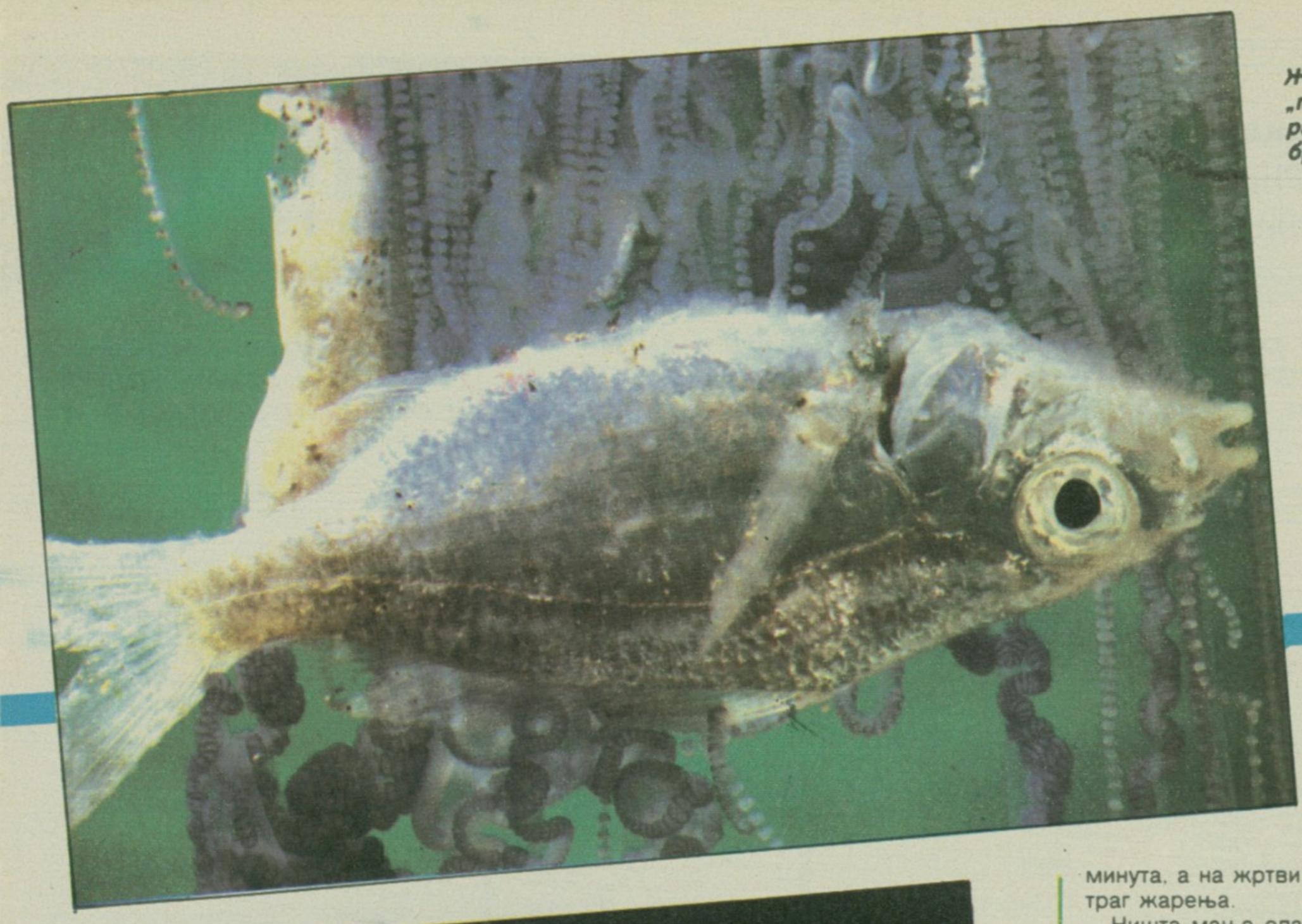

Жртва „португалског ратног брода"

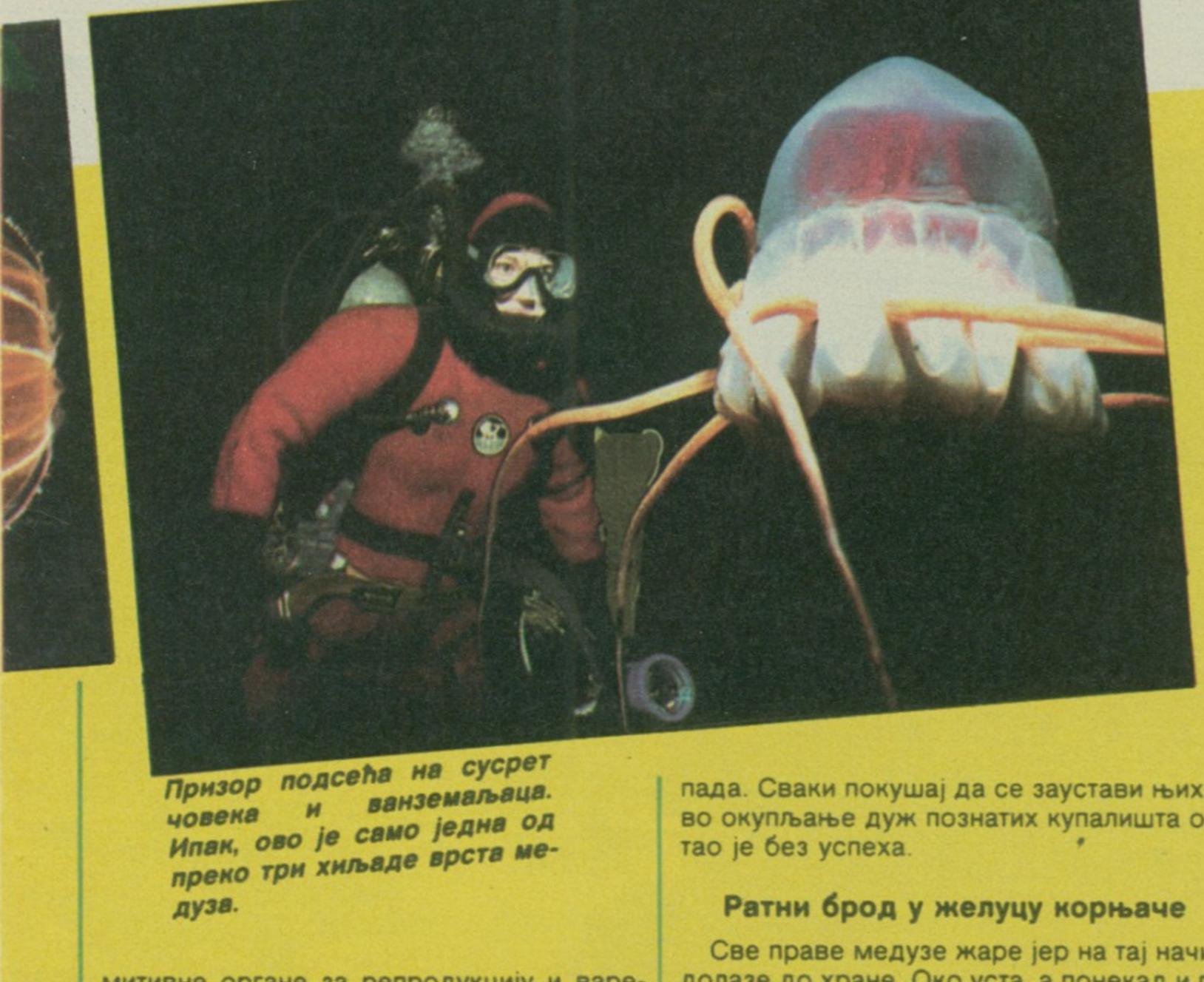

Призор подсећа на сусрет човека и ванземаљаца. Ипак, ово је само једна од преко три хиљаде врста медуза.

митивне органе за репродукцију и варење, добили смо најнеобичнија и најсмртоноснија бића у морима.

Избачене на обалу, личе на грудвице желатина, али у мору, као што се види на нашим фотографијама, оне су бића изузетне лепоте.

Ова, у суштини, примитивна бића припадају групи штеточина које човеку загорчавају живот, посебно у туристичким насељима на обалама мора. Људи им не могу ништа, а не смета им ни загађена вода. Напротив, врсти Chrysaora баш погодују воде пуне разноразног отровног отпада. Сваки покушај да се заустави њихово окупљање дуж познатих купалишта остао је без успеха.

Ратни брод у желуцу корњаче

Све праве медузе жаре јер на тај начин долазе до хране. Око уста, а понекад и по горњој површини названој клобук или звоно, распоређени су жарници. У сваком је мехурић пун отрова и једна цевчица у облику опруге. Цевчица се при надражају исправља и кроз њу се на жртву избацује отров. Тај отров може да буде смртоносан и за човека, а не само за рибе, као код медузе зване „морска зоља" (Chiropsalmus quadrigatus) за коју кажу да је у Аустралији опаснија и од ајкула. Велика је као људска глава, са смртоносним пипцима дугачким готово шест метара. Њен отров може да убије за само пет минута, а на жртви чак не остаје никакав траг жарења.

Ништа мање опасан није ни „португалски ратни брод" (Physalia). Има прекрасну плаву и ружичасту боју и мада може да усмрти сваку рибу коју додирне, постоје животиње које се њоме хране, морска корњача, на пример, и то без икаквих опасности. А мала риба Nomeus не одваја се од ње. Њено најсигурније склониште су управо пипци ове медузе – тако смртоносни за друге рибе. Име „португалски ратни брод" највероватније су дали енглески војници који су први у португалским водама приметили њен клобук пречника преко 30 центиметара.

Џин међу медузама је Cyanea arctica чији пречник износи два и по метра, док пипци могу да буду дугачки и 60 метара. Живе у хладним водама, на великим дубинама где човек без опреме не може да зарони, па само може да се претпостави како би изгледао сусрет са овом „морском коприваом", како се медузе још називају.

Неман из морских дубина

Иако већином отровне, медузе се у неким деловима света једу. На Гилбертовим острвима опасну морску зољу сматрају за посластицу. Још неколико врста медуза су јестиве и износе се на трпезу у Кини, Јапану и Кореји. Посољене, осушене и без жарећих пипака, личе на смежуране палачинке, а укус им је налик на шкољке каменице. Веома су скупе, али се сматра да имају и лековито дејство – лече бронхитис и висок крвни притисак. Потражња је толика да се већ ради на домаћој производњи и то уз помоћ кокошијих јаја којима се додаје вештачки укус медузе.

Када је море мирно и нема ни најмањег таласа, медузе плутају на површини, али чим почне да дува ветар и вода се узбурка, склањају се у дубине. Са својим клобуцима у хиљадама боја и облика медузе, ето, плутају већ 650 милиона година, исте као некада, али и другачије јер се готово сваке године открије нека нова врста.

Припремила Светлана Ивановић

ПАКАО КРСТАРИЦЕ „ИНДИЈАНОПОЛИС"

НА ТАЈНОМ ЗАДАТКУ

Заповедник ратне лађе привезане уз гат, није знао шта заправо чека у луци Сан Франциска. Тек после неколико дана, у пратњи контраобавештајаца, појавио се велики камион са кога су на брод пребачена два дрвена сандука

Мак Вај, заповедник америчке тешке крстарице „Индијанаполис", није био ни најмање изненађен када је добио шифровану поруку да из базе у Тихом океану одмах заплови у луку Сан Франциска. Био је рат, а у рату је то сасвим обична ствар. Иако је по доласку обавестио штаб морнаричке команде да је стигао, није се појављивао нико од надлежних. Само су лучке војне власти забраниле да чланови посаде, укључујући официре па и самог заповедника Веја, напуштају брод.

Тек осмог дана на гат је приспео велики теретни камион у пратњи десетак аутомобила са агентима контраобавештајне службе. Прво је са камиона уклоњено непромочиво платно а затим су помоћу дизалице на брод пребачена два дрвена сандука, један велики и други нешто мањи. Посао је обављен крајње пажљиво као да се преноси хиљаду јаја од којих ниједно није смело да буде разбијено! Заповеднику Веју није речено шта се налази у сандуцима. У посебном упутству са потписом адмирала Нимица стајало је да сандуци по сваку цену морају да буду предати морничком штабу на острву Тинијан.

Никад бољи плен

Чим је тајанствени терет укрцан, заповедник Мак Вај је наредио да се снажни мотори ставе у покрет. „Индијанаполис", челична грдосија тежине 10.000 тона и дугачка 185 метара, са 1196 чланова посаде, полако се „одлепио" од гата.

Био је почетак јула 1945.

Мак Вај није размишљао о томе шта превози. Његово је било да изврши наређење. Додуше, неколико пута пало му је на памет да се ради о неком новом оружју и на томе је остало.

Крстарица „Индијанаполис"

допремила је два сандука на Тинијан у одређено време, искрцала их и окренула се назад у базу. Знајући у којим зонама може да наиђе на јапанске поморске снаге, заповедник Мак Веј држао се даље од њих. Био је без пратње разарача, а сама крстарица тешко је могла да се одупре нарочито опаком и нечујном противнику – подморници. И догодило се баш оно чега се Мак Веј прибојавао.

Касно увече 19. јула, на повратку са Тинијана, „Индијанаполис" је просто налетео на јапанску подморницу I-58 којом је командовао Мичицура Хашимото. Огромну тамну силуету крстарице тешко је било пропустити у ноћи пуној месечине.

Хашимото није могао да пожели бољи плен. Тихо се привукао крстарици и на његов знак са подморнице су, један за другим, испаљена четири торпеда. Клизила су кроз воду остављајући за собом змијолики траг.

Први торпедо забио се у прамац и експлозија је предњи део челичног горостаса готово дигла од водене површине.

Чуо се звук сирене и звона за узбуњивање. Други торпедо нанео је већу штету, раскомадао је машински простор, најосетљивији део брода. Истина, стројарница крстарице није мала и треба је погодити бар неколико пута, али вода је неумољиво покуљала у утробу „Индијанаполиса" носећи све пред собом.

Четири торпеда

Трећи и четврти торпедо погодили су складште муниције. Тада је почела агонија америчке крстарице. Нестало је струје, а низ узастопних експлозија топовских граната у доњим деловима готово су кидале брод. Огромне количине мазута разливале су се на све стране тако да је посада једва успевала да се креће и гаси пумпама што се угасити може. Ходање по мазуту личило је на клизање по лоју.

Експлозија првог торпеда однела је педесетак живота. Машинисти који су преживели удар другог остали су у унутрашњости брода. Сви су се подавили, заповедник Мак Веј наредио је да се забраве челична врата која воде из машинског простора у горњи део брода како би се спречило надирање воде. Тако је жртвовао мање људи из стројарнице да би спасао више у осталим деловима. Узалуд, екслозије муниције у складишту чиниле су своје. Крстарица се све више нагињала. Морнари су скакали у море. Контрола над посадом и крстарицом потпуно је изгубљена.

А онда су експлодирали котлови. Потмула тутњава и крстарица претворена у бакљу били су крај очајничке борбе поморске лепотице да се одржи на површини. Прамац је нагло заронио у океан, крмени део издигао се увис. Уз стравичну буку дугачка челична маса суновратила се у тамне дубине. Ковитлац је повукао за бродом још стотинак људи који су се нашли у близини.

У паклу без наде

Не зна се тачно колико је морнара и официра са „Индијанаполиса" страдало приликом његовог потапања, али је више стотина плутало на површини океана, што на деловима брода који су послужили као сплавови, што са појасевима за спасавање. Имали су муке да отплове што даље од места несреће јер је огромна површина мора била прекривена мазутом. Али, то је био тек почетак пакла у коме су се нашли.

Првих недељу дана страдалници са „Индијанаполиса" надали су се да ће их наћи извиђачки авиони и да је спасење питање часа. Преварили су се.

Пре подне 30. јула појавиле су се ајкуле. Пред очима страдалника на „сплавовима" морнари са појасевима су раскомадани. Оне који су преживели тај пакао чекао је други. Жеђ и глад. Жеђ је била гора. Слабији нису могли да одоле, пили су морску воду и умирали у мукама. Бродоломницима се причињавало да поред њих пливају Јапанци. Изненада би потезали ножеве не штедећи другове око себе.

У ноћи 31. јула појавио се амерички извиђачки авион. Преживели са „Индијанаполиса" испалили су десетак ракета упозорења, али је пилот закључио да се на мору води битка.

Најзад, 2. августа, један патролни авион америчких маринаца приметио је страдалнике.

– ◆ –

Од 1196 чланова посаде „Индијанаполиса" спасено је и преживело око стотину. Четири дана касније, 6. августа 1945, док су лежали у болничким креветима, чули су преко радија да је на јапанске градове Хирошиму и Нагасаки бачена атомска бомба, на сваки град по једна. Биле су упаковане у два сандука које је од Сан Франциска до острва Тинијана превезла крстарица – „Индијанаполис"!

Миленко Тодоровић

Илустровао: Брана Јовановић

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА

За водоравно су уместо уобичајених описа дата већ готова решења која треба да сместите на њихово место у лик. За усправно су дати описи како је уобичајено.

ВОДОРАВНО: АКИРА – АНИ – БАТОН – ЕЗАН – ЕТНИК – ЕЧЕВЕРИЈА – ИЗЛОКАНОСТ – ИНЧ – КИРА – КОЛАР – КОПРИВА – МОРАВАЦ – МРАВОЈЕД – МУРСА – НИКЕЈА – НОВЕЛЕ – ОЈАЧАЊА – РИР – СЕ – СКАКАЧИЦА – ТТ –ЏС – ШТАПИН.

УСПРАВНО: 1. Популарна америчка глумица са слике (име и презиме) – Упишите: шн. **2.** Подвргнутост зрачењу – Староримски књижевни мецена, Тит Помпоније. **3.** Месечна лична примања, лични дохоци – Чвор (скр.) – На неки начин. **4.** Шанчеви – Кожна инфективна болест, црвени ветар. **5.** Светачке слике – Цртарија. **6.** Вапај – Интерпретатор рокенрол музике – Врста воденог пужића. **7.** Малокрвност. **8.** Прасе сисанче. **9.** Ауто-ознака за Мурску Соботу – Место и манастир код Бајине Баште. **10.** Жица у ткању – Војвођански књижевник, Кароље. **13.** Напади, налети – Ауто-ознака за Аустрију.

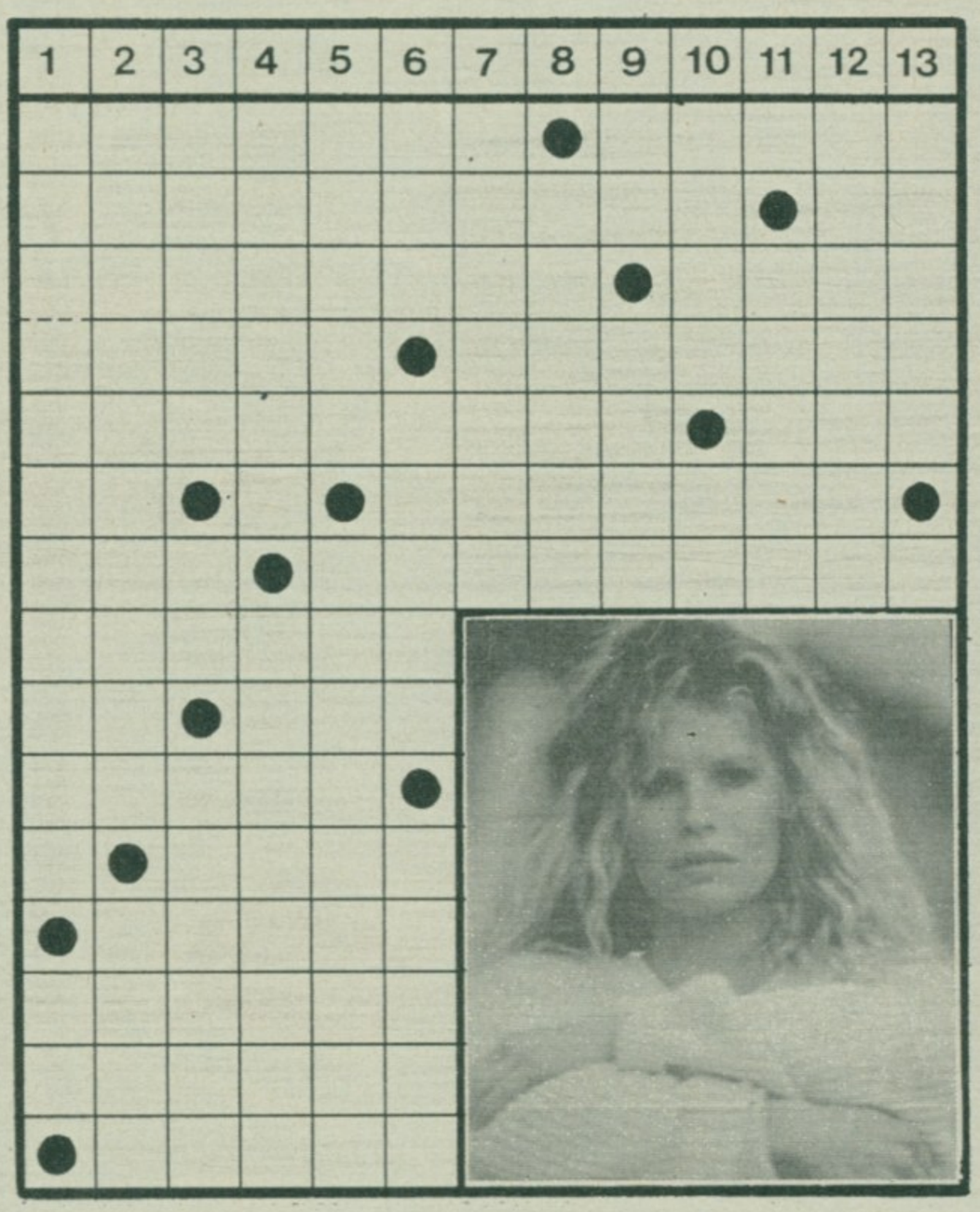

◆ ◆ ◆

ЛОГИКА

Какав цвет треба да стоји у празном квадрату па да са осталима чини логичку целину?

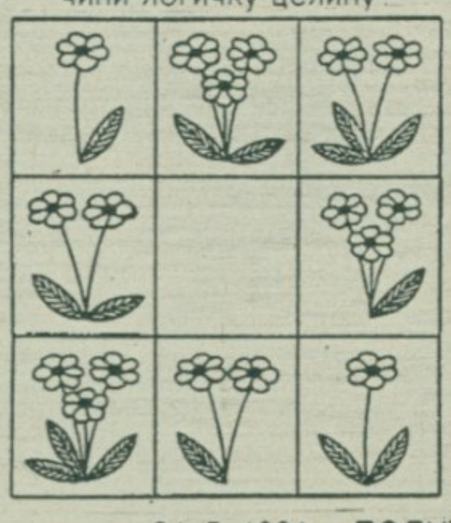

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

2001 NAGRADA

SVEMIRSKI LUNACI NAGRAĐUJU SAKUPLJAČE

FLEER DUBBLE BUBBLE GUM

MOŽETE DOBITI:

U PRVOM KOLU

TV color	(3)
Video recorder	(3)
Bicikli BMX	(15)
Walkman	(30)
Foto aparati	(30)
Koturaljke	(50)
Robot igračke	(100)
BARBIE lutke	(100)
Kalkulatori	(100)
Video igre	(200)
Majice	(200)
Slagalice	(300)
Poklon paketi PLIVE	(870)

SAKUPITE **30** OMOTA

FLEER DUBBLE BUBBLE GUM

ŽVAKAĆE GUME

POŠALJITE SA SVOJIM IMENOM I ADRESOM NA ADRESU:

DUBBLE - BUBBLE
NAGRADNA IGRA
P P 50
41144 ZAGREB

IZVLAČENJE NAGRADA 25.6.1991. godine

IMENA DOBITNIKA BIT ĆE OBJAVLJENA U LISTOVIMA
VEČERNJI LIST, OSLOBOĐENJE, VEČERNJE NOVOSTI
6. 7. 1991. godine.

Играчка кукличка

ОБЛЕЧИТЕ МЕДУ

МЕДУ ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ

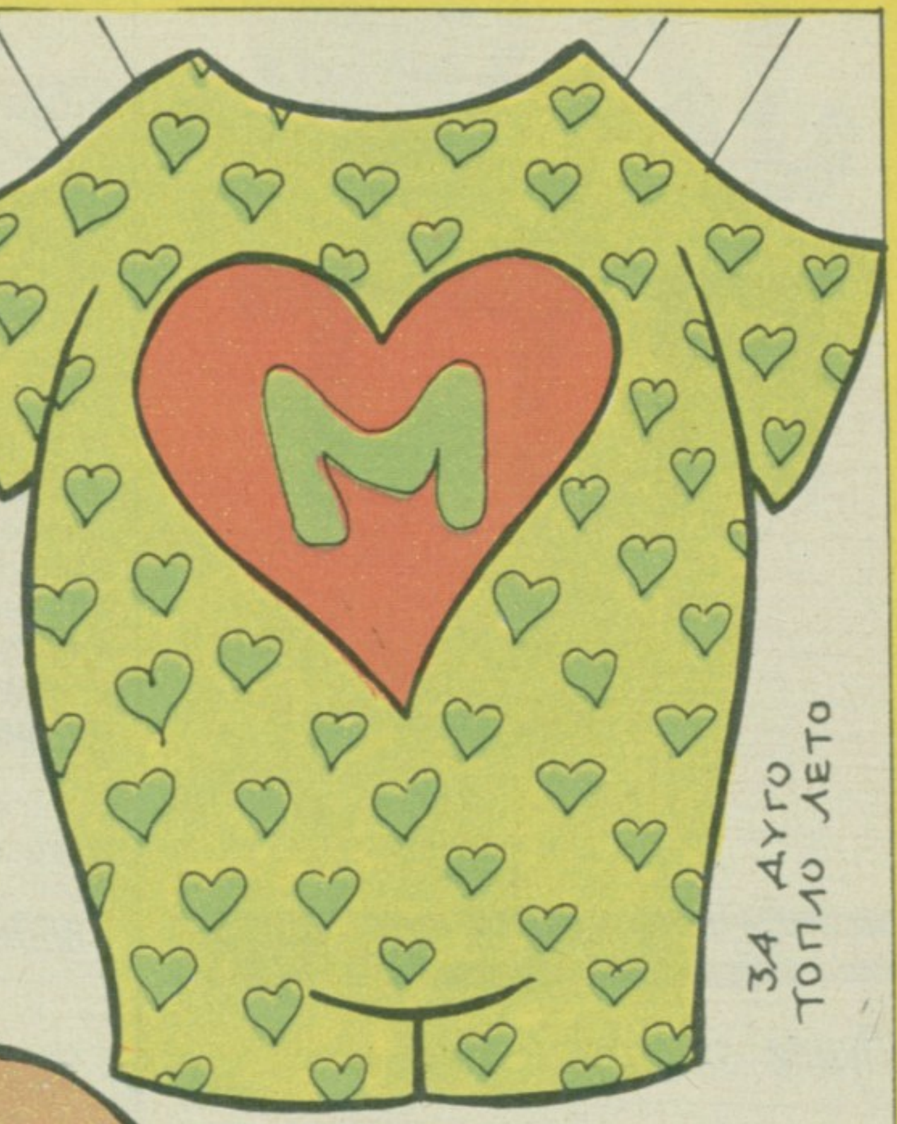

ЗА ДУГО ТОПЛО ЛЕТО

САТ

ШЕШИР

ПРОСЕЦИ ПО ЦРТИЦАМА

НАОЧАРИ ЗА ПЛИВАЊЕ

МОДЕРНА КОШУЉА

ОТМЕНО ОДЕЛО

ЈА ♥ ПТТ

11000 БЕОГРАД
МАЛА ПОШТА
П. ФАХ 124
МАКЕДОНСКА 29

Уређује: Вито Недељковић

„Пумпа" за струју

За аутомобиле на електрични погон потребне су станице у којима би се акумулатори који покрећу њихов мотор напајали струјом. Да ли у Европи већ има таквих пумпи?

МИРОЉУБ,
Краљево

Због очувања околине, а и због све већег утицаја „зелених", то јест еколошког покрета, у Европи се већ производе аутомобили на електрични погон. Њихово кретање је ограничено на стотинак километара због пражњења акумулатора после чега морају поново да се напуне струјом. У Тисдорфу, у Немачкој, већ је отворена „пумпа" за напајање акумулатора струјом. Наравно, акумулатори могу да се пуне и из кућне електричне мреже као и сваки други кућни апарат на струју.

Тетовирање пса

Имам малог црног шнауцера кога обожавам и који ми је прави другар у игри. Једном су неки дечаци покушали да ми га украду, али он се некако отео. Сада живим у страху да се то поново не деси. Чула сам да пси могу да се тетовирају баш због оваквих случајева и молим вас да ми кажете где се то обавља.

ДРАГАНА,
Нови Сад

Баш због честих крађа паса, као и због разних подметања на кинолошким изложбама, пси се тетовирају. То се обично ради са унутрашње стране уха или бутине, тако да је тетовирани број, у неку руку, лична карта пса јер се одмах види о каквој се раси ради и чији је пас.

Тетовирање обављају сва кинолошка друштва у земљи.

Хипократов град

Који је град у Италији био први универзитетски центар и град са првом лекарском школом?

МАРИЈА,
Бар

У Салерну је 1050. године основан први италијански универзитет. Основала су га четворица лекара: Грк, Јевреј, Арабљанин и Латин. На овом универзитету су у области медицине постигнути такви резултати да је Салерно називан Хипократовим градом. Ова лекарска школа имала је значајну улогу у историји ове науке, успела је да сачува главна дела дотадашње медицине и да је ослободи суј еверја.

Лекарску школу укинуо је 1811. године француски император Наполеон Бонапарта.

Повратак Доне Самер

Ваш сам верни читалац и обожавалац некада славне Доне Самер, певачице познатог хита од пре десетак година „Love To Love You Baby". Да ли је истина да је код нас објављен њен албум на коме је и тај стари хит?

БЛАШКО,
Деспотовац

Некадашња прва дама диска, лепа тамнопута Дона Самер, поново је на топ листама дискотека. Изашао је албум са дванаест њених највећих хитова под називом „The Best Of Donna Samer". Песме су освежене најновијом техничком

„шминком" која им је дала нови сјај. Тачно је да је тај албум објављен и код нас и налази се већ у продаји.

Хина-мацури

Чуло сам да се у Јапану сваког пролећа одржава фестивал Хина-Мацури, посвећен девојчицама, али сам прочитала да се зове Фестивал бресака. Зашто?

ОЛГИЦА ПАНИЋ
Ниш

Сваке године трећег дана марта у Јапану се слави Фестивал девојчица, Хина-мацури, како га Јапанци називају. Тада се у кући, на постољу од неколико полица пресвучених црвеним сукном, поређају најлепше веома скупоцене лутке, које се преносе са генерације на генерацију. Тако изложене стоје недељу дана, а онда се опет пакују и чувају за следећи Хина-мацури. Када се у јапанској породици роди женско дете, рођаци и пријатељи новорођенчету поклањају лутке које се чувају за њен први Хина-мацури, кад одрасте, односно кад се задевојчи.

Тачно је да се овај фестивал назива још и „Фестивал бресака" јер у то време цветају бресквe чији цвет прелепог изгледа и боје симболизује женственост.

„ЗАБАВНИКОВА СЛАГАЛИЦА"

КОЛОР ТЕЛЕВИЗОР У МАЈУРУ

Милан Павловић из Мајура, М. Митровића 9, добитник је колор телевизора у наградној акцији „Забавникова слагалица" у којој је требало сложити јахача

У редакцију „Политикиног Забавника" до 12. априла 1991. стигло је готово 20.000 тачних решења.

Жири „Забавника" извукао је 13. априла 1991. добитника колор телевизора. То је: МИЛАН ПАВЛОВИЋ, М. Митровића 9, 15353 МАЈУР.

Делове „Забавникове слагалице" требало је сложити овим редоследом: 28, 31, 32, 9, 10, 15, 20, или 28, 1, 2, 9, 10, 15, 20.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Елена Конеска, Точила ц 13/12, 97500 Прилеп – 10 година, сакупља салвете и сличице „Животињско царство".

Мирјана Дељанин, Првомајска 16, 18000 Ниш – 11 година, сакупља писма, постере и налепнице, воли музику и филм.

Јања Матавуга, Карла Маркса 183/13, 56223 Борово – 11 година, воли музику и спорт, сакупља постере.

Бранислава Новаковић, 16. крајишке НОВ бригаде 23, 78000 Бањалука – 14 година, воли музику и фудбал, навија за Црвену звезду.

Слађана Пауновић, 34322 Чумићи – сакупља салвете, постере и марке.

Саша Ђелић, Душана Дугалића 79, 34000 Крагујевац – сакупља постере, марке и сличице фудбалера.

Маја Ивановска, Палмира Тољатија 206, Маџари, 91000 Скопље – 13 година, воли музику, спорт и дописивање.

Биљана Пауновић, Душана Даниловића 28, 21000 Нови Сад – 14 година, воли музику, дописивање и спорт, нарочито кошарку, навија за Партизан.

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

Град нестао за минут

Вулканске ерупције у стању су да изазову најтеже несреће, а што је најгоре, догоде се у трену. Која је катастрофа, као последица ерупције, трајала најкраће?

Ј. БУЛАТОВИЋ, Сивац

Људи су се одувек плашили вулканских ерупција и земљотреса. Трагедија града Помпеје који је 79. године пре н.е. затрпала лава вулкана Везув једна је од најтежих у историји човечанства. Шта, међутим, рећи за мало острво Кракатау у Сундском пролазу између Јаве и Суматре разрушеном 1883. године? После страховите ерупције вулкана Пербуатана, која је дигла у ваздух цело острво, вода је прекрила место на коме је оно било. Настрадало је 40.000 људи.

Катаклизма проузрокована изненадном ерупцијом вулкана Мон-Пеле на Мартинику трајала је мање од једног минута и уништила град Сан-Пјер и његових 30.000 становника. Било је то 1902. године и сматра се да је та катастрофа трајала најкраће.

Прва поштанска марка

Сматрам да ви све знате, па и ово. Када је основана прва пошта и када је почела употреба поштанске марке?

СРЂАН ЕГИЋ, Мирковци код Винковаца

Организовано преношење порука почело је још у старом Египту и Грчкој. Био је то, у ствари, пренос вести захваљујући коњаницима који су прeваљивали одређено растојање од постаје до постаје где су се коњи одмарали или замењивали. Овај начин преношења поруке који је тада био у служби фараона и царева био је познат и Асирцима, Вавилонцима и Феничанима.

Најстарији сачувани запис о поштанској служби Египта је Папирус Хибех и потиче из 225. године пре н.е. То је уједно и најстарији писани документ у историји поште.

Али, као прави датум за настанак прве поште, сличне данашњој, наводи се 12. новембар 1516. када је немачки краљ Максимилијан I краљевском уредбом организацију, одржавање и убирање користи од службене и личне поште уступио породици Таксис. Ова породица је касније организацију пошта држала у својим рукама у многим земљама Европе.

У Уједињеном Краљевству Енглеске 1837. године достављање поште обављало се седам пута на дан за тарифу од 1 пенија, такозвани пени-пост. Писма су достављана на кућну адресу.

Одлуком краљевског Парламента 1840. године уместо тарифе од 1 пенија уводи се поштанска марка. Шестог маја 1840. године појавила се прва поштанска марка на свету. Али, маркирање писама у Уједињеном Краљевству постало је обавезно тек 1853. године.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: коприва, мурса, излоканост, тт, мравојед, кира, батон, моравац, Ечеверија, ани, се, и, ојачања, инч, скакачица, новеле, џс, рир, етник, р, езан, акира, штапин, Никеја, колар.

ЛОГИКА: 1 цвет са три листа.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2056

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „Политика" др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник Зефирино Граси

Помоћник главног уредника Славољуб Кецић

Уредник стрипа Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 110,40 динара, тромесечна 331,20 динара, полугодишња 662,40 динара, годишња 1.324,80 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	198.–
СР НЕМАЧКА	DEM	294.–
ШВЕДСКА	SEK	1.099.–
ФРАНЦУСКА	FRF	1.000.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	248.–

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 220,80 динара, тромесечна 662,40 динара, полугодишња 1.324,80 динара, годишња 2.649,60 динара.
Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"
Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампање ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

Soko Štark

НОВА НАГРАДНА ИГРА

žele **ZEKA**

ЗЕКА, ЖЕЛЕ ЗЕКА
СА ЛЕПТИР МАШНОМ И
СА ЦВИКЕРИМА
ПРАВИ ЈЕ БОМБОН

И

medeni

МЕДЕНИ, МЕДЕНИ
ФИНИ, МЕКИ, СВЕЖИ И
– ПОЈЕДЕНИ!

ПРОБАЈТЕ НАС
БАШ СМО СЛАТКИ
И МЕДЕНИ

Драга децо,
После већ познатог „ЖЕЛЕ ЗЕКЕ"
опет нешто ново из „СОКО ШТАРКА"

МЕДЕНИ МЕДЕЊАЦИ

Прави медењаци са медом – фини, слатки, свежи већ Вас очекују у продавницама.
Паковани су у кесицама од 200 г и право су уживање за цело друштво.

Изненађење!

Не бацајте кесице „МЕДЕНОГ" и „ЖЕЛЕ ЗЕКЕ", јер Вам требају за учествовање у новој наградној игри коју смо спремили за Вас. Игра траје од 1. 3. до 31. 5. 1991. г.
У овој наградној игри могу учествовати одељења и појединци.

ПРОПОЗИЦИЈЕ:

за одељења:

500 кесица „Желе Зека" и
100 кесица „Меденог"

за појединца:

40 кесица „Желе Зека" и
5 кесица „Меденог"

НАГРАДЕ:

за одељења
- 5 плаћених екскурзија
  за цело одељење

за појединца
- 3 видео рикордера
- 5 бицикла BMX
- 20 сетова ЛЕГО коцки
- 20 радних лампи
- 50 сатова-будилника
- 100 рекламних мајица
- 100 рекламних блокова

Резултати извлачења
биће објављени у јуну
Сакупљене омоте
шаљите на адресу:

Предузеће „СОКО ШТАРК"
СЛУЖБА МАРКЕТИНГА
11000 Београд
Кнез Данилова бр. 3

Пријатно и срећно
жели Вам „СОКО ШТАРК"

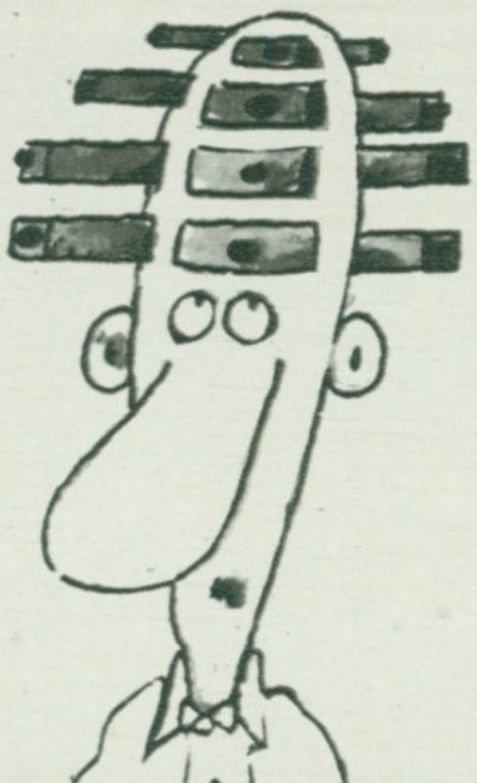

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ЛОБАЊА КРУЖИ ОКО ЗЕМЉЕ

Будућност космичких путовања у свемирским бродовима с људском посадом зависиће од тога колико космичког зрачења човек може да издржи. А где су границе његове издржљивости?

Да би то утврдили, стручњаци Насе, америчке управе за космичка истраживања, послали су једну људску лобању на лет по путањи око Земље. Ову лобању оставио је науци тестаментом један амерички грађанин који је био свестан тога да је неизлечиво болестан. У њу ће бити уграђено 600 мерних инструмената који ће у току три космичка лета бележити врсту и количину космичког зрачења. Ако ова опитна путовања донесу жељене резултате, у космос ће бити упућен и торзо неког покојника да би на сличан начин било утврђено и измерено деловање космичких зрачења на ткиво и виталне људске органе.

Испод ове маске крије се лобања једног човека. У њој се налази 600 сићушних мерних инструмената. Колико космичког зрачења човек може да поднесе?

СУНЧАНИ КОЛЕКТОР СВЕТЛИЈИ ОД СУНЦА

Најсветлија тачка у нашем Сунчевом систему светли на крову једне лабораторије за физику у Чикагу. Научним радницима ове лабораторије пошло је за руком да начине колектор Сунчеве светлости 16 одсто светлији од оне коју одаје сама површина Сунца. Једно параболоидно огледало пречника четрдесет центиметара скупља у сноп Сунчеву светлост и усмерава је на сафир који има облик бадема. Са заобљене површине сафира одбијају се светлосни зраци који при томе бивају толико узајамно збијени да њихова јачина за 84.000 пута надмашује дневну светлост.

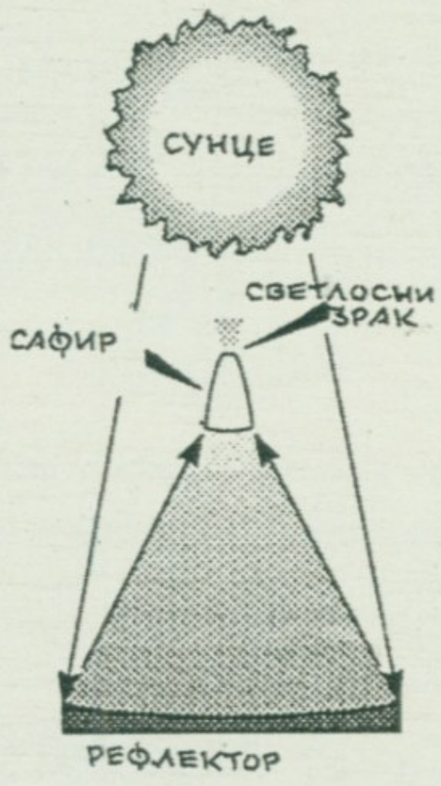

Зраци које одбија сафир појачавају се стотине хиљада пута. Да ли ће Сунце „решити" наше енергетске невоље?

Стручњаци сматрају да је захваљујући овом проналаску сада омогућено прављење соларног ласера. Светлосни „топови" који ће ускоро користити енергију Сунца моћи ће да буду примењени у области комуникација, за добијање и прераду нових материјала, као и за потпуно безбедно уништавање разних хемикалија.

К. В.

МОЦАРТОВ РЕКВИЈЕМ ЗА ЧВОРКА

Један мали чворак надахнуо је великог Моцарта да напише необично музичко дело. Ту тврдњу износи Мередит Вест, професор психологије на Универзитету Индијана у Блумингтону, САД, која у особеностима Моцартове „Музичке шале" види велику сличност са цвркутом чворка. У том делу, како каже, она препознаје птичији „вокални аутограм".

Из Моцартовог дневника види се да је птицу купио 27. маја 1784. године у једној бечкој продавници кућних љубимаца и да је у његовом дому живела три године.

„Па то је сјајно", написао је Моцарт у дневнику дивећи се томе како је чворак певушио 17 нота из његовог кончерта у Г-дуру, грешећи на само једном месту. Чворак је, иначе, познат по способности да опонаша разне гласове, па и неке мелодије.

Када је чворак угинуо 1787. године, Моцарт му је приредио сахрану и чак посветио песмицу чији први стихови, отприлике, гласе:

Овде лежи луда мала
Која ми је била драга,
Чворак тај савршени
У животу свом кратком.

Мередит Вест сматра да је „Музичка шала" једно од мање познатих Моцартових дела, можда својеврсни реквијем за чворка. То поткрепљује податком да је Моцарт композицију, на којој је радио три године, завршио некако у време када је чворак угинуо. Тако је нестанак малог пернатог пријатеља подстакао великог стваоца – сматра Мередит Вест – да заврши композицију и стилски је „обоји" како би подсећала на чворка.

Мада неки историчари музике сматрају да је „Музичка шала" написана као пародија на неке тадашње музичке облике, несумњиво ће прво тумачење боље прионути за срце обожаваоцима Волфганга Амадеуса Моцарта (1756–1791). Два века од његове смрти ове године се свечано обележава у целом свету, посебно у уметниковој родној Аустрији.

В. О.

КО ЈЕ НАЈДУЖЕ РАТОВАО

Поручник Хиру Онода из јапанске армије војевао је у Другом светском рату све до 10. марта 1974. упркос томе што готово тридесет година није наилазио ни на какав оружани отпор. На једном малом забаченом острву у Филипинима он је имао обичај да изађе из џунгле на обалу и испали понеки метак у част цара Хирохита. Потпуно је игнорисао летке са поруком „Вратите се кући" који су били бачени из авиона, верујући да је посреди најобичнији јенкијевски трик срачунат на то да се он преда. Кад је нађен 1974. године, било је потребно још шест месеци пре него што су га спасиоци најзад уверили да је рат заиста завршен.

Илустровао: Зоран Петканић-Петко

Али, чак и после Онодине предаје Други светски рат још је трајао на острву Моротај, где је редов Теруо Накаумра пружао несаломљив отпор савезницима. То индонежанско острво било је коначно ослобођено у децембру 1974. године.

WALT DISNEY

МИКИ

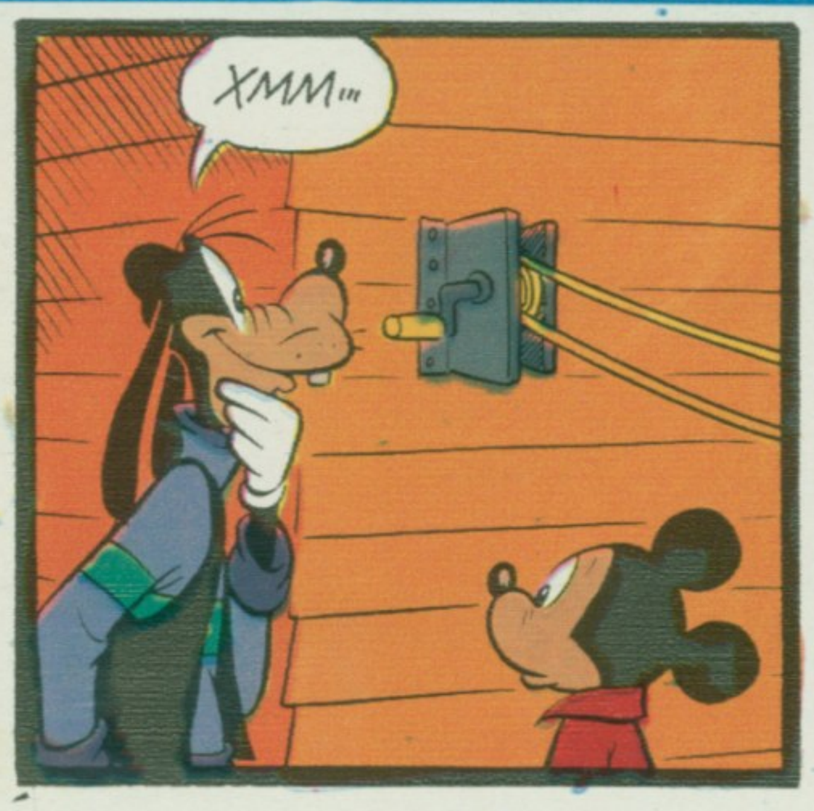

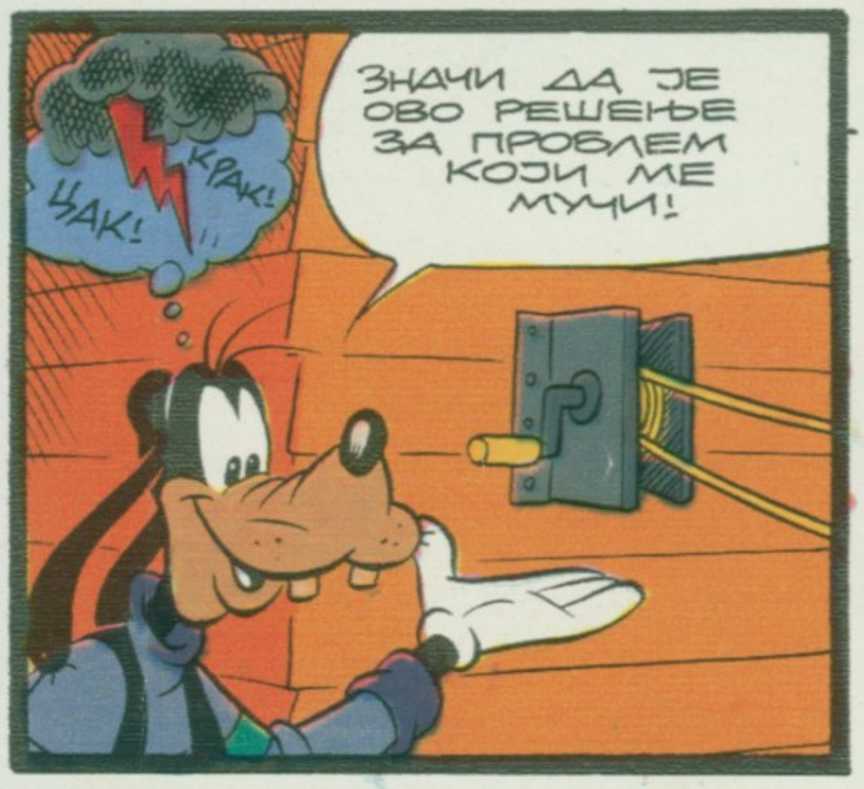

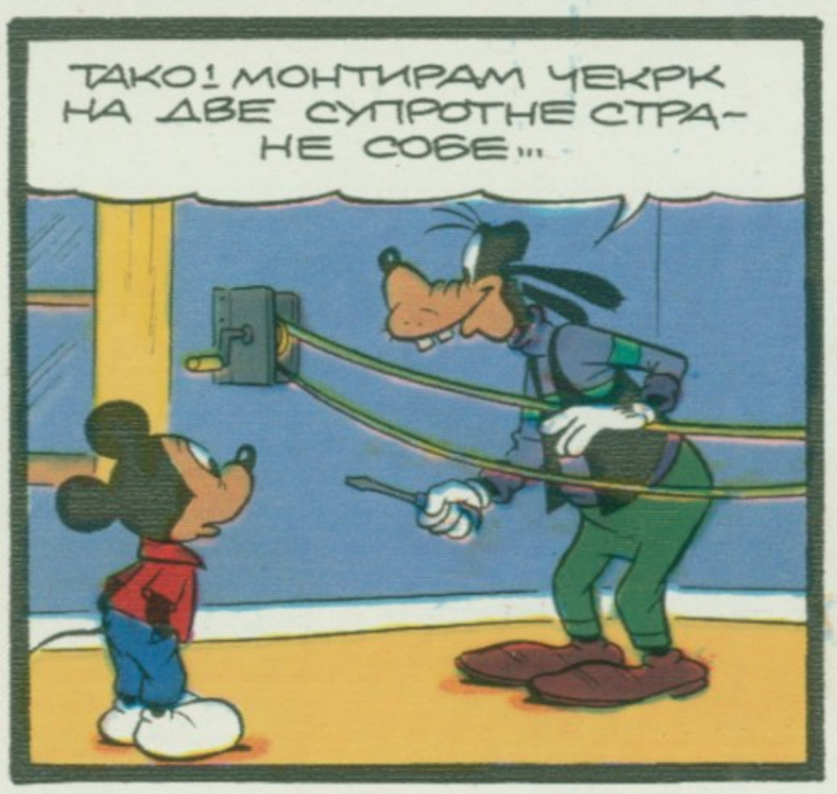

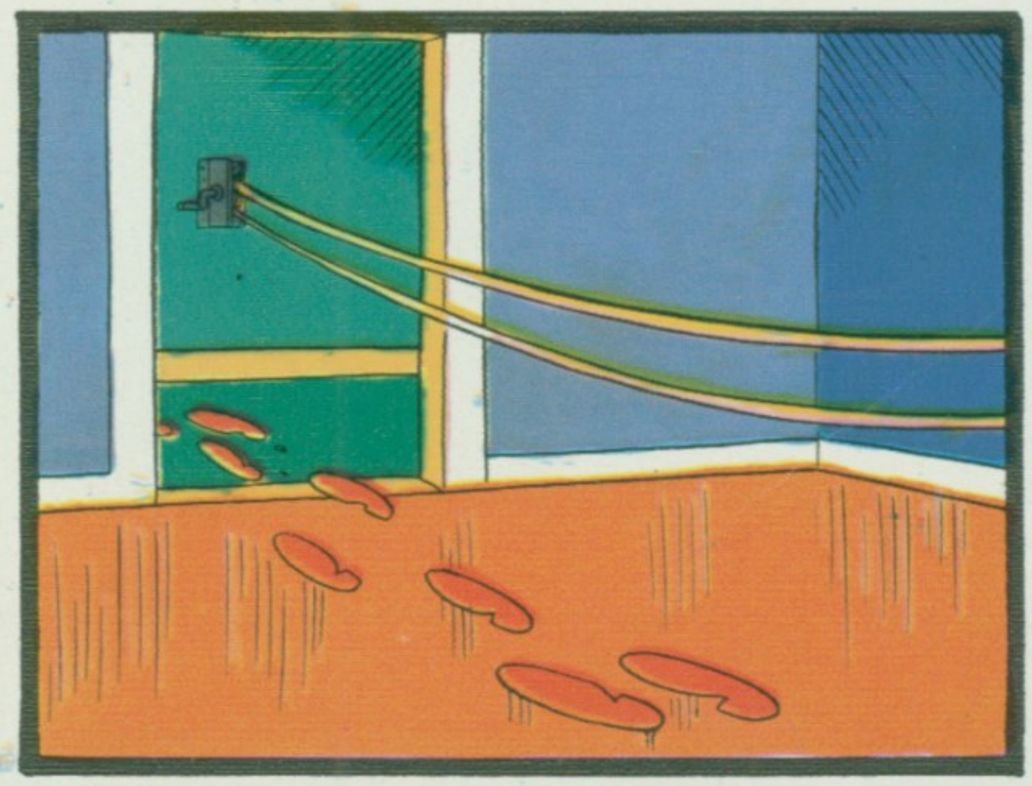

ГРЕБ, ГРЕБ ДО НАГРАДЕ

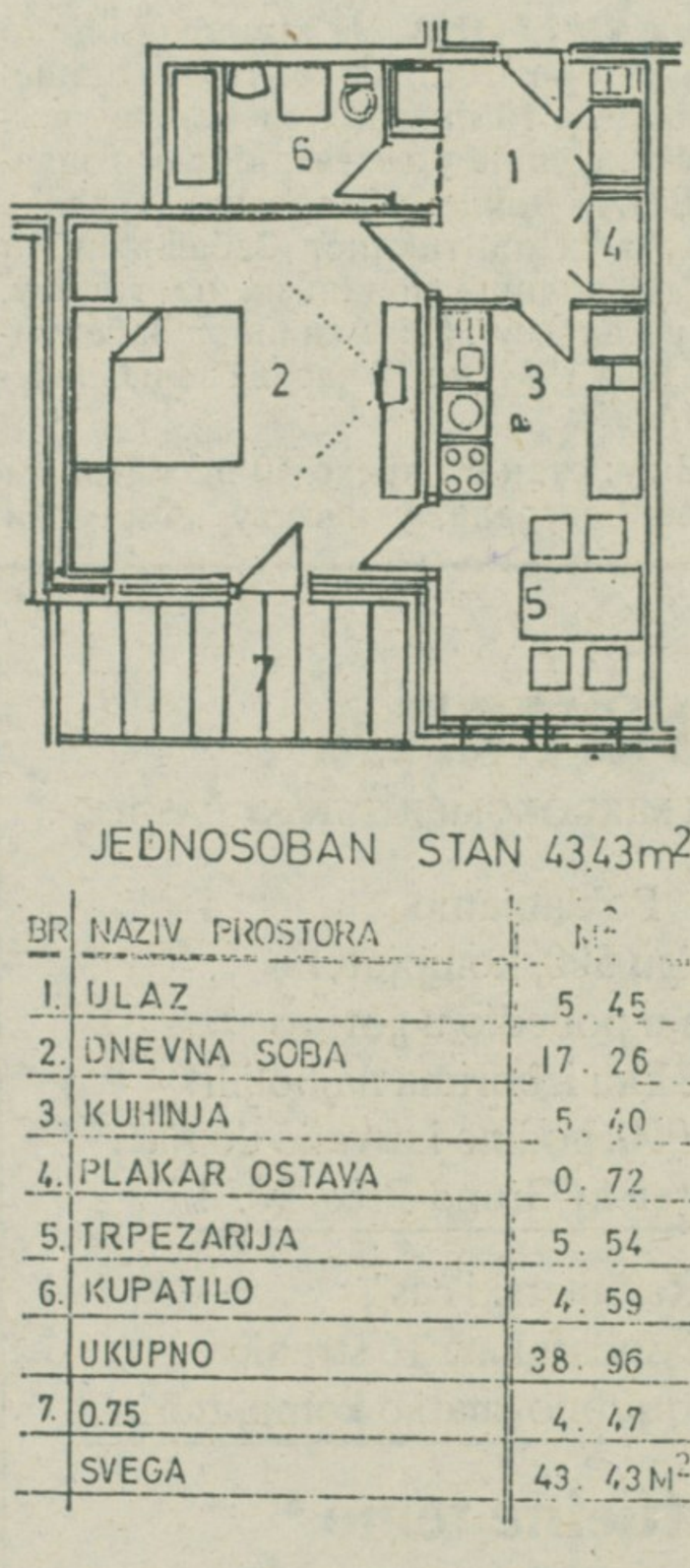

JEĐNOSOBAN STAN 43,43m²

BR	NAZIV PROSTORA	M²
1.	ULAZ	5.45
2.	DNEVNA SOBA	17.26
3.	KUHINJA	5.40
4.	PLAKAR OSTAVA	0.72
5.	TRPEZARIJA	5.54
6.	KUPATILO	4.59
	UKUPNO	38.96
7.	0.75	4.47
	SVEGA	43.43M²

НАГРАДЕ СВАКОГ КОЛА:

- Путовања за две особе у САД, на Флориду и DISNEY WORLD, поклон ЛУТРИЈЕ ВОЈВОДИНЕ
- Летовање за две особе у Шпанији, Грчкој, Италији, Тунису, Турској, Португалији, Кипру и Југославији
- Мини џипови и 330 скејтборда

СУПЕРПРЕМИЈЕ НА КРАЈУ ИГРЕ:

- Стан у Београду од 44,43 m², на II спрату, бр. 12 у ексклузивном насељу „Филмски град”
- Стан апартман у насељу „Свети врачи” – Бока Которска
- Петнаестодневни боравак за две особе, по избору добитника

ИГРА ИЗНЕНАЂЕЊА У СВАКОМ БРОЈУ:

- Сваке недеље уз купон „Забавника” НАГРАДЕ ИЗНЕНАЂЕЊА, увек за две особе

Забавникова игра над играма

Највећа, најоригиналнија и најбржа наградна игра на свету је почела! У сваком примерку „Политикиног Забавника" потражите срећку АМЕРИКА и одмах ћете сазнати да ли сте, на пример, добитник путовања у САД, на Флориду и DISNEY WORLD, за две особе или ћете овога лета уживати у Шпанији и башкарити се у Љорет де Мару.
Ако немате стан, очекује вас један у луксузном насељу „Филмски град" у Београду као суперпремија наградне игре АМЕРИКА. Можда вам је привлачнији апартман у Боки Которској или вашем авантуристичком духу више одговара, рецимо, награда – петнаестодневни боравак за две особе по избору добитника на било којој тачки Земљине кугле!
То, наравно, није све што смо вам припремили у наградној игри АМЕРИКА, чије награде вреде више од 10 милиона динара. Али, пођимо редом...

10 КОЛА ЗА 10 НЕДЕЉА

Наградна игра траје 10 кола, односно 10 наредних недеља, од 26. априла до 5. јула 1991. године када се извлаче награде последњег, десетог, кола. До тада ћемо доделити укупно седам хиљада дана боравка у иностранству читаоцима – добитницима награда.

Дакле, сваке недеље можете постати добитник једне од вредних награда које смо вам припремили у игри АМЕРИКА.
Из наслова наградне игре јасно је, надамо се, да је једна од главних награда путовање у САД, боравак на Флориди и посета чувеном Disney Worldu.

И ОДМАХ НЕШТО ВАЖНО

Свака награда (добитак) путовања важи за две особе. Реч је о заиста ексклузивним летовалиштима и у туристичким земљама као што су Шпанија, Грчка, Италија, Португал, Кипар, Турска и Тунис. Једно од њих очекује и вас. Зато не заборавите да следећих десет недеља, приликом куповине „Политикиног Забавника", проверите да ли је у њему срећка АМЕРИКА. Благим скидањем емулзије са срећке сазнаћете одмах да ли сте добитник неке од награда. Ако се појаве звездице, нема добитка, али биће још прилика! Зато пазите! Све друго, осим звездица, **је шифра** једне од многобројних награда.

Примера ради: ако се после скидања емулзије са срећке појави, рецимо, шифра 1KK16 или 4PTH8 – прави сте срећковић, јер сте обезбедили летовање, и то какво, за две особе, наравно!

И ПОНОВО НЕШТО ВАЖНО!

Било коју шифру можете веома лако дешифровати у сваком броју „Политикиног Забавника" (у рубрици о Наградној игри). Из броја у број штампаћемо цео шифрарник.
Ваша обавеза је, уколико сте добили неку од награда, да се јавите редакцији „Политикиног Забавника", најкасније у року од седам дана, на телефон 011/324-471 или 011/325-761 локал 520 и то за:

IV коло – до 24. 5. 1991.
V коло – до 31. 5. 1991.
VI коло – до 7. 6. 1991.
I коло – до 3. 5. 1991.
II коло – до 10. 5. 1991.
III коло – до 17. 5. 1991.
X коло – до 5. 7. 1991.

Извлачење суперпремија

Осим награда летовања за две особе, чији је укупан фонд седам хиљада дана боравка у иностранству током летње сезоне, можете добити боравак, такође за две особе, у Југославији – и то у Будви, Петровцу, Бечићима и на Златибору.
Сваке недеље додељиваћемо велики број скејтборда, што ће вероватно обрадовати млађе читаоце, као и мини џипове. Скејтборд и мини џипови су појединачне награде.

И НА КРАЈУ ОНО НАЈВАЖНИЈЕ!

Читаоци, учесници наградне игре АМЕРИКА који нису извукли награду треба да сачувају своје срећке. Како игра траје 10 кола (10 недеља), предвидели смо СУПЕРПРЕМИЈЕ за све учеснике игре који су сакупили десет празних срећака АМЕРИКА. Уз талон који ћемо објавити у „Забавнику" број 2061 (28. 6. 1991. године) пошаљите на нашу адресу 10 празних срећака и учествоваћете 14. јула 1991. године у телевизијском извлачењу СУПЕРПРЕМИЈА. Дакле, 10 празних срећака АМЕРИКА са знаком „Политикиног Забавника" и Лутрије Војводине, са личним подацима на талону, треба да пошаљете на адресу „Политикиног Забавника" најкасније до 13. јула 1991. до 12 часова за извлачење СУПЕРПРЕМИЈА.
А СУПЕРПРЕМИЈЕ су: стан од преко 40 m² у једном од најлепших делова Београда, у насељу „Филмски

SVET KOMPJUTERA
JUGOSLOVENSKI MIKROKOMPJUTERSKI ČASOPIS

Poklanjamo
Amigu 500, kompjuter
koji je u pobedio u gotovo
svim svetskim izborima najboljih
kompjutera 1990. godine i osvojio domaći
„Kompjuterski Grand-Prix '90."!

"Računarski čas",
specijalni dodatak na 16 stranica
o svemu što je potrebno znati o kompjuterima.

*** aktuelne teme ***
*** primena kompjutera ***
*** ličnosti ***
*** kompjuteri ***
*** korisnički programi ***
*** kompjuterske igre ***
*** zabava...**

град", затим апартман у насељу „Свети Врачи" – Бока Которска и петнаестодневни боравак за две особе по избору добитника.

Игра изненађења

Сви учесници наградне игре АМЕРИКА који нису добили ни једну од награда могу да учествују сваке недеље у „Игри изненађења". Довољно је да попуните купон „Игре изненађења" који објављујемо у сваком колу наградне игре у „Политикином Забавнику" и да га у одређеном року пошаљете на нашу адресу, са обавезном назнаком за **„Игру изненађења".**
Наградни фонд ове игре која ће трајати 10 кола, из недеље у недељу, нека остане изненађење и за вас. Имена добитника награда у **„Игри изненађења"** објављиваћемо у „Политикином Забавнику" почев од броја 2055 од 17. 5. 1991. године.

V коло
„ИГРА ИЗНЕНАЂЕЊА"
Купон број 5

Име и презиме: _____

Улица и број: _____

Место становања: _____

Поштански број: _____ **Тел.** _____

Купон број 5 треба да стигне у редакцију најкасније до 31. 5. 1991.

Адреса: „Политикин Забавник", 11001, Београд, Македонска 29 – са назнаком: за „Игру изненађења".

ДОБИТНИЦИ ПУТОВАЊА ЗА ДВЕ ОСОБЕ КОЈИ СУ У ДРУГОМ КОЛУ ПРОНАШЛИ СРЕЋКУ „АМЕРИКА" СА НЕКОМ ОД ДОБИТНИХ ШИФАРА:

1. ТОМИСЛАВ ГРУЈИЋ, Шавничка 44, 11000 Београд, 2KK16 – ГРЧКА, Кавала 16 дана аутобусом
2. ЛИДИЈА СТАНКОВИЋ, Ј. Гагарина 158/68, 11070 НОВИ БЕОГРАД, 2KK16 – ГРЧКА, Кавала 16 дана аутобусом
3. АНДРЕЈА ЂОРЂЕВИЋ, Карађорђева 77, 11420 СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА, 2KK16 – ГРЧКА, Кавала, 16 дана аутобусом
4. СТАНИША СТАНИСАВЉЕВИЋ, М. Стојковића бб/17, КЛАДОВО, 2KA10 – ГРЧКА, Атина, 10 дана авионом
5. МАРКО КОСТОВ, Г. Делчева 28, 11070 НОВИ БЕОГРАД, 2KA10 – ГРЧКА, Атина, 10 дана авионом
6. НЕНАД ПОПОВИЋ, Филипа Кљајића 107б, ЗВОРНИК, KV10 - ГРЧКА, Вулиагмени, 10 дана авионом
7. ПЕТКО ЦВИЈОВИЋ, Ивета Чавића 35, ПРИЈЕПОЉЕ, 2KV10 - ГРЧКА, Вулиагмени, 10 дана авионом
8. БЕРИСЛАВ ВРАНЕШИЋ, Соц. револуције 2/I, 71000 САРАЈЕВО, 2KV10 - ГРЧКА, Вулиагмени, 10 дана авионом
9. АЛЕКСАНДАР ЈОВИЋ, Маршала Тита 164а, ЛЕШТАНЕ, 2KV10 - ГРЧКА, Вулиагмени, 10 дана авионом
10. МЛАДЕН ДУЈАКОВИЋ, Огњена Прице 2, БАЊАЛУКА, 2PKB8 - ШПАНИЈА, Коста Брава, 8 дана авионом
11. СНЕЖАНА КУТРИЧКИ, Цара Лазара 10, 11000 Београд, 2PKS8 - ШПАНИЈА, Коста дел Сол, 8 дана авионом
12. ГОРДАНА ЗДРАВКОВИЋ, Карађорђева 21, ВРАЊЕ, 2PT16 - ГРЧКА, Тасос, 16 дана аутобусом
13. КАТАРИНА ТЕОФИЛОВИЋ, Пионирска 1, УЖИЧКА ПОЖЕГА, 2PL16 - ГРЧКА, Лептокарија, 16 дана аутобусом
14. ЈЕЛКА МИШИЋ, Моше Пијаде 42/II, ЦРВЕНКА, 2PL16 - ГРЧКА, Лептокарија, 16 дана аутобусом
15. МИЛИЈАНА НЕШИЋ, Земунска 6, 18000 НИШ, 2PK16 - ГРЧКА, Кавала, 16 дана аутобусом
16. ДАМИР ВУЈНОВИЋ, А. Цесареца 97, 44000 СИСАК, 2PTH8 - ТУНИС, Хамамет, 8 дана авионом
17. ВЛАДИЦА ПЕТРОВИЋ, Милана Пунчића 21, КЊАЖЕВАЦ, 2PTH8 - ТУНИС, Хамамет, 8 дана авионом
18. МИЛОВИНА ГАВРИЛОВИЋ, Ј. Гагарина 131/30, НОВИ БЕОГРАД, 2PTH8 - ТУНИС, Хамамет, 8 дана авионом
19. ВОЈИСЛАВ ЛАКЧЕВИЋ, Солунска 36, БЕОГРАД, 2PTH8 - ТУНИС, Хамамет, 8 дана авионом
20. МИЛАДА ЂУРИЋ, Таковска 8, улаз 2, стан 2, 11224 ВРЧИН, 2ZČ7 - ЗЛАТИБОР, Седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз
21. ГОРДАНА КОВАЧЕВИЋ, Бате Бркића 14, НОВИ САД, 2ZČ7 - ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз
22. ХЕЛГА БЕГОВИЋ, Бориса Кидрича 4/24, ПОЖАРЕВАЦ, 2ZČ7 - ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз
23. ГОРДАН КРСТИЋ, Георги Димитрова 6, НОВИ САД, 2ZČ7 - ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз
24. ИВАНА ВУКОБРАТ, Партизанска 5/15, БЕОГРАД, 2G12V - МИНИ ЦИП
25. ОЛГА ЗЕБИЋ, 29 новембра 84, БЕОГРАД, 2G12V - МИНИ ЦИП
26. МИОДРАГ ПАВЛОВИЋ, Николе Скобаљића 13/43, ЛЕСКОВАЦ, 2G12V - МИНИ ЦИП
27. БОРИС МЛАДЕНОВИЋ, Панчићева 12, БЕОГРАД, 2G12V - МИНИ ЦИП
28. НИКОЛА ЧУБРИЛО, Мачванска 22, БЕОГРАД, 2G12V - МИНИ ЦИП
29. ЈОЖЕФ ФАРКАШ, Васе Чарапића 110/А, БЕЛИ ПОТОК, 2DDD - САД, ФЛОРИДА, WALT DISNEY WORLD, 7 дана авионом

● **Због великог броја имена, добитнике скејтборда не објављујемо.**

ДОБИТНИЦИ НАГРАДА „ИГРЕ ИЗНЕНАЂЕЊА" ДРУГОГ КОЛА (КУПОН БРОЈ 2)

У присуству комисије НИП „Политика" награде је извукао ВЛАДАН КРАЈЧЕВИЋ, директор продаје и пропаганде Агенције „ПУТНИК". Награде су добили:

1. ТОМИСЛАВ РАДАКОВИЋ, Војводе Степе 587, 11122 КУМОДРАЖ: ГРЧКА, Атина, 10 дана авионом
2. СНЕЖАНА РАКИЋ, Гагићев венац 8, II спрат, 34300 Аранђеловац: ГРЧКА, Атина, 10 дана авионом
3. КАТАРИНА ГВОЗДЕНОВИЋ, М. Поцерца 28, 11000 Београд: ГРЧКА, Атина, 10 дана авионом
4. ЗОРАН МИЛОШЕВИЋ, Ј. Теларевића 64. 11231 РЕСНИК: ГРЧКА, Вулиагмени, 10 дана авионом
5. НЕБОЈША КРСТАЈИЋ, Митра Бакића 92, 81000 ТИТОГРАД: ШПАНИЈА, Мајорка, 8 дана авионом
6. ДАМЈАНА ОЦОКОЉИЋ, Наде Поповић 44, 32250 ИВАЊИЦА: ГРЧКА, Тасос, 16 дана аутобусом
7. КРИСТИНА СВРЖЊАК, Жртава фашизма 31, КУЧАН, ГОРЊИ-ВАРАЖДИН: ГРЧКА, Кавала, 16 дана аутобусом
8. ЕМИР ХОЏИЋ, Злоковац Б-3, IV/15, 75000 ТУЗЛА: ГРЧКА, Кавала, 16 дана аутобусом
9. АНА ЈОВАНОВСКА, Ул. 180 бр.7/2, 91220 ТЕТОВО: ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз

ШИФРАРНИК

ПЕТОГ КОЛА

*****	–	Без добитка
		(сачувајте ову срећку јер ако сакупите 10 срећака са пет звездица можете да учествујете у извлачењу суперпремија на крају наградне игре).
5KK16	–	Грчка, Кавала, 16 дана аутобусом
5KT16	–	Грчка, Тасос, 16 дана аутобусом
5PKS	–	Шпанија, Коста дел Сол, 12 дана авионом
5PM11	–	Шпанија, Мајорка, 11 дана авионом
5JTV2	–	Турска, Ајвалик, 13 дана аутобусом
5JA2	–	Грчка, Атина, 12 дана аутобусом
5JKL2	–	Грчка, Крф, 12 дана аутобусом
5JIR2	–	Италија, Римини, 13 дана аутобусом
5JTH1	–	Тунис, Хамамет, 10 дана авионом
5JKA1	–	Кипар, Ајанапа, 12 дана авионом
5JPM1	–	Шпанија, Мајорка, 7 дана авионом
5JPA1	–	Португалија, Албуфеира, 7 дана авионом
5JB3	–	Будва, приватан смештај, I категорија, 12 дана, сопствени превоз
5JP2	–	Петровац, приватан смештај, I категорија, 12 дана, сопствени превоз
5JPC4	–	Петровац, хотел „Castellastva”, 12 дана, сопствени превоз
5JBB4	–	Бечићи, хотел „Bellevue”, 12 дана, сопствени превоз
5JZJ3	–	Златибор, хотел „Југопетрол”, 7 дана, сопствени превоз
5JZJ4	–	Златибор, хотел „Југопетрол”, 7 дана, сопствени превоз
5PKB	–	Шпанија, Коста Брава, 11 дана авионом
5DDDD	–	САД, Флорида, Walt Disney World, 7 дана авионом
5ZČ7	–	Златибор, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз
5SKBR	–	СКЕЈТБОРД
5G12V	–	Мини компјутер

Добитници награда петог кола, јавите се редакцији „Политикиног Забавника” на тел. 011/324-471 или 011/325-761, локал 520, најкасније до 31. 5. 1991, радним даном од 9 до 15 часова.

ТУРИСТИЧКА АГЕНЦИЈА „ДУНАВ ИНТЕРНАЦИОНАЛ" ВОДИ ВАС НА МАЛТУ

МАЛТА

Потомци прелепе нимфе Калипсо још живе на мистичној стени Средоземног мора. Када вам оне шапну: МАЛТА остаћете, као Одисеј, најмање петнаест дана. Кажете МАЛТА и одмах забрује звона блештавобелих катедрала и одјекују ватромети карневалских прослава.

МАЛТА, острвски архипелаг на раскрсници вреле Африке (Тунис удаљен 290 km), и Сицилије (90 km). Довољно велик (три острва површине 316 km², 360.000 становника, главни град Валета, 8.000 становника) да вам пружи илузију вечно бучног непрегледног раја, истовремено мали и подређен само вашој вољи. Мешавина народа, језика, култура, на само 246 km² главног острва МАЛТЕ отворена мапа историје: неолитски храмови, хиљаду година старији од пирамида, предивне римске виле, катакомбе раних хришћана, кућа св. Павла коме су Малтежани указали гостопримство, небројене цркве које су подигли витезови реда Јована Крститеља, отмена хладноћа Валете која у својим зидинама чува креације Валентина, Арманија, Баласијеге исто тако предано као некад небројано благо Цркве светог Јована Крститеља.

Двадесет две цркве Валете растерују голубове и означавају поподневно затишје. Од 13 до 17 часова, само безбројни ресторани примају туристе нудећи им неопходни одмор. А кад се заврши бука радног дана, Малтежани се пресељавају на обалу где изникну многобројне породичне чарде са музиком и обавезним роштиљом. Ноћ вам пружа безброј могућности за забаву.

Ма колико се трудили, много тога ће остати невиђено и неистражено. Старе престонице МАЛТЕ машу вам заставама са својих белих цркава. Чека вас фото-сафари у Плавим пећинама, безбројни продавци злата ткају своје злато у чипке као и вредне плетиље...

ТУРИСТИЧКА АГЕНЦИЈА „ДУНАВ ИНТЕРНАЦИОНАЛ", БЕОГРАД, ТЕРАЗИЈЕ 43
ТЕЛ: 011/339-771, 011/342-761; FAX: 011/339-771
СВЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПУТОВАЊУ НА МАЛТУ МОЖЕТЕ ДОБИТИ ОД 8 ДО 20 ЧАСОВА.

Правила

ИГРА У ИГРИ ИЛИ ВИШЕ ОД (ЈЕДНЕ) ИГРЕ

У свом програму летовања за ову годину „Путник" је припремио избор од 45 познатих летовалишта у 20 познатих туристичких области Европе, Африке и Азије. Купајте се на плажама Шпаније, Малте, Туниса, Италије, Француске, откријте шарм Португала, преко Грчке и Егејског мора допловите до Турске, Израела, Кипра, поцрните на Црном мору, у Совјетском Савезу или Бугарској.

„Забавник" вам доноси делић тога света. Заједно са „Путником" обавештаваће вас о сваком атрактивном путовању које нуди и рећи понешто занимљиво о факултативним излетима који су уједно и награде у нашој новој заједничкој игри. Ништа лакше!

Упишите своје податке на купон, купон залепите на дописницу, а дописницу пошаљите на адресу „Забавника".

Остало је наша брига. Једном недељно извлачиће се 10 добитника. Награде су, као што већ знате, бесплатно коришћење на купону наведених факултативних излета за две особе, наравно, уколико се ове године определите да летујете са „Путником". Ови излети организују се из летовалишта која су наведена у „Путниковој" брошури „Летовања у иностранству '91" и нису урачунати у основну цену аранжмана. Имена првих добитника објавићемо у броју од 24. маја, односно четири недеље после извлачења.

Награде не могу да се мењају за новчану противвредност, али ако добитник жели, своју награду може да замени за комплет излета у некој другој регији или земљи. Добитник може да одреди другу особу која ће користити награду уместо њега. На крају игре, после свих девет недеља и девет могућности да добијете неки од комплета излета, сви до тада приспели купони учествују у финалном, џокер извлачењу за 50 награда – комплета излета за једну особу, по жељи добитника који ће сам одабрати излет.

Желимо вам да овог лета пакујете кофере у друштву са „Путником", а „Забавник", као и увек, остаје ваш најбољи другар и сапутник.

ПУТНИК – информације у свим пословницама у земљи. У Београду: Трг Маркса и Енгелса 1, тел. 011/331-163, Генерала Жданова 32, тел. 342-588, Драгослава Јовановића 1, тел. 332-911, Теразије 27, тел. 339-818, Трг братства и јединства 1а, тел. 657-995, Гаврила Принципа 52, тел. 644-874, Пожешка 45, тел. 541-366, у Земуну, Маршала Тита 24, тел. 614-516, Булевар револуције 97, тел. 423-915, у Младеновцу, Иве Лоле Рибара 32, тел. 822-1213.

„Путник" вас води у Тунис

ЛЕТО НА КАПИЈИ АФРИКЕ

Од Београда до најближе афричке престонице има само два сата лета авионом, путовање краће него до Париза, Мадрида или Копенхагена. Дакле, до капије Африке према Европи, до туниских обала које леже севернije од већег дела шпанске Коста дел Сол или неких грчких острва, има непуних 1200 километара ваздушном линијом. Понајвише због близине европског копна, сусрет са Тунисом доживљава се као долазак у непознати предео добро познатог медитеранског поднебља.

Али, чим се од аеродрома, у непосредној близини славне и неуништиве Картагине, пође према било ком од бројних туниских летовалишта, почиње откривање разноврсних обележја и супротности ове лепе земље стешњене између мора и два велика суседа Алжира и Либије, на простору мало већем од три петине Југославије и пет одсто „црног" континента.

Ненаметљива непосредност уочљива је одлика Тунижана који готово сви, поред арапског, говоре француски, не као страни већ као други језик преко кога су усвојили део француске културе што испољавају на разне начине. Контрасте ове земље тешко би било побројати, како у природи и рељефу, тако и у животу њених седам и по милиона становника. Недалеко од нисских, преко хиљаду километара дугих песковитих плажа које запљускује топло море, уздижу се на северозападу, крај алжирске границе, обронци Атласа прекривени храстовим шумама где су зиме хладне а снег није реткост.

Зелена и плодна равница на северу која умногоме подсећа на Војводину и коју су још Римљани назвали житницом свога царства прелази у средишњем делу земље у степски предео Сахел у коме су плантаже маслина, највећег пољопривредног богатства ове земље. Одвојена од Сахела неплодним брежуљкастим земљиштем, на југу почиње највећа афричка пустиња Сахара у којој су прелепе оазе са хиљадама палми и брижљиво обрађеним парцелама. Натапају их бројни мали извори, а мештани још увек на камилама долазе до њих.

Док се у модерним стамбеним пословним и универзитетским четвртима туниске престонице одвија живот по узору на велике метрополе, потомци овдашњих староседелаца Бербера живе у пределу Матмате, на ободу пустиње, у чудноватим насељима – великим кртичњацима изрованим у меким пешчарским стенама или „гхорфама", насеобинама које подсећају на кошнице, чувајући прастаре обичаје и занате.

Споменици, међу којима има заиста величанствених, разнолики су по стиловима и значењу. Сви они сведоче о великим цивилизацијама и народима који су се смењивали на овом тлу остављајући Тунижанима богато културно наслеђе.

Предузимљиви и храбри морепловци Феничани добро су проценили да баш на овој земљи треба да изграде велике војне и трговачке луке Утику, Картагину и Хипо Диаритус (данашњу Бизерту) које ће им послужити као базе за нова освајања. И Римљани су схватили да би ова плодна земља, удаљена само неколико дана пловидбе од Сицилије, могла да буде њихов најважнији привредни ослонац па су на њој саградили моћне градове Дугу, Сбеитлу, Тубурбо Мајус и Булу Регију, који су одлично сачувани до данашњих дана. Проконзул Гордијан је у напредном Тисдрусу, у коме се 238. године наше ере прогласио за императора, изградио најмонументалнију грађевину римске епохе у Африци – огромну арену. Задивљени посетиоци који у равничарском пределу, шездесетак километара од Суса, не очекују такву грађевину на овим просторима, сазнају да су јој димензије само нешто мање од римског Колосеума. Једини који у Тунису током два века нису градили, него само рушили били су Вандали. Они, наравно, нису разумели дела својих претходника, али нису успели ни да их у потпуности униште.

Арапи, који су запосели земљу средином 7. века, после више од сто година византијске превласти, оставили су, разумљиво, највише споменика: градове и њихове тврђаве – казбе, утврђене манастире – рибате, медине, џамије и маузолеје светаца – марабуе. Изградили су овде, на комаду никад настањене земље, и свети град Керуан, четврти међу светим градовима ислама, после Меке, Медине и Јерусалима.

Живети од туризма

То одавно у Тунису више није само крилатица. Некада је била израз жеље да се живи боље и сличније свету који је овамо долазио да се одмори и забави. Разрађена је и преточена у озбиљне пројекте и планове који се, уз много уложеног рада и средстава, данас у великој мери остварују.

Све је почело почетком шездесетих година са три и по хиљаде кревета и четрдесетак хиљада посетилаца. После тридесет година има готово тридесет пута више места за смештај и осамдесетак пута више посетилаца. Тунижани су своју обалу украсили пространим и савременим хотелским здањима са обележјима традиционалне архитектуре, која већином имају велике вртове, два или више базена, разна спортска игралишта, барове и ресторане са одличним националним специјалитетима и винима по приступачним ценама. Готово по правилу имају сопствене дискотеке или ноћне локале.

Још 1988. године, која је била рекордна, број туриста достигао је готово три и по милиона а приход од туризма премашио милијарду долара. Последњих година Тунис посећује све више Југословена. Овога лета они ће бити смештени у комфорним хотелима у Хамамету и Набелу на Хамаметској ривијери и у Ел Кантауиу, новом туристичком

центру и најлепшој марини на афричкој средоземној обали.

Хамаметска ривијера, најпознатија и најпосећенија туристичка зона у Тунису, налази се у северном делу истоименог пространог залива. Између Хамамета, некада рибарског села и малог шпанског утврђења, и Набела, пословног центра регије Кап Бон, на петнаестак километара дугим пешчаним плажама изграђени су у низу модерни хотели који су повезали ова два места. У центру Хамамета, удаљеном 60 km од Туниса је медина, са уским улицама и бројним продавницама и градско утврђење казба, у којој је био смештен гарнизон Легије странаца. Нове грађевине које окружују зидине чине складну целину са старим градским језгром.

Набел је типичан приморски град чији је центар у већој мери сачувао аутентични арапски изглед. Познат је по изузетној вештини својих грнчара и керамичара.

Ел Кантауи, који лежи десетак километара северно од Суса, трећег по величини града у Тунису, понос је савременог туризма ове земље. То је ново туристичко насеље изграђено по изванредном урбанистичком пројекту око одлично опремљене луке у којој су укотвљене луксузне јахте и глисери под разним заставама, са супермодерним хотелима високе категорије из којих се пружа поглед на мале тргове и терасе са ресторанима, кафетеријама и отменим продавницама. Уз само место је огроман зелени „тепих" (73 ha) једног од најбољих игралишта за голф у Африци.

Три главна града

Излети и посете које „Путник" организује из Хамамета, Набела и Ел Кантауиа омогућиће његовим гостима да упознају бројне знаменитости, фолклор и музику Туниса. То су и награде добитницима у „Путниковој" Игри у игри или... више од (једне) игре чија правила можете да прочитате на једној од следећих страна.

● Посета тунискоj престоници и њеној ближој околини занимљив је и садржајан излет. Добитници ће обићи један од најлепших и најуређенијих афричких главних градова који има изузетан положај – окружен са три стране сланим језерима и морем. Посетиће његово старо језгро медину у којој влада непрекидна живост. Стварају је продавци испред стотина малих радњи ценкајући се и нудећи своју робу. Овде могу да се нађу изузетни предмети домаће радиности обогаћене утицајима различитих култура. То су, пре свега, маштовито обрађени предмети од маслиновог дрвета, бакра и коже, затим сребрни и златни накит, керамика, грнчарија, украсне тканине и надалеко познати теписи.

Ван зидова медине може да се прошета лепим улицама између блокова зграда чије фасаде подсећају на француске медитеранске градове. Отићи ће затим до чувеног музеја Бардо, најзначајнијег у Северној Африци после Египатског музеја у Каиру, и видети колекцију римских мозаика, најлепшу на свету. Обићи ће Картагину, чији остаци подсећају да је ту настала прва велика поморска сила Африке, легендарни и моћни феничански град. После тешког пораза од Римљана на његовим разрушеним темељима опет је никао главни и најнапреднији град ранохришћанске Африке преко чијих се светаца и мислилаца хришћанство примило на овом континенту. После ручка иде се до Сиди Бу Саида, типичног села са белим грађевинама у стилу традиционалне архитектуре и познатом састајалишту овдашњих уметника. И они који га виде први пут препознаће га са слике и постера јер је, као Дубровник или Свети Стефан код нас, постао симбол туризма ове земље.

● Трећи „главни град" моћи ће да се упозна током другог „Путниковог" излета. То је Керуан, духовна престоница земље, која задивљује својом моћном зидином усред које је највећа светиња и знаменитост града Велика џамија. Њене темеље поставио је војсковођа Окба бен Нафи 671. године, само четири деценије после Мухамедове смрти. Незаборавна је „шума" стубова, у главној сали са 420 различитих капитела, пренетих са римских и византијских грађевина из свих крајева земље, због које је у највећој мери храм уврштен у ред споменика који припадају светској културној баштини под заштитом UNESCO-а. Огромни базени Аглабита, од којих највећи има у пречнику 128 метара и капацитет од 50.000 литара воде, увериће у постојање савршеног система за наводњавање који су Арапи изградили у овим безводним крајевима још у 9. веку.

У предворју џамије Сиди Сахеб, у којој у маузолеју почива овај пророков пратилац и саборац, налазе се изванредно уређене одаје и двориште. По стилу и орнаментима подсећају на унутрашњост маварских палата у Гранади и Севиљи. Шетња кроз живописни сук и посета радионици у свету чувених керуанских тепиха употпуниће утисак о овом изузетном граду.

● Током фолклорне вечери, коју „Путник" препоручује, на програму је богат репертоар тунижанске народне музике у извођењу оркестра са изврсним солистима на зурли, виолини и бубњевима. Они ће пратити лепе Берберке у богатим ношњама које изводе темпераментне игре, и увек радо виђене играчице трбушног плеса. Ту су, наравно, и акробате, жонглери, гутачи ватре и укротитељи змија са својим понекад готово несхватљивим вештинама. После вечере, на којој се служе специјалитети туниске кухиње, присуствоваћете извођењу вратоломних јахачких вештина у амбијенту правог мањежа.

Капија Африке заиста није далеко.

А иза ње све оно што је описано. И Бизерта за коју нас везују догађаји из славне, не тако далеке прошлости. И још много тога што ће уз помоћ, знање и искуство „Путника", бити виђено и доживљено.

Д. Ж.

ДОБИТНИЦИ „ПУТНИКОВИХ" ИЗЛЕТА – КОСТА БРАВА:

1. МИЛАН ЈЕЗДИЋ, Ослободилаца Ваљева 48/1, 14000 ВАЉЕВО
2. ВАЊА СТЕПАНОВИЋ, Ласло Лукач 6, 19210 БОР
3. ДАНИЈЕЛА БОГУНОВИЋ, Косте Шокице 15, 21000 НОВИ САД
4. ВЕЛИБОР ГЛИГОРИЋ, Иве Лоле Рибара 17, 21410 ФУТОГ
5. ЗОРАН ПЕТРИЧЕВИЋ, Његошева 16, 81250 ЦЕТИЊЕ

ДОБИТНИЦИ „ПУТНИКОВИХ" ИЗЛЕТА – МАЈОРКА:

1. КОСТА БЕЊЕСКОВ, А. Дугачког 9/III, 54300 БЕЛИ МАНАСТИР
2. ИРЕНА ХЕРЕНДА, Лењинова 105/1, 71000 САРАЈЕВО
3. АНАМАРИЈА ДИМИЋ, Загребачка 17А, 41330 НОВСКА
4. ВЛАДИМИР ПРЕЛОВАЦ, Исмета Мујезиновића 12, 75000 ТУЗЛА
5. ЈУЛКИЦА ИВАНОВ, Мише Димитријевића 6А, 21000 НОВИ САД

ПУТНИК
НАГРАДНИ КУПОН бр. 5
ТУНИС

а) Тунис, Картагина, Сиди бу Саид
б) Керуан
ц) Фолклорно вече

Награда:
Комплет излета за две особе
Вредност:
125 долара

Име и презиме _____

Адреса и телефон _____

Упишите своје име, адресу и телефон и пошаљите купон на адресу: „Политикин Забавник", 11000 Београд, Македонска 29

ЕЛЕКТРОНСКА НАПРАВА КОЈА ЈЕ „ЗАПАЛИЛА" СВЕТ

ЛИЧНА

КВИСКОТЕКА

„Јуниор компјутер", кога још зову „мало електронско чудо", појавио се код нас кад и у свим светским метрополама

Ретко се дешава да се нешто – што осваја свет корацима од седам миља – истовремено појави и у нашим продавницама. У ствари, већ смо навикли да неки хит-производ, тек кад га Европа и свет изгустирају – стигне на наше тржиште.

Али – догодило се чудо...

У истом тренутку док се пред трговинама у Њујорку, Лондону, Паризу, Риму, Франкфурту – да даље не набрајамо – буквално стварају редови, што је за Запад готово незамисливо, да би се набавило ново електронско задовољство „Јуниор компјутер" – он се, захваљујући пословном њуху фирме „Симпексомни", појавио и код нас. Истина – само у Београду...

Шта све може?

Компјутер као компјутер, рећи ћете. Е – није тако!

„Јуниор компјутер", за кога стручњаци кажу да је „електронски производ који је добио највише награда и који се, у 1991. продаје најбоље у свету", јесте електронска направа намењена деци од шест година навише, са 17 могућности да се кроз забаву – учи. Неосетно.

Девојчицама и дечацима „Јуниор компјутер" причињава велико задовољство, а родитељима је огромна помоћ. Ова направа ће на време и тачно одредити да ли дете стварно жели да у будућности „уђе" у свет компјутера, да се тиме озбиљније бави, или је то само пролазно задовољство. На тај начин избећи ће се опасност да се на упорно наваљивање малишана „Хоћу компјутер!", родитељи изложе великом трошку са „озбиљним" компјутером који ће дете у једном тренутку, незаинтересовано, одбацити.

„Јуниор компјутер" кошта десет пута мање од „озбиљног" компјутера. Премда – ни он није неозбиљан. Са њим могу да се играју обичне компјутерске игре, учи енглески (или, уз додатак, и француски, немачки, шпански и италијански), може да се црта, „оживљавају" цртежи, учи математика, да се свира и компонује...

● **Прва игра: „ПОЧИЊЕ СА..."**: Недостаје прво слово речи. Задатак играча је да га пронађе и да га упише...

● **Друга игра: „СЛОВО КОЈЕ НЕДОСТАЈЕ"**: У речи недостаје једно или два слова. Играч треба да га упише (слично играма из „Квискотеке").

● **Трећа игра: „ШТА ЈЕ ТО?"**: На екрану се појављује цртеж неког познатог предмета. Пријатан женски глас из „Јуниор компјутера" пита – шта је то. Играч треба (на енглеском, наравно) да упише, слово по слово, праву реч.

● **Четврта игра: „ЗБРКА СА СЛОВИМА"**: На екрану су испретурана слова у једној речи. Треба их правилно распоредити.

● **Пета игра: „ЗБРКА – ЗА ДВОЈЕ"**: Један играч унесе правилно исписану реч и притиском на дугме испремета слова. Други играч треба да их правилно распореди.

● **Шеста игра: „ПОГОДИ ШТА"**: На екрану је цртеж ајкуле, која кружи око платформе на којој је, усред океана, човек. „Јуниор компјутер" играчима задаје празна поља уместо слова. Треба их попунити јер после сваке грешке ајкула одгризе део платформе. Да ли ће човек бити спасен?

● **Седма игра: „РЕ-ДО"**: Компјутер одсвира први тон неке мелодије. Ако играч погоди која је то нота – компјутер одсвира и други тон. Онда трећи... И тако – све до читаве мелодије.

● **Осма игра: „СНИМИ МЕЛОДИЈУ"**: Играч компонује. Компјутер га исправља (ако се тонски не уклапа) и, најзад, мелодија је готова.

Где и пошто?

● **Девета игра:** То је у ствари скуп пет математичких игара (опет сличних онима које смо гледали у „Квискотеци") – сабирање, одузимање, множење и дељење и игра „Математички геније". Забављајући се, дете решава задатке и – учи математику.

● **Петнаеста игра: „СЛАГАЛИЦА:** На екрану се појављује слика уз познату мелодију. Кад престане музика – слика се „распада". Играч треба да састави њене делове.

● **Шеснаеста игра: „НАЦРТАЈ"**: Дете може да црта шта хоће на екрану, да брише, додаје, поново црта... Кад је слика готова, компјутер га оцењује.

● **Седамнаеста игра: „ЦРТАНИ ФИЛМ"**: Играч нацрта на екрану десетак фигура – људи, животиња... Затим притисне на дугме и те фигуре „оживе". Почиње „лични" цртани филм...

Наравно, све ове игре и начини на које се играју – детаљно су објашњени на упутству на 11 страница, на нашем језику, наравно, које се добија уз „Јуниор компјутер".

И сад, на крају приче о „Јуниор компјутеру" остаје да вам кажемо где и пошто може да се купи овај, сигурно најкориснији, поклон за рођендан или успешно завршен разред.

Кошта 3.333 динара, а наћи ћете га у радњи „Симпексомни" на Новом Београду, у улици Омладинских бригадае 18Б. То је у новом занатском центру, преко пута зграде СИВ-3, дијагонално од зграде Општине Нови Београд. А ако немате аутомобил – донде ће вас довести аутобуси 17, 18, 45, 68, 69, 70, 88 и 611.

П. А.